

NEGYVEN ÉVES

AZ EGR

FŐISKOLA

1948-1988

NEGYVEN ÉVES

AZ EGRI
FŐISKOLA

1948 - 1988.

Szerkesztő bizottság:

Elnöke: Dr. Nagy József

Tagjai: Dr. Fekete Péter
Dr. Pelle Béla

Felelős kiadó: Dr. Szűcs László

Készült: a HSM TKF Házi sokszorosítójában
500 példányban

A 40 ÉVES TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA (1948-1988)
UTÓBBI TIZENÖT ÉVÉRŐL

Főiskolánk 25 éves jubileumát méltóképpen köszöntötte az a szép kiállítású és rangos összeállítás, mely 1973-ban jelent meg "Az általános iskolai tanárképzés 25 éve az egri tanárképző főiskolán" címmel. Ez a könyvecske -- szinte alig létező írásbeli hagyatékok türelmes felkutatásával -- impozáns pontossággal állította össze az intézmény alapítását, hősorát és az utána következő évek történetét. Azóta újra eltelt másfél évtized, s ha ez nem is hozott kerek félévszázados évfordulót, kár lenne elmenni nyomtalanul a negyedik évtized mellett. Nemcsak a tisztelet, hanem a 70-es évek rohamos fejlődése, az intézmény igen szép kiteljesedése készítetett arra, hogy ha a teljesség igénye nélkül is, de kontúrjaiban felvázoljam annak az egri főiskolának a harmadik és negyedik évtizedét, mely az elmúlt 40 év alatt közel 22 ezer általános iskolai szaktanárt adott a magyar közoktatásügynek. E bevezetővel távolról sem az a célom, hogy az elmúlt 40 évet teljes egészében felöleljem, hisz erre az első 25 év történetének részletes megírása után már aligha lehet szükség. Csupán az 1973--1987-ig terjedő 15 év rövid történetével szeretném tovább írni intézményünk történetének számunkra mindig kedves és örömteli lapjait.

Az emlékezést természetesen a szaktanárképzés méltatásával kezdem, hisz az elmúlt másfél évtized legfontosabb tevékenysége intézményünk oktató-nevelő munkája volt. Ezekre az évekre az volt a jellemző, hogy oktató-nevelő tevékenységünket pontosan megterveztük oly értelemben, hogy szinte oktatónként előre meghatároztuk az elvégzendő oktatási, nevelési feladatokat. Minden tanszéken törekedtek az adott szaktárgyak világnézeti, ideológiai vonatkozásainak megismertetésére, kidolgozására és az oktatási anyagba (előadásokba) való beépítésére, ha ez nem is azonos intenzitással történt. Főigazgatóságunk így jelentethette meg 1976-ban azt a 150 oldalas gyűjteményes kötetet, mely tanszékeink világnézeti nevelőmunkáját foglalta össze és minden oktató rendelkezésére bocsátotta. Jó értelemben vett "divattá vált" az oktatási segédanyagok készítése is.

Ennek kezdete az 1973-as évre tehető, amikor elkezdtük kiépíteni az ehhez szükséges anyagi és műszaki bázist, hogy oktatóink fóliákat, diákat, oktatócsomagokat, modelleket, majd később hang- és képmagnós felvételeket készíthessenek. E területen főként az oktatástechnológiai csoport, a kémia, az angol, a műszaki, a matematikai, a történelemtudományi, a növény- és a marxizmus-leninizmus tanszékek oktatói jártak elől. 1977 táján elkezdődött a zárt láncú tévé céljaira összeállítandó pedagógiai és szakmai oktatófilmek készítése. A tudományos bizottság kezdeményezésére tíz év alatt közel 100 ztv-film készült el, melyek különösen a hallgatók gyakorlati (metodikai) kiképzéséhez adnak nagy segítséget.

Az elmúlt 15 év első felére tehető az a fellendülés is, mely a kollégiumok nevelőmunkájában való igen aktív részvételt jelenti az oktatók részéről. Sajnos, ez a 80-as évekre már kissé alábbhagyott és egyre inkább csak a szakmai támogatást, képzést, szakkörök szervezését, nyelvtanulást stb. jelentette kollégiumunkban. E területen főként a marxizmus, a neveléstudományi, a rajz, a nyelvészeti és az angol tanszékek munkáját dícsérhetjük. A szaktanárképzés oktatómunkáját messzemenően segítette az a körülmény is, hogy az új általános iskolai tantervek országos előkészítő munkájából tanszékeink oktatói egyre nagyobb részt vállaltak. Volt nem egy olyan általános iskolai tanterv, mely teljes kidolgozását az egri főiskola tanszékei, tanárai vállalták. E területen különösen dicséretre méltó a matematika, a kémia és a műszaki tanszékek oktatóinak, elsősorban metodikusainak kiváló tevékenysége.

Úgy érezzük, hogy szemináriumaink hatékonysága is sokat nőtt ebben a másfél évtizedben. Elsősorban azért, mert az egyre gazdagodó oktatási segédanyagok erre lehetőséget adtak, bár a könyvtári háttér még mindig elmaradt a szükségestől. Viszont éveken keresztül szorgalmazni kellett egykét tanszéken az előadások színvonalának emelését, mert az ifjúsági parlamentek tanulságai is mind a főigazgatóságot, mind a tanszékvezetést egyértelműen erre ösztönözték.

Érdekes színfolt ezen időszak oktatómunkájában a hallgatói szakdolgozatok készítését segítő tanszékek közötti együttműködés új formája is.

Főként a marxizmus-leninizmus tanszék oktatóinak a kémia, fizika tanszékkel, illetve a számítástechnikai csoport oktatóival alakult ki e téren igen gyümölcsöző kapcsolat. Ez a módszer okosan és tudományosan ötvözte a marxizmus és a szaktudományok megállapításait, ideológiai vonatkozásait. 15 év alatt 52 ilyen jellegű dolgozat készült.

Feltétlenül szólni kell arról is, ahogy hallgatói létszámunk és a belépő új szakpárjaink alakultak ebben a másfél évtizedben. A nappali és levelező tagozat létszámviszonyainak alakulását sz 1. sz. táblázat mutatja.

1. sz. táblázat

Tanév	Nappali tagozat		Levelező tag.		Csepeli tag.		SZOT Iskola	
	Össz- létsz.	Kiadott okl.sz.	Össz- létsz.	Kiadott okl.sz.	Össz- létsz.	Kiadott okl.sz.	Össz- létsz.	Kiadott okl.sz.
1973/74.	1147	196	1274	316	-	-	-	-
1974/75.	1200	210	1538	378	-	-	-	-
1975/76.	1248	216	1725	406	186	-	240	72
1976/77.	1210	223	2068	453	296	-	254	75
1977/78.	1251	254	1674	458	457	-	260	-
1978/79.	1245	258	1237	458	711	185	353	81
1979/80.	1258	233	967	489	728	167	355	84
1980/81.	1305	256	724	278	741	155	370	83
1981/82.	1296	245	699	273	730	160	383	90
1982/83.	1298	284	621	160	-	172	390	84
1983/84.	1368	289	774	167	-	-	368	94
1984/85.	1416	270	860	243	-	-	350	101
1985/86.	1424	279	823	247	-	-	335	94
1986/87.	1614	339	849	224	-	-	313	66
1987/88.	1680	322	947	243	-	-	313	
15 év alatt kiadott diplomák száma								
Összesen:		3871		4793		839		924

Ebből kiolvasható, hogy nappali tagozatos hallgatóink száma mintegy 50 százalékkal emelkedett ezekben az években. A levelező hallgatóké egy nagyon kiemelkedő 1976-os csúcs (2068) után olyan egészségesen csökkenő tendenciát mutatott, ami 1987-re valójában arra a szintre vitte vissza a levelező hallgatói létszámot, ahonnan 1970-ben elindult.

Viszont az országosan nem javuló pedagógus ellátottság újra emelkedővé tette e nem könnyű és nem teljes értékű oktatási forma létszámviszonyait.

A főhatóság főiskolákon az elmúlt 20 évtől (1950-70) eltérő, új kibővített tanácsok létrehozását szorgalmazta, mely Egerben 1971 szeptemberében alakult meg mintegy 50 taggal. Ekkor került a tanács tagjai sorába teljesen új elemként 10 főiskolai hallgató, a tantestület, a gyakorlóiskolák és a levelező hallgatók képviselője, valamint a megyei tanács művelődésügyi osztályának vezetője is. S amikor 1975-ben egyszerre két fővárosi tagozat indítását is vállalnunk kellett, akkor csepeli tagozatunk és a SZOT Központi Iskola levelező részlegünk képviselői is tagjai lettek egyre növekvő létszámú tanácsunknak. Viszont az 1986. évi oktatási törvény alapján 16 év után, 1987-ben új szervezeti és működési szabályzatot fogadtunk el, mely mennyiségileg és minőségileg új összetételű intézményi tanácsot hozott létre főiskolánkon. Így került ki a tanácsból a tanszékvezetői kar és új 27 tagja az intézmény minden szintjét képviseli.

Néhány éves csoportszerű működés után 1975 februárjában az oktatási miniszter engedélyezte az angol nyelv és irodalom tanszék megnyitását Egerben. Így főiskolánk egy újabb tanszékkel gazdagodott, ahol magyar-angol és orosz-angol szakon is folyhatott már a tanárképzés. Majd 1987-től önálló csoport lett az idegen nyelvű lektorátus és a számítástechnika is. Az 1975/76-os tanévben három új szakunk indult, melyek néhány évi fennállás után megszűntek. 1975 nyarán pedagógia-biológia, népművelés-kémia és népművelés-ének szakok elindítását határozta el a főhatóság főiskolánkon. De a népművelés-kémia és a népművelés-ének érdeklődés hiánya és egyéb okok miatt már a következő tanévben nem is indult. A pedagógia-biológia pedig három beiskolázási évet élt meg csupán. 1976 nyarán kezdte meg működését a népművelés-történelem-szak, melynek oktatása jelenleg is tart. Az 1977/78-as tanévben indult a népművelés-magyar szakpár, mely

csupán egy beiskolázási évig működött. Az 1978/79-es tanévben új szakpárként szerveztük a matematika-technika és biológia-technika szakokat, melyhez az 1979/80-as tanév elején a fizika-technika szak is kapcsolódott. 1983-as tanévben a matematikával az orosz, angol és ének szakot párosítottuk, 84-től a kémia-technika és a népművelés-ének, majd 86-tól a kémia-biológia párosítás került bevezetésre.

Az elmúlt tizenöt évben háromszor változott a képzés tanterve (1973, 1976 és 1984). E változtatások a korszerűbb és a tudományosabb anyagfeldolgozást célozták, sok átfedést (de nem mindent) megszüntettek és egyre jobban előtérbe került az általános iskolai tanár munkára való jobb felkészítés igénye és gyakorlata. 1974 nyarán vezettük be az ún. "komplex államvizsgarendszert", mely a hivatáshoz szükséges elemek együttes számonkéréséből állt ugyan, de nem könnyű kivitelezhetősége miatt az évtized végére megoldásai részben formálissá váltak, még akkor is, ha az 1980/81-es tanév végén áttértünk annak szakmai témaköreire. Hasonlóan itt kezdtük el a speciálkollégiumok pontos bevezetését is oktatásunkban.

A tantervben korábban nem rögzített új oktatási feladatokat is meg kellett oldanunk ebben a 15 évben. Így például a honvédelmi ismeretek, iskolaegészségtan, közoktatástan, közoktatáspolitikai (1974), állampolgári és jogi ismeretek oktatását (1978), valamint a magyar munkásmozgalom történetének bevezetését, a közlekedés szakreferensképzését és az oktatástechnológiai speciálkollégium keretében végzett oktatástechnológus-képzést is.

1985-től a modernizált és kísérleti jellegű új honvédelmi tantervet, 1986-tól a marxizmus-leninizmis oktatás keretében a magyar munkásmozgalom története helyett Magyarország története 1918-75-ig c. kollégiumot vezettük be. 1981-től a kötelező testnevelést beindítottuk a nappali tagozat III. évfolyamán is és 1984 évben az ötféléves egyéni pedagógiai-pszichológiai gyakorlatokat. Oktatásunkhoz nem kevés külső szakembert alkalmaztunk intézményünk. S e különben fontos tárgyak sajnos vészesen megemelték a hallgatóság heti óraszámát (34-36), melynek mindig a csökkentésére törekedtünk és azt is hirdettük.

Nevelőmunkánk erőteljes előtérbe helyezését az is fémjelezte, hogy folytattuk az intézményi nevelési tervek összeállítását és 4-5 évenkénti megújítását. Így készültek el az 1973-as és 1978-as intézményi tervek, melyek alapul vették a tanárképző főiskolák központi nevelési tervét, amit 1972-ben és 1976-ban adott ki az Oktatási Minisztérium. Az 1972/73-as tanévben a KISZ-szervezettel együtt kezdtük el az ún. "hallgatói tanszéki képviseleti rendszer" kiépítését. Ez sok-sok jóindulat és segíteni akarás ellenére is nem kevés kívánnivalót hagyott és hagy ma is maga után, bár sokat tett a kezdődő hallgatói demokratizmus fejlesztése érdekében. Hasonlóan ezt a célt szolgálták a másfél évtizedben polgárjogot nyert ifjúsági parlamentek is, melyeket 1971-, 1974-, 1976-, 1978-, 1981-, 1984- és 1987-ben tartottunk. Az itt született intézkedési tervek évekre megszabták közös feladatainkat, bár az utóbbi évek parlamentjeinek légköre ingerültebbé és nehezebben irányíthatóvá vált.

A fizikai származású középiskolai tanulók továbbtanulását a felvételi előkészítő bizottsági (FEB) munka formájában intézményünk már évek óta végezte, amikor 1975 szeptemberében nyolc pedagógusképző felsőoktatási intézmény irányító bázisává vált főiskolánk, amit a mai napig igen szép sikerrel végez. A hallgatók nevelésének egyéb területein is voltak intézményünknek sikerei. Így például a színvonalas kollégiumi nevelőmunka is meghozta gyümölcsét, melynek eredményeként a Hámán Kató Kollégiumunk az országban tizenegyedikként a "Kiváló Kollégium" címet nyerte el 1980. március 22-én, ami 1985-ben megismétlődött.

Szükséges és érdemes szólni a főiskola oktatókarának létszámalakulásáról is. Az 1971-től 1980-ig terjedő évtizedben a főiskolai oktatószemélyzet létszáma hozzávetőlegesen 55 %-kal növekedett, amint ezt a 2. sz. táblázat is bizonyítja. Az 1970-es év 119 oktatójából 1987 nyarára már 214 lett. Az oktatói kar szakoktatási terhelése viszont az egész évtizedben igen nagymértékű volt, s csak valamelyest csökkent a 80-as évek elejére. Amíg az 1972/73-as tanévben az egy főre eső óraterhelés 12,3 volt, ez az 1987/88-as tanév végére 11 órára módosult. Több tanszéken különösen aránytalanul nagy az egy oktatóra jutó heti óraszám. Így például az oktatástechnológiai csoportnál 14 óra/fő, a rajz tanszéken, a testnevelés tanszéken, az orosz nyelvi tanszéken is meghaladta a 13 óra/fő értéket.

Mindezt még kiegészítette a levelező hallgatók képzését szolgáló hatalmas elfoglaltság és az általános iskolai szaktanárok továbbképzésével végzett rendszeres tevékenység évi több száz előadásával főleg Heves, Nógrád és Borsod megyében. A viszonylag magas levelező létszámhoz 1975-ben egy SZOT iskolai kihelyezett levelező tagozatunk kapcsolódott népművelés-pedagógia és könyvtár-pedagógia szakon. Ugyanebben az évben miniszterünk kérésére Csepelen az új budapesti tanárképző bázist kihelyezett nappali tagozatként indítottunk, mely 1983-ig egri főiskola filiáléjaként működött. E sort folytatták az új formájú zárt beiskolázásként létrejövő salgótarjáni (1985) magyar-népművelés és történelem-népművelés, a miskolci (1986) nevelőtanári és 1987-ben az orosz és technika kiegészítő szakos, majd a Heves megyei nevelőtanári (1987) kihelyezett levelező centrumok.

Ez a nagyfokú oktatói letarheltség nem hatott kedvezően a tudományos munka végzésére sem. S ha mégis voltak szép eredmények, ezt csak az egyértelműen túlfeszített munkával érhetők el oktatóink. Az említett másfél évtizedben közel 138 új oktató lépett intézményünkbe és 65 távozott el.

Az oktatók nagy többségének pedagógiai képzettsége megfelelő, sőt jó, hisz az új oktatók közel 70 %-a közvetlenül iskolából került intézményünkbe. Ennek ellenére az esetleges hiányok pótlását szervezett képzéssel oldották meg oktatóink. S így az elmúlt másfél évtizedben 34 oktató szerzett kiegészítő szakon egyetemi diplomát.

Pártszervezetünk és főigazgatóságunk nagy gondot fordított az oktatói kar politikai, ideológiai képzettsége emelésére. Ezt a célt szolgálta az a tény is, hogy 1973 és 1987 között 74 fő végezte el a Marxizmus-leninizmus Esti Egyetem különböző tagozatát, illetve szinte az egész oktatói kar részt vett az ideológiai bizottság által rendszeresen szervezett tanévi konferenciákon. A másfél évtized végére elérkeztünk oda, hogy a főiskolai oktatók közül (220) 108 párttag, ami az összoctatói létszám 50 %-a. Gyakorlóiskoláinkban pedig a párttagok száma 46 fő.

Fiatalodott a tanszékvezetői kar is az elmúlt évtizedben. A főhatóság új tanszékvezetőket nevezett ki. Csillag Bélát (1972-87-ig) és dr. Vajon Im-

Megnevezés	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987
<u>Oktatói létszáma</u>	141	152	159	166	167	171	178	185	182	195	197	196	207	209	214
<u>Tudományos kutatást végzők száma</u>	94	94	98	78	64	71	79	81	80	85	85	101	145	137	129
<u>Kutatási témák száma</u>	100	101	100	70	64	60	49	52	118	108	105	102	151	142	148
<u>Pedagógiai tárgyú témák száma</u>	30	39	38	34	32	32	20	22	29	26	28	26	37	35	36
<u>Összes publikációk száma</u>	334	440	498	376	455	523	372	350	285	359	650	678	560	342	402
<u>Publikáló oktatók száma</u>	52	63	67	52	80	87	75	89	79	88	103	98	93	87	105
<u>Tudományok doktora lett</u>	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<u>Tudományok kandidátusa lett</u>	-	1	1	-	-	1	3	1	-	-	4	4	2	1	3
<u>Egyetemi doktor lett</u>	8	3	7	3	6	7	5	4	7	6	4	21	6	1	4
<u>Tudományos diákkörök száma</u>	13	19	19	19	19	18	19	20	19	20	20	20	20	20	21
<u>Szakkörök száma</u>	4	5	3	6	9	8	9	8	15	13	7	9	8	7	8
<u>TDK országos díjai</u>	2	-	9	-	21	-	29	-	10	-	-	-	27	-	17
<u>DIKA és MM témák száma</u>	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	3	4	4	10	11
<u>Díjnyertes hallgatói pályamunkák száma</u>	11	13	15	16	14	13	14	15	10	8	12	10	12	12	10

rét (1972), Juhász Tamásné (2 év) és dr. Nagy Sándort (7 év, 1973), Tar Lőrincet, dr. Szokolai Károlyt (2 év, 1974), dr. Budai Lászlót és dr. Nagy Andort (1975), dr. Patkó Györgyöt, Zbiskó Ernőné (2 év), Szécsényi Olivért (2 év, 1976), dr. Köves Józsefet (3 év, 1977), dr. Fekete Pétert, Kelemen Imrét, Lengyelné dr. Gyegyuhina Ludmillát és dr. Simon Tibornét (1978), dr. Gál Istvánt és dr. Bodnár Lászlót, dr. Radics Lajost ((1980), Nagy Ernőt (1980-85) és dr. Suba Jánost, Palcsó Pálné dr. (1986), majd Tóth Sándor (1986-87). Egyéves tanszékvezetői megbízást kaptak Honfi László és Pusztai Ágoston 1987-ben.

Dr. Perge Imre (1972), Erdész Ede (1976-78), dr. Thiel Miklós (1978-87) és dr. Kis-Tóth Lajos (1987) pedig csoportvezetői megbízást kaptak. Ugyanebben az évben Szabó Györgyné az önállóvá vált idegennyelvi lektorátus vezetője lett.

A főiskola állami vezetőinek megbízása így alakult ebben az időszakban: dr. Szűcs László főigazgató 1966-tól. Dr. Nagy Józsefet (1966-84), Somos Jánost (1961-72 és 1980-81), dr. Pelle Bélát (1972-80) és dr. Gál Istvánt (1972-87), dr. Orbán Sándor (1981-), dr. Perge Imre (1984-) és Palcsó Pálné dr. (1987) követték a főigazgató-helyettesi poszton.

Az intézmény pártszervezetének titkári funkcióját 1970-80-ig dr. Csillag Béla töltötte be, majd az 1980. évi párttaggyűlés dr. Gallovits Lászlót választotta meg a főiskolai pártszervezet titkárának.

A pedagógusszakszervezet főiskolai bizottságának titkára ebben az időszakban dr. Patkó György (1972-85) volt, akit dr. Szepessy Bálint követt (1985-). A KISZ főiskolai titkáráként Mlinkó László (1972-75), Lőrinczné Thiel Katalin (1975-78), Sike Sándor (1978-80), Kocsis Mariann (1980-83), Somorai László (1983-87), és Lapu Béla (1987-) működtek. A két gyakorlóiskola vezetésében is történt változás. Mikus László halála után (1976) a II. sz. gyakorlóiskola igazgatója Szabó Endre lett, majd nyugdíjba vonulásával (1980) Vajda József kapott igazgatói megbízást. A IV. sz. gyakorlóiskola igazgatója 1973-75-ig Jenei Artúrné volt. Ezután Pászti József kapott megbízást az iskola vezetésére. 1979-ben őt Hubai Lászlóné követte, aki 1987-ig volt az iskola igazgatója. Jelenleg Papp László vezeti az iskolát.

Idáig az oktatói kar egyre terebélyesedő számairól írtam, sajnos az

élet rideg törvénye miatt fájdalmas sorokat is le kell írni. Az elmúlt 15 évben kiváló munkatársaink távoztak el az élők sorából: Auer Gyula, az ének tanszék adjunktusa 66. évében, Jónás Pál, a matematika tanszék oktatója 35 évesen (1973), Mikus László, a II. sz. gyakorlóiskola igazgatója 52 évesen (1976), dr. Futó József a földrajz tanszék vezetője 59. évében, Kocsis Károly, az orosz tanszék 81 éves nyugalmazott docense, Kaszab György gyakorlóiskolai tanár 50 éves korában és Gergely Sándor gyakorlóiskolai nevelő 68 évesen (1977), dr. Zombori Zoltán, a neveléstudományi tanszék nyugalmazott vezetője 68. évében (1978), dr. Szőkefalvi-Nagy Zoltán ny. főiskolai tanár 64 évesen (1980), Pallos Emil, a matematika tanszék volt vezetője 71. évében (1981), dr. Szilvási Lajos 48 évesen (1983), Pataki Miklós 42. évében (1985), Pápista Jánosné 54 évesen, dr. Czakó Kálmán 58 évesen, Tamás Endréné 41 évesen, Osváth Pál 66 évesen (1986), dr. Mátrai Tibor 77 évesen, dr. Nagy József Simon 66 évesen nyugalmazott tanszékvezetőként és dr. Juhász Lajos ny. főiskolai tanárként 74 évesen (1987), dr. Pető Zsigmond 54. évében, Blaskó János ny. főiskolai tanár 69 éves korában halt meg (1988), akiknek emlékét az egri tanárképző főiskola nemcsak e sorokkal, hanem szívében és lelkében is sokáig megőrzi.

Az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola oktatói kara és vezetése mindig nagyon sokat adott arra, hogy a felsőoktatási jellegből szinte kötelezően adódó tudományos munkát végezzen, irányítsa és fejlessze azt. Nyugodtan leírhatom, hogy az elmúlt 15 év az egri főiskolán a rohamosan és szinte csodálatosan fejlődő tudományos munka igen eredményes éveit voltak. Természetesen az évtized közepén olyan nehézségek is adódtak, amelyek e megindult szép munka nagy sebességét csökkentették. Ugyanis nyugdíjazás következtében megvált intézményünkötől annak a kvalifikált oktatógárdának nagyobb része, mely évtizedeken keresztül a főiskolai kutatómunka derékhadát alkotta (dr. Bihari József, dr. Bakos József, dr. Mátrai Tibor, dr. Szőkefalvi-Nagy Zoltán, dr. Pócs Tamás és dr. Futó József). Az eltávoztak helyére zömmel fiatal, tudományos tapasztalattal és előélettel még kevésbé rendelkező, bár igen ambíciózus oktatók kerültek, akik nagy ígéretei a főiskolai oktató-, tudományos munkának, de a keletkezett "tudományos űrt" azonnal pótolni nem tudták.

Közel egy évtizede az erkölcsi ösztönzés minden módszerét felhasználtuk arra, hogy a legtehetségesebb kutatók az oktatómunka mellett igényként állítsák maguk elé a tudományok doktora, valamint a kandidátusi fokozat megszerzését. Az ehhez szükséges támogatást is igyekeztünk biztosítani. Ennek a céltudatos munkának eredményeként 1973 és 1987 között két tudományok doktora, 22 kandidátus és 92 egyetemi doktori cím született főiskolánkon. Tudományos fokozatot szerzett: dr. Bihari József és dr. Pócs Tamás (a tudományok doktora, 1973, illetve 1977), dr. Kávássy Sándor (1974), dr. Budai László (1975), dr. Szabó István (1978), dr. Béky Loránd, dr. Vajon Imre, dr. Nagy Andor (1979), dr. Szilvási Lajos, Palcsó Pálné dr., dr. Bodnár László, dr. Király Gyula (1983), dr. Nagy Sándor, dr. Orbán Sándor, dr. Lőkös István., dr. Szabó Béla (1984), dr. Kárász Imre, dr. Suba János (1985), dr. Szokolay Károly (1986), dr. Lachata István, Vargáné dr. Raisz Rózsa és dr. Pásztor Emil (1987) kandidátusi fokozatot.

E szép tudományos eredmények is hozzájárultak ahhoz, hogy 15 év alatt 25 új főiskolai tanári kinevezést jelenthetünk be főiskolánk társadalmának: dr. Pelle Béla és Seres János (1976), dr. Budai László és Friedrichné dr. Kovács Irén (1977), dr. Hrabecz József és dr. Kávássy Sándor (1979), Lengyelné dr. Gyegyuhina Ludmilla, dr. Nagy Andor és dr. Vajon Imre (1980), dr. Béky Loránd és dr. Perge Imre (1981), dr. Kiss Péter és Nagy Ernő (1983), dr. Király Gyula (1984), dr. Suba János, dr. Nagy Sándor, dr. Bodnár László és dr. Szabó Béla (1985), dr. Patkó György (1986), dr. Gál István és dr. Szokolay Károly (1987).

E rangos eredmények ellenére sem voltunk mindig elégedettek helyzetünkkel, mert akadtak oktatóink (11 fő), akik ezen évek alatt tervezték ugyan kandidátusi disszertációjuk benyújtását, de közbejött körülményeik ebben megakadályozták őket. Jelenleg 3 oktatónak van a TMB által elfogadott kandidátusi témája, melyek örömünkre, valószínűleg előbb-utóbb beérnek. E széleskörű tudományos érdeklődést talán a megjelent publikációk tükrözik vissza legjobban. Mint ahogy a 2. sz. táblázat is mutatja, az elmúlt tizenöt év alatt 6625 különböző publikáció jelent meg oktatóink

tollából, melynél a fordításokat és a napilapok cikkeit is figyelembe vettük.

Különösen öröm számunkra az a tény, hogy ezekben az években 52 általános vagy középiskolai tankönyv is kikerült oktatóink keze alól. Hasonlóan igen szép eredménynek mondható, hogy a megjelent publikációknak közel egynegyede módszertani, illetve pedagógiai jellegű volt, mely elsősorban a neveléstudományi, a fizika, a földrajz, a matematika, az orosz, a műszaki és a kémiai tanszékek érdeme. Szorosan ide tartozik az a tény is, hogy az elmúlt másfél évtizedben az egri főiskola Tudományos Közelményeinek 8 új kötete jelent meg (XI-XVIII), melynek részletes adatait a 3. sz. táblázat tartalmazza, s jól mutatja, hogy a kötetenkénti dolgozatok száma megnégyszereződött.

3. sz. táblázat

K ö t e t	Dolg. száma	Pedagógiai tárgyú	Szaktudományi tárgyú	Művészeti reproduk- ciók	Külföldi szerzők cikkei
1973: XI.	27	5	22	16	2
1974: XII.	35	9	26	19	1
1975: XIII.	34	10	24	18	2
1978: XIV.	42	13	29	8	4
1979: XV.	47	13	34	20	6
1982: XVI.	53	7	46	12	7
1985: XVII.	70	19	51	-	8
1988: XVIII.	105	23	82	-	13

Kutatási témáink száma hullámzó volt, elsősorban azért, mert a nagyszámú témákat praktikus okokból erőteljesen csökkenteni kívántuk, amit az évtized végére el is értünk. Tanszékeink tudományos életében az évtized elején egyre szélesedő belföldi tudományos kapcsolatok kezdtek kibontakozni.

Az 1979/80-as tanévre már szinte minden tanszékünk kapcsolatban állt az ELTE, a KLTE, a miskolci Műszaki Egyetem megfelelő tanszékével, az Országos Pedagógiai Intézettel és tudományos akadémiai intézeteivel. Ez megmutakozott a közös tudományos kutatásokban is, mellyel a vidéki elzártságunk és bizonyos fokú hátrányos helyzetünk körülményeit próbáltuk szerencsésen csökkenteni. Tudományos életünkben új és sokat ígérő színfoltként jelent meg az 1979. november 30-án megalakult Miskolci Akadémiai Bizottság (MAB), mely Borsod, Heves és Nógrád tudományos kutatóit és azok tevékenységét hivatott összefogni. Alelnöke dr. Szűcs László, főiskolai tagjai: dr. Budai László, dr. Hrabecz József és dr. Nagy József kandidátusok lettek.

Előtte a DAB-hoz tartozott néhány tanszékünk (neveléstudományi, fizika, matematika, földrajz), akik 1976-tól igen szoros kapcsolatot építettek ki Debrecennel és jelenleg is sikeresen tartják azt.

Jelenleg 12 tanszékünk oktatói közel 50 közös kutatási témán dolgoznak öt külföldi partnerintézményünk kutató tanáraival. Tanszékeink mindegyike szinte önálló kutatási profilra tett szert az elmúlt másfél évtizedben. Csupán érintőlegesen szeretnék ebből néhányat felsorolni. Az angol és orosz nyelvészeti tanszékeken, az irodalmi, nyelvészeti és módszertani kutatómunka bontakozott ki egészen a műfordítások megalkotásáig. Az orosz intézetben elsősorban fonetikai kutatások folytak. A magyar nyelvészeti tanszék helyesírási, nyelvművelési, névtani és nyelvjárási kutatásokkal foglalkozik. Az irodalomtörténeti tanszéken szerb-horvát irodalom kutatás, Remenyik Zsigmond életművének feltárása és Balassi-kutatások folytak. A történelemtudományi tanszék Eger történetével, valamint országos és megyei agrártörténeti kutatásokkal foglalkozott. Az ének-zene tanszéken a Heves megyei népballadák gyűjtése és csokorba kötése történt meg, valamint zenetörténeti tanulmányok és művelődéspolitikai cikkek láttak napvilágot. A testnevelés tanszéken módszertani, testneveléstörténeti és antropológiai kutatások folytak. A fizikai tanszéken spektroszkópiái, optikai kutatások voltak eredményesek, a földrajz tanszéken területfejlesztési vizsgálatok és karszthidrogeográfiai tudományos vizsgálódások folytak. A kémia tanszék műszaki termodinamikai, kémiatörténeti, módszertani (mikrotanítási) és enzimatizációs vizsgálatokkal foglalkozott, és speciális spektroszkópiái laboratóriumot hozott létre kutatómunkájához. A ma-

tematika tanszék módszertani kutatásain kívül számelméleti és számítástechnikai területen szépen dolgozott. A növénytani tanszék moha- és zuzmókutatásai érdemelnek említést amellet, hogy 1979 tavaszán növénytani tanszékünk környezetvédelmi kutatásokhoz kezdett, melyet a Magyar Tudományos Akadémia pártfogol. A Bükki Nemzeti Park szigorúan védett területeinek és az Ózd környéki, védelemre érdemes területek növénytani vizsgálata indult el. Megemlítendő, hogy számítóközpontunk és oktatástechnológiai csoportunk mintegy 8 tanszék tudományos kutatómunkájának segítségével és feldolgozásában működött közre igen eredményesen.

Kár lenne elhallgatni azt az adminisztratív feladatnak látszó tényt is, hogy ebben az évtizedben a tudományos életet és ennek jólesően leírható eredményeit erőteljesen irányította, ösztönözte és segítette az a három főiskolai káderképzési terv is, melyek 1972-75-ig, 1976-80-ig, illetve 1981-85-ig a harmadik és negyedik évtized megalapozott, számonkért és irányító tervei voltak.

Nemzetközi tudományos kapcsolataink sajnos nem erősödtek oly mértékben -- öt külföldi partnerintézményünkkel --, mint ahogy azt az évtized elején elindítottuk és szorgalmaztuk. E kapcsolatok gyakran egy-egy személyre korlátozódtak (dr. Király Gyula, dr. Pető Zsigmond, Zahemszky László, Somos János, dr. Pócs Tamás, dr. Kiss Péter, Nagy Lajosné dr.). Viszont igen hasznos és eredményes a kémiai tanszék nemzetközi együttműködése az erfurti és a Banska-Bystrica-i főiskola kémiai tanszékeivel, akik az 1978-ban aláírt és jelenleg is tartó kutatási egyezmény értelmében közös kutatásokat végeznek az összehasonlító kémiai tantárgypedagógia témaköréből, és minden évben közös publikációt jelentettek meg (dr. Szűcs László és dr. Sárik Tibor).

Ebben az évtizedben hatodikként új külföldi partnerintézményünk a Zilona-Górában működő lengyel tanárképző főiskola lett. A hivatalos kapcsolatot 1979 októberében vettük fel, és ezután három alkalommal is delegációkat cseréltünk. A krasznodári Kubányi Egyetem helyett 1980-ban új szovjet partnerintézménnyel gazdagodtunk, felvéve a kapcsolatot a vlagyimi Lebegyev Poljanszkij Tanárképző Főiskolával. Itt tanulják az orosz nyelvet fél éven keresztül a magyar tanárképző főiskolák hallgatói is.

Külföldi kapcsolataink igazi összeforrasztását azok a nemzetközi rektori és főigazgatói értekezletek jelentették, amelyek gondolata főiskolánkról indult ki, és így az elsőt Egerben rendezve (1971. június 3-6.)¹, Besztercebányán (1973. szeptember 7-12.), Erfurtban (1975), 1978-ban újra Besztercebányán és 1980., 1986. május 8-11. között Egerben, 1983-ban Besztercebányán találkoztunk.

Az első kilenc vietnami ösztöndíjas 1975-ben fejezte be tanulmányait főiskolánk fizika, kémia és biológia tanszékein, s ebben az évtizedben mintegy 25 vietnami fiatal tanárt bocsátottunk útjára, hogy egri szaktanári oklevéllel hazájukban taníthassanak. 1973 februárjában először indultak az angliai Exeterbe angol szakos hallgatóink, hogy megnyissák a máig is szépen fejlődő angliai nyelvi részképzésünk évtizedes sorát. Azóta 15 alkalommal cseréltünk hallgatói delegációkat 1-1 hónapos, illetve kéthetes turnusokban. Intézményünk az elmúlt másfél évtizedben sok országos rendezvénynek is helyt adott.

Spartakiád szervezés (1978) is hozzátartozott sportéletünkhöz. A következő év júniusában állandó jellegű pedagógiai múzeum alakulásának színhelye volt intézményünk. Egyetemi és főiskolai bajnokságokat rendeztünk különböző sportágakban (1973, 1975, 1977, 1980, 1981, 1982). Helyt adtunk a XIV. OTDK országos megnyitójának (1978) és a XI., XVIII. OTDK természettudományi szekciójának (1983, 1987). 1973, 1978, 1983 októberében megünnepeltük intézményünk fennállásának 25., 30. és 35. évfordulóit. Éveken keresztül (1974, 1976, 1979, 1980) főiskolánkon mutatták be művészetüket a felsőoktatási intézmények kórusai és ének-zenei szólistái. 1974-ben szurkoltunk a "Hazai esték" című televíziós főiskolás vetélkedő műsorainak, melyben második helyezést értünk el és 1983-ban dísztermünk-ből közvetítette a televízió az országos Jókai-vetélkedő elődöntőjét. 1975 májusában ünnepeltük a II. sz. gyakorló általános iskolánk 25 éves jubileumát és a VDK fennállásának 30. évfordulója országos nyitőünnepségét. A következő év áprilisában intézményünkben ülésezett a pedagógusok szakszervezete elnöksége, s novemberben országos emlékülést rendeztünk Mocsáry Lajos születésének 150. évfordulója tiszteletére.

Az 1977-es év tavaszán a Magyar Pedagógiai Társaság országos pedagógiai fórumának rendezésével kezdtük, majd május 5-én az Iskolatelevízió tanácskozását látta vendégül II. sz. gyakorló általános iskolánk. Még ez év

őszén országos főigazgatói értekezletet rendezett főiskolánkon az Oktatási Minisztérium. Október végén csuvas-magyar kulturális és tudományos napok egyetemi-főiskolai szintű tanácskozásának voltunk házigazdái. Decemberben kezdtük el a "főiskolai nyílt napok" bevezetését, mely azóta is sikeresen mutatja be minden évben főiskolánkat. 1985-ben országos hallgatói rajz kiállítást rendeztünk és hagyományteremtés erejével hirdettük meg 1987-ben a tanárjelöltek országos helyesírási versenyét. Helyt adtunk olyan fontos országos rendezvényeknek, mint a Fiatal Pedagógusok országos alágazati parlamentje (1982), a pedagógusképzés távlati fejlesztését tárgyaló országos ifjúsági fórumok (1984), a középiskolai FEB felelős tanárok III. országos tanácskozásának (1985). Megalakítottuk a hozzánk tartozó hat megye művelődés irányítóiból a Főiskola Képzési Tanácsát, mely 1982 óta folyamatosan tevékenykedik. Többször (1982, 84, 87) főiskolánkon ülésetett a TKF-ák országos főigazgatói kollégiuma, mely 1980-ban alakult. 1980 májusában a fiatal MAB elnöksége rendezett teljes ülést az egri főiskolán és 1984-ben a MTA elnöksége látogatott intézményünkbe, majd április elején a Heves megyei országgyűlési képviselőcsoport tanácskozásának adtunk örömmel otthont.

Épületekben és beruházásokban is szépen előreléptünk. 1971 végén számítóközpontot szerelhettünk fel egy ODRÁ-1204-es számítógéppel, elsőként a magyar tanárképző főiskolák közül. 1974 szeptemberében kiépült II. sz. gyakorló általános iskolánkban a zárt láncú tv-berendezés. 1973 szeptemberétől második gyakorlóiskolánk lett az egri IV. sz. Jurij Gagarin Általános Iskola. 1976 májusában örömmel vettük birtokunkba a IV. sz. gyakorlóiskola új sportudvarát. Az Almagyar-dombon 1977 augusztusában elkészült az impozáns új Kun Béla Kollégium, mely kényelmes és szépen berendezett 4 ágyas szobáival 144 főiskolai hallgatónak adott szép otthont. A kollégium szomszédságában épült fel 1979 szeptemberére a 18x36 méteres fedett sportcsarnok, mely az intézményben folyó testnevelés szakos tanárképzést szolgálja a körülvévő 4 pályával együtt. Ezt követte 1980 szeptemberére a IV. sz. gyakorló általános iskolánk új szárnyépületének átadása, mely 32 millió forintos költséggel épült és modern otthont adott az általános iskolai szaktanárképzés gyakorló területének.

1980 őszen elkezdtek a IV. sz. gyakorló általános iskola ZTV-berendezéseinek szerelését is.

A műszaki és mezőgazdasági tanszékek összevonásával 1982-ben létrehoztuk a technika tanszéket, s még ez évben 8 személyi számítógéppel elkezdtek kiépíteni ennek bázisát (ma 68 db).

1984-ben a II. sz. gyakorló általános iskolánk részére faelemes technika műhelyt építettünk.

1985-ben Leányfalun szép kis üdülője lett főiskolánknak, ahol nyaranta kb. 25-30 család pihen. Ez évben egy új 200 személyes nagy előadótermet építettünk a Lyceum II. emeletén. 1985-86-ban átépítettük az egész hallgatói menzát. A Berzeviczy Gizella Kollégium teljes rekonstrukcióját 3 éven keresztül (1984-87) végeztük, mely szinte újjávarázsolta a most már 4 ágyas diákotthont. 1987-ben víz- és elektromos hálózattal tettük hasznosabbá az új telepítésű mezőgazdasági gyakorlókeretet, kényelmes, szép 4 tantermes épülettel bővítettük II. sz. gyakorló általános iskolánkat, és ez évben kezdtük el egy új oktatási épület tervezését is, mely szintén a Leányka úton kap majd helyet.

Főiskolánk soha nem felejtkezett el volt tanítványairól sem, akikkel a kellemes találkozási tanárképzési eredményünk lemérését is jelentette. Az ún. "öregdiák-találkozók" nemes gondolatát 1969-től folyamatosan továbbfejlesztettük. 1971 júniusában Egerben folytattuk a sort, majd 1972 június elején Debrecen következett, 1974-ben Salgótarján, majd 1977-ben Miskolc adott otthont, 1980 és 86 novemberében Heves, 1982-ben Eger és 1988 márciusában Füzesabony látta vendégül a főiskolai tanárok és a volt egri öregdiákok népes csoportját. Közben Szolnok (1984) is örömmel várta az egri főiskola vezetőit és végzett tanárait.

Főiskolánk belső életének egyik nagy erőssége az, hogy törekszünk egymás megbecsülésére. Ebből következik az a három alapítvány is, melyet az elmúlt évek történelme hozott meg. Hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére, 1970-ben "Pro Academia Paedagogica Agriensi" főiskolai kitüntetést alapítottunk. E legmagasabb főiskolai kitüntetést azóta: dr. Bihari József, Friedrichné dr. Kovács Irén, Somos János, Osváth Pál, dr. Nagy József, dr. Szűcs László, dr. Bakos József, dr. Pelle Béla, dr. Baskai Ernőné, dr. Molnár József, Csillag Béla és Juhászné dr. Kovács Erzsé-

bet, dr. Patkó György, dr. Gál István, dr. Perge Imre, dr. Vajon Imre, Nagy Ernő, Zbiskó Ernőné és dr. Rados Mihály kapták meg.

1972. április 4. tiszteletére intézményi törzsgárdaalapot létesítettünk, melynek 10, 15, 20, 25, 30 és 35 éves fokozatait 1987-ig 452 alkalommal kapott főiskolai dolgozó a velejáró közel 3,5 millió forint anyagi elismeréssel együtt.

A harmadik a Mozgalmi Munkáért alapítvány, melyet első ízben 1985. november 7-én adtunk át és azóta 45 munkatársunk kapott meg. Dolgozóink megbecsülését az a 421 különböző kitüntetés is fémjelzi, mely ezalatt a 15 év alatt kollégáink jogos és őket megillető tulajdona lett (4. sz. táblázat).

Gyakorló általános iskoláink nélkül nincs színvonalas tanárképzés. Az elmúlt évtizedek az ő életükben is szép fejlődést, a szaktanárképzésért érzett és végzett szinte hősi munkát, felelősséget mutatnak. Számszerű növekedésük is egyértelmű. A II. sz. iskola 1973. évi 57 tanára 600 tanulója a másfél évtized végére 65 tanárra és 731 tanulóra nőtt. Az 1973-ban átvett IV. sz. iskola 44 oktatója 15 év alatt 59-re és 570 diákja 637-re emelkedett. De nemcsak a számok nőttek, hanem az az eredmény is, ami emögött van. A megszámlálhatatlan országos és megyei első és második szakmai versenyhelyezések, a szakosított tantervű osztályok (angol, matematika, ének) bevezetése és példásnak, vonzónak ismert tevékenység, a versenytanítások megrendezése, az 1975-től szerződésileg elkezdett ITV-kísérletek pontos rendszere, tanáraik évi 30-40 publikációja, mind-mind igen dícséretes eredmény. Ha még azt is hozzávesszük, hogy évente több mint 64 kiképzési csoportban több száz tanárjelölt napi kiképzését is ellátják, így lesz igazán becsülendő szép és eredményes tevékenységük, melyet főleg II. sz. iskolánk nem a legjobb körülmények között végez.

Befejezésül szívesen említem, hogy főiskolánk oktatóinak az intézményen kívüli társadalmi, politikai és tudományos funkciói száma az intézmény növekedéséhez méltó módon emelkedett az elmúlt 15 év alatt. Nyilvántartásunk szerint amíg 1973-ban 65 oktató 134 helyen vállalt ily jellegű feladatot, addig 1987-ben ez 125 oktatónál megközelítette az 500-at.

Jeleztvén ezzel is az egri főiskola tanárainak egyre növekvő feladatát és társadalmi-politikai szerepét.

Mindent egybevetve és gondolatban is az elmúlt másfél évtized végére érve, természetesen nem lehetett feladatom a főiskola harmadik-negyedik évtizede pontos történetének megírása. Ez a köszöntő és a méltató pár oldal messze áll attól, hogy egy történész szakmai pontosságával lépésről lépésre feltárja 15 főiskolai munkásév megannyi napi eredményét, eseményét és gondját.

Csupán annyit szerettem volna elérni, hogy a fontosabb események és nagyobb foltok felvillantásával emléket állítsak az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola elmúlt legutóbbi 15 évének. Annak az intézménynek, melyet már oly sokan -- egyre többen -- szeretünk, becsülünk, építünk, és őszintén kívánunk további sikereket 40. születésnapján.

Dr. Szűcs László

AZ ÁLLATTANI TANSZÉK NEGYVEN ÉVE

Dr. Vajon Imre tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

Tanszékünk annak a kultúrpolitikai folyamatnak során alakult meg, mely a 8 osztályos általános iskolai oktatás bevezetését, és az iskolák szaktanárokkal való ellátását irányozta elő. A feladatot a pedagógiai főiskolák megszerzésével igyekeztek megoldani. Így alakult meg Debrecenben a pedagógiai főiskola, mely tanári karában az elsők között találjuk dr. Gelei Gábort egy nemzetközileg elismert biológus dinasztia tagját, aki a feladat nagyságát felismerve nagy igyekezettel és szakértelemmel szervezte, irányította az akkor még egységes biológiai csoport munkáját.

A pedagógiai főiskola Egerbe költözése után, 1949-ben alakult meg az önálló állattani tanszék, melynek vezetője dr. Gelei Gábor lett. Sajnos csak rövid ideig láthatta el feladatát, mivel halála alig két éves itteni munkáját szakította meg. Segítőtársa volt dr. Bende Sándor, dr. Lukács Dezső, és 1951-ben munkatársa lett fiatal, tehetséges tanítványa, Vajon Imre. Dr. Lukács Dezső 1958-ig látta el a tanszékvezetői teendőket, majd a tanszékről elkerülve egy KÖJÁL-intézet főmunkatársaként ment nyugdíjba.

A kezdeti alapozó munkából oroszánrészt vállalt dr. Bende Sándor, aki a későbbiekben több mint egy évtizedig a tanszék vezetését is végezte eredményesen.

A tanszék, az 1954-es év egész főiskolát érintő racionálázási időszakától eltekintve, dinamikusan fejlődött. Kialakult egy jól dolgozó kol-

lektíva, dr. Edelényi Béla, Hoblyák János, Vágás Endre kollégákkal kiegészülve.

Az oktató-nevelő munka mellett eredményes kutatómunka folyik a tanszéken. Ennek eredményeként sok és színvonalas publikáció jelent meg.

1972-től a tanszéken fiatalítási folyamat indult el. Dr. Vajon Imre főiskolai docens kapott tanszékvezetői megbízást. A tanszéken dolgozó tapasztalt oktatók mellé fiatal munkatársak kerültek: Kiss Ottó (1973), Nagy István (1974), Bartos László (1976), Varga János (1981) és Milinki Éva (1983). Dr. Bende Sándor 1976-ban távozott a tanszékről és a budapesti kihelyezett tagozaton szervezte meg a biológia oktatását. Kiváló, tapasztalt oktatónk Hoblyák János 1980-ban nyugdíjba ment. Így alakult ki a jelenlegi hatfős oktatói állomány. Munkáját Dulai Józsefné, Sárkányiné Kiss Ildikó és Mikus László nem oktatói munkakörben dolgozó kollégák segítik.

Tanszékünk elsődleges feladatának tartja a színvonalas oktató-nevelő munkát, a jól felkészített szaktanárok képzését. A tanszék oktatói az elmúlt negyven év során, a változó képzési koncepciók között mindig a kor követelményeinek megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkező és hivatásukat szerető pedagógusokat képeztek. A tanszék vezetése mindenkor elsőrendű feladatának tartotta a képzési feladatok megoldását. Arra törekedtünk, hogy a hallgatókat érdekeltté tegyük a munkában. Velük való kapcsolattartásnak különböző fórumait igyekeztünk kiépíteni. Ezek jól funkcionáltak és működnek jelenleg is. A hatékonyságot legjobban a tudományos diákköri munkán lehet lemérni. A TDK-munkánk vezérmotívuma, a hallgatók tudásvágyának felébresztése, és az önképzés hatékony módszereinek elsajátíttatása. Az külön örömeinkre szolgál, ha a hallgatók munkájának eredménye országosan is elismert fórumokon, az OTDK-kon, különböző díjak formájában realizálódik. Annak ellenére, hogy főiskolánkon a "kis tanszékek" közé tartozunk az OTDK-n díjazott pályaművek számát tekintve évek óta az elsők között vagyunk. A tudományos diákköri munkánk eredményei oktató-nevelő tevékenységünk színvonalát is tükrözik.

A tanárképzés feladata még a meglévő szaktanárhiány gondjainak enyhítése. A nappali tagozatos képzés mellett aktívan részt vállalunk a levelező képzés különböző formáiban is.

A pedagógusképzés elképzelhetetlen a már pályán lévő tanárok tovább-

képzése nélkül. A főiskolánk vonzáskörzetében lévő megyék hagyományos továbbképzésében a tanszék munkatársai kezdettől fogva részt vesznek. Ebben kiemelkedő tevékenységet fejt ki dr. Vajon Imre tanszékvezető. A munka színvonalát jellemzi, hogy a megyék részéről egyre nagyobb igény mutatkozik ez iránt.

A hagyományos továbbképzési formák mellett 1986-tól beindult a pedagógusok posztgraduális képzése. A képzés formai és tartalmi részének kidolgozásában a tanszék dolgozói, társtanszékünkkel a Növényteni Tanszékkel közösen úttörő munkát végeztek. Az eddigi tapasztalatok alapján sikeresen.

Gondot fordítunk a hallgatói utánpótlásra is. Ez részben politikai feladatot is jelent, mert a fizikai dolgozók tehetséges gyermekeinek pályaaorientációját segíti. A Felvételi Előkészítő Bizottság (FEB) munkáját a biológia területén tanszékünk hallgatói és tanárai végzik, közel egy évtizede. E területen kiemelkedő munkát végzett Nagy István.

Tanszékünk első vezetője dr. Gelei Gábor azok közé az oktatók közé tartozott, akik a pedagógiai munka mellett érezték a felsőoktatásból adódó tudományos felelősségüket is. Utódai követték gondolkodásmódját. Így tanszékünkön mindig folyt és folyik tudományos kutatás. Ezt az élettel való szoros kapcsolat jellemzi, messzemenően figyelembe véve helyi sajátosságainkat, lehetőségeinket.

Kutatómunkánk két irányú. Az egyik irány a szorosan vett szakmai kutatások területére vezet. A régi oktatók közül jelentős volt dr. Gelei Gábor munkássága, melyet a csillós egysejtűek kutatása során végzett. Gazdasági, közegészségügyi szempontból is említést érdemelnek dr. Lukács Dezső parazitológiai vizsgálatai. A halak idegrendszerének kutatásában dr. Bende Sándor ért el komoly eredményeket. Dr. Vajon Imre a Lepidoptera idegrendszerét vizsgálta, amiből számos dolgozatot jelentetett meg, és e témakörben szerezte meg kandidátusi fokozatát.

A közép és fiatalabb korosztályhoz tartozó oktatók is komoly eredményeket értek el. Kiss Ottó faunisztikai vizsgálatainak, Bartos László kromoszómakutatásainak, Varga János a halak hisztológiájával foglalkozó munkájának eredményeként nyerte el az egyetemi doktori címet. Milinki Éva pedig intenzív hidrobiológiai vizsgálatokat végez.

Másik fontos kutatási területünk a tantárgypedagógia. Tevékenységünk elismerését jelenti a tanszék munkatársai által írt tankönyvek, főiskolai jegyzetek. Ezek közül kiemelkedő dr. Gelei "Élettani gyakorlatok" c. műve, ez a mai napig a biológia oktatásának egyik leggyakrabban használt segédkönyve. Komoly elismerést érdemel az "Anatómia--élettan" című könyv, melynek megírásában társszerzőként nagy részt vállalt dr. Bende Sándor kollégánk. Dr. Vajon Imre társszerzője az "Összehasonlító állatszervezet-
tan és élettan" című főiskolai jegyzetnek, amely az állattan oktatás egyik alapidokumentuma volt. Hoblyák János írta a tanárképző főiskolák számára az "Állatökológiai gyakorlatok" című jegyzetet.

Ez irányú tevékenységünket ma is elismerik. Több kollégánk részt vett az új, 1984--85. tanévtől érvényben lévő főiskolai tanterv összeállításában. Jelenleg három oktató kapott főiskolai jegyzetírásra megbízást. (Nagy I., dr. Vajon I., dr. Varga J.)

A felsőoktatás tantárgypedagógiai kérdései mellett figyelmet fordítunk a közoktatás területére is. A szakköri munkában rejlő nevelési és ismeretszerzési lehetőségek kutatásával foglalkozik dr. Vajon Imre. Munkájának eredményeként egy főiskolai jegyzet és egy kézikönyv jelent meg e témából.

Nem jelentéktelen kérdés, hogy munkánkat milyen anyagi, tárgyi feltételek között végezzük. A helyiségeinket tekintve a főiskolai átlagnál jobb a helyzetünk. Problémát jelentett, hogy a rendszertan oktatásához múzeumi helyiségünket felszámolták, így az ott kiállított anyag nehezen kezelhetővé vált, nem tudjuk optimális hatékonysággal alkalmazni.

A hallgatók által használt eszközök tekintetében a 70-es évek során fejlődés volt tapasztalható. A rendelkezésre álló pénzüsszegek célszerű felhasználásával az alapeszközökkel való ellátottságot jó közepes szintre tudtuk emelni. Ezek az eszközök a kutatómunka egyes területén is jól hasznosíthatóak. Szükség lenne a jövőben új, korszerű berendezések beszerzésére.

A jövőre nézve a kutatásban szemléletváltás tapasztalható. A szorosán vett szakmai rész területén a kollégák többsége környezetünk faunisztikai feltárásán dolgozik. A tantárgypedagógiai vonalat továbbra is fontosnak tartjuk, mind a felsőoktatás, mind a közoktatás szintjén.

Egy tanszék szellemi kapacitását nem lehet csupán a minősített okta-

tók számával vagy a publikációk oldalszámával mérni. Ennek ellenére bizonyos mértékben tükrözi a színvonalat. Ezért foglaljuk össze dolgozóink publikációs tevékenységét.

Az állattani tanszék dolgozóinak publikációi

1949 -- 1987.

A munkatársa neve	Könyv	Jegyzet	Tudományos dolg.	Népszerűsítő irodalom
Dr. Gelei Gábor (1949--1952)	1		14*	
Dr. Lukács Dezső (1952--1958)	2		13	9
Dr. Bende Sándor (1950--1976)	4	1	21	2
Dr. Vajon Imre (1951--)	3	3	50	51
Dr. Edelényi Béla (1958--1963)	1		7	
Dr. Kalmár Ferenc (1955--1956)			1	
Vágás Endre (1963--1974)			25	8
Hoblyák János (1963--1980)		1		2
Dr. Kis Ottó (1973--)	1		21	9
Nagy István (1974--)			3	2
Kormos Dénes (1974--1979)			1	
Dr. Bartos László (1976--)			2	8
Dr. Varga János (1981--)			2	5
Mikus László (1982--)			1	
Milinki Éva (1983--)			1	1
	12	5	148	99

A * -gal jelölt dolgozatok nem tanszéki dolgozóként kerültek publikálásra.

A tanszék dolgozóinak tevékenysége nem korlátozódik a szorosan vett tanszéki tevékenységre. Feladatunknak tartjuk az élet tudományának széleskörű terjesztését. Ezt a tevékenységünket a TIT keretein belül fejtjük ki. Megyei és országos szinten elismert dr. Vajon Imre tevékenysége. További teendők, hogy ebben a munkában a tanszék többi dolgozója is bekapcsolódjék.

Napjaink értelmisége nem engedheti meg magának, hogy bezárkózzék a tudomány elefántcsonttornyába. Kötelességünk szűkebb és tágabb környezetünk közéletében aktív szerepet vállalni. Oktatóink ezt meg is teszik. Van aki országos, megyei szinten dolgozik (TIT, Hazafias Népfront, Vörös Kereszt), vannak akik a főiskola párt- és tömegszervezeti munkájában vállalnak jelentős szerepet. Kötelezettségeiknek mindnyájan eredményesen tesznek eleget. Munkájukat a különböző szintű elismerések, kitüntetések fémjelzik. (dr. Vajon Imre, dr. Kiss Ottó, dr. Varga János, Nagy István, dr. Bartos László).

Kapcsolatot tartunk a külföldi társintézményeinkkel. Ezek közül legjobb Banska Bystrica-i együttműködés. Kiadványainkban kölcsönösen ismertetjük munkánk eredményeit. Oktató-nevelő munkánkban jelentős szerepet játszanak a csere-terepgyakorlatok. Kapcsolataink vannak még az erfurti, valamint a csebokszári pedagógiai főiskolákkal.

A kapcsolatok intezivitását a földrajzi távolságok nehezítik, de keressük a továbblépés lehetőségeit.

Kötelességünknek tartjuk, hogy közöljük azon oktatók nevét, akik az elmúlt negyven év során, 1949-től tanszékünk munkájában részt vettek.

Tanszékvezetők:

1949--1952. Dr. Gelei Gábor

1952--1958. Dr. Lukács Dezső

1958--1972. Dr. Bende Sándor

1972-- Dr. Vajon Imre

Oktatók:

1950. Dr. Zétényi Endre
1950--1976. Dr. Bende Sándor
1952--1958. Dr. Lukács Dezső
1952--1953. Hoblyák János
1961--1980. Hoblyák János
1955--1956. Dr. Kalmár Ferenc
1958--1963. Dr. Edelényi Béla
1962--1974. Vágás Endre
1973-- Dr. Kiss Ottó
1974-- Nagy István
1976-- Dr. Bartos László
1981-- Dr. Varga János
1983-- Milinki Éva

Nagy István -- Dr. Varga János

AZ ANGOL TANSZÉK TÖRTÉNETE

Dr. Budai László tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

Főiskolánk angol tanszékét (az első öt évben hivatalosan még csak angol nyelvi kabinetet) 1970-ben hoztuk létre, egyidőben a pécsi főiskola kabinetjével, az általános iskolai gyermekek angol nyelvtanulását biztosító szaktanárok képzése céljából. Minisztériumunk felismerte a szülők, a gyermekek és az általános iskolák igényét az angol nyelvtanulást illetően a kötelező orosz nyelv mellett, ezért határozta el, hogy az ország két főiskoláján bevezeti az angol nyelv szakos tanárok képzését.

Az egri főiskola vezetősége Szokolay Károlyt és Budai Lászlót bízta meg a kabinet megszervezésével. Szokolay Károly a főiskola idegen nyelvi lektorátusáról, Budai László a hatvani Bajza József Gimnáziumból került az új tanszékre, illetve kabinetbe. Az első öt évben Szokolay Károly vezette a kabinetet, majd Budai Lászlót bízták meg a tanszékvezetéssel.

A két tanár szívesen és lelkesen végezte a sok gonddal járó munkát: a pécsiekkel közösen a tanterv, tananyag összeállítását, az első években jegyzetpótló anyag, majd jegyzetek, tankönyvek beszerzését, illetve írását. Az utóbbiban Budai Lászlónak mint több középiskolai tankönyv szerzőjének nagy gyakorlata volt már. Létrehozták a tanszék könyvtárát, szemléltető eszközöket szereztek be a főiskola támogatásával, elindították a nyelvi laboratóriumot, biztosították a káderutánpótlást stb.

Budai László szakdidaktikusként igyekezett a lehető legjobban és leg-

korszerűbben megszervezni a hallgatók módszertani felkészítését a tanári pályára mind elméletileg, mind gyakorlatilag. Az utóbbit főiskolánk két gyakorlóiskolájában kezdtük el, ahol szerencsére már korábban is működtek angol tagozatú osztályok a 3. osztálytól kezdve.

Az első tanévben 24 magyar-angol szakos hallgató kezdte el tanulmányait főiskolánkon. 1972-től kezdve bevezették az orosz-angol szakpárosítást is, majd 1983-tól a matematika-angol szakos képzést.

Ahogy az évfolyamok 1970-től 1974-ig felfejlődtek, majd teljessé váltak, és ahogy a felvett hallgatók száma is évről évre növekedett, úgy kapott a tanszék mind több státust. A tanszéken a következő tanárok tanítottak, illetve tanítanak:

1. Főiskolai tanárok:

Dr. Budai László, a nyelvtudomány kandidátusa. 1970-től főiskolai adjunktus, 1973-ban doktorált, 1975-ben védte meg kandidátusi értekezését. 1975 óta tanszékvezető, 1977 óta főiskolai tanár.

Dr. Szabó István a nyelvtudomány kandidátusa. A főiskola orosz tanszékétől került át adjunktusként az angol tanszékre. 1975-ben doktorált, 1978-ban védte meg kandidátusi értekezését. 1982-től 1987-ig főiskolai tanárként dolgozott, ekkor megvált főiskolánktól.

Dr. Szokolai Károly az irodalomtudomány kandidátusa. 1970-től főiskolai adjunktus, 1975-től főiskolai docens. 1976-ban doktorált, 1986-ban védte meg kandidátusi értekezését. 1970-től 1975-ig megbízott kabinetvezetőként működött. 1987-től főiskolai tanár.

2. Főiskolai docens

Dr. Vadon Lehel 1973-ban lett tanársegéd, 1976-ban pedig adjunktus. 1978-ban doktorált. 1984 óta docens.

3. Adjunktusok

Dr. Abkarovits Endre 1972-ben került a tanszékre mint tanársegéd, 1978 óta adjunktus, 1985-ben doktorált.

Dr. Bertha Csilla 1971-ben lett tanársegéd a tanszéken, 1979-ben adjunktus; 1983-ban doktorált.

Pallaghy Piroska 1974-ben került a tanszékre tanársegédként, 1982 óta adjunktusként dolgozik a tanszéken.

4. Tanársegédek

Czeplédi Csaba saját tanítványunk volt, 1980-ban végezte főiskolánk orosz-angol szakát. 1982-től dolgozik a tanszéken. Kiegészítő szakon elvégezte a KLTE angol szakát.

Gadóczi Andrea 1986-tól dolgozik a tanszéken.

Kovács Éva 1982 óta tanít nálunk tanársegédként.

Molnárné Deli Ágnes 1984-ben került át az angol tanszékre az orosz tanszéktől mint tanársegéd.

Szalóky Melinda az 1984/85-ös tanévben tanított tanszékünkön.

Pásztor Péter az 1985/86-os tanévben volt tanársegédünk.

Hruby József 1987-től tanít tanszékünkön.

Riba Dalma 1987-től tanársegédünk.

5. Anyanyelvi lektorok

Andrew C. Rouse 1979-től 1983-ig felváltva a pécsi és az egri főiskola között tanított tanszékünkön. (Egy félét itt, egyet Pécsen).

Nicholas Tayler 1983-tól dolgozik tanszékünkön.

6. Technikusok

Csomor Tamás, Lázár Béla, Horváth Tibor, Dankó Ervin, Nagy Tibor dolgoztak technikusként az elmúlt időszakban nyelvi laboratóriumunkban.

7. Tanszéki adminisztrátorok

Varga Jánosné, Cseri Lajosné, Smuczer Zoltánné, Balogh Ágnes, Nyitrai Istvánné, Takács Jánosné, 1985-től Czuráné Berecz Ilona végzi tanszékünkön az adminisztrátori munkát.

A tanszék tanárai kezdettől fogva egy-egy szakterületre specializáltak magukat, emellett mind a főiskolán belül, mind kívül aktív tudományos és társadalmi tevékenységet folytatnak. A tanszékvezető sok segítséget nyújt ezen a téren is, elsősorban a fiatal kollégáknak.

Így például Budai László elnyerte az MM Tárcaközi Kutatási Pályázatát 1982-ben, majd 1984-ben és 1988-ban ismételten, és Czeplédi Csaba, Kovács Éva, valamint Molnárné Deli Ágnes bevonásával végeznek közös kutatást. Témájuk az angol nyelvi nevelést szolgáló nyelvészeti és módszertani kutatások.

A tanszék tanárainak egy része különböző funkciókban fejti ki tevékenységét az oktató-nevelő munka mellett. Így Budai László a TIT Megyei és Országos elnökségének tagja, a MAB Nyelvtudományi Szakosztályának elnöke, az Idegen nyelvek tanításának szerkesztőségi tagja, az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola füzeteinek szerkesztője, az OKTV Angol Nyelvi Bizottságának elnöke, több más tudományos szervezet tagja. 35 könyv szer-

zője, 46 tanulmány írója, jelenleg akadémiai doktori értekezését készíti. 6 tankönyvét részesítették nívódíjban. Az 1988/89-es tanévben Fullbright ösztöndíjjal az Egyesült Államokban fog tanítani egy évig.

Szokolay Károly a TDK társelnöke a tanszéken, a Magyar Írók Szövetsége Műfordítói Munkaközösségének tagja, tagja a Magyar Shakespeare Bizottságnak, a Filológiai Társaságnak. Mint műfordító különböző antológiákban publikálta versfordításait, önálló versfordításkötetét most nyújtotta be az Európa Könyvkiadónak kiadásra.

Vadon Lehel a FEB szervezőbizottságának volt elnöke és országos titkára 1972-től 1987-ig. A főiskolai tanács tagja. A Modern Filológiai Társaság tagja.

Czeplédi Csaba 1987 január 1-jén vette át a FEB Szervezőbizottságának elnöki tisztét Vadon Leheltől. Ő lett a FEB országos titkára is.

A tanszék legtöbb tanára több külföldi tanulmányúton vett részt (1987-ben Budai László, Vadon Lehel és Kovács Éva Soros-ösztöndíjjal töltött 5 hetet az Egyesült Államokban, Budai László több alkalommal volt tanulmányúton az NDK-ban, Svédországban, az NSZK-ban, Angliában. Legtöbbit Angliában jártak a tanszék oktatói, elsősorban kísérő tanárként Exeterben. Szokolay Károly, aki lengyel középfokú nyelvvizsgával rendelkezik, rendszeresen tolmácsol és fordít Zielona Górában lévő testvér főiskolánk oktatói számára, többször járt Zielona Górában főigazgatónkkal.

1972-ben Miklósvári Sándor minisztériumi osztályvezető és J. B. Norman exeteri kolléga támogatásával cserekapcsolat jött létre angol tanszékünk és az Exeteri Saint Luke's College of Education között, melynek eredményeként évente 9 egri (nagyraoszt III. éves) hallgató tölthet egy hónapot az exeteri főiskolán, mely az utóbbi években már az exeteri egyetem tanárképző karát alkotja. A csere során 18 angol főiskolás és két kísérő tanár tölt minden évben két hetet főiskolánkon, másik kettőt Pécsen. Természetesen tanszékünkről is megy kísérő tanár minden évben Exeterbe.

Az első angol szakos tanárjelöltek 1974-ben végeztek főiskolánkon, szám szerint 17-en. Ugyanabban az évben a nappali tagozatos angolosok létszáma (magyar-angol és orosz-angol szakon) a 4 évfolyam 106 volt.

Itt kell megjegyeznünk, hogy a tanszék életének első tíz évében levelező hallgatóink is voltak, akik közül az utolsók 1980-ban végeztek. Azóta csak nappali tagozatos hallgatóink vannak. Az ő létszámuk viszont évről évre nő. A hallgatói létszám alakulása (végzett hallgatók az adott évben):

	<u>magyar-angol</u>	<u>orosz-angol</u>	<u>matematika-angol</u>
1974	17	--	--
1975	18	--	--
1976	14	9	--
1977	12	16	--
1978	14	16	--
1979	9	13	--
1980	8	17	--
1981	7	15	--
1982	-	--	--
1983	12	19	--
1984	7	18	--
1985	8	27	--
1986	8	29	--
1987	17	23	3
Összesen:	151	202	+ 3 = 356 fő

Hallgatóink közül néhányan gyakorlóiskoláink angol szakos tanárai lettek: Rüll Csabáné, Haron Ildikó, Leic Gabriella, Fóris Katalin, Márkus György, Tóth Éva.

Hallgatóinkat a tanári pályára való felkészítés mellett igyekeztünk bevonni a tudományos munkába is. A TDK-nak 3 szekciója működik évek óta a

tanszéken. Több hallgatónk az OTDK-n is sikeresen vett részt.

Végzett hallgatóink elhelyezkedése az első években sok gonddal járt, mert nagyon kevés általános iskolában tanítottak akkor még angol nyelvet. Szerencsére az utóbbi években egyre nagyobb az igény angol szakos tanárookra, így gyakran még válogathatnak is növendékeink az állásokban. Végzett hallgatóink zöme kezdetiől fogva a tanári pályán helyezkedett el, ez szilárd hivatástudatuk kialakulását példázza.

Dr. Szokolay Károly

ÉNEK-ZENE TANSZÉK

Dr. Kelemen Imre tanszékvezető főisk. docens

1948-ban nyílt meg a debreceni pedagógiai főiskola. Itt kezdte működését az első ének-zene tanszék is, amelynek első vezetője Csenki Imre, a kiváló karnagy és zenepedagógus volt.

1949-ben a főiskola átköltözött Egerbe, de nem jött át Csenki Imre, mivel nem akarta otthagyni az akkor már országos hírű kollégiumi kórusát -- és más óraadó szaktanárok is Debrecenben maradtak.

Az 1949/50-es tanévtől 1953-ig az egeri tanszék vezetője Kutasi Klára volt, majd 1953/54-ben Szalay Lajos, 1954/55-ben Heintz Fülöp. Ebben az időben oktattak még a tanszéken Dózsa Ferencné, Geibinger Sándor, Német Dezsőné, Tary László. Az általános iskolai tanárképzési rendszer az idők folyamán több módosításon esett át, amelyek az ének tanszék működésére is hatással voltak. Így pl. 1955-ben az egeri főiskolán megszüntették az énektanárképzést, és csak 1959-ben szervezték újjá.

Akkor a tanszék vezetésével Rezessy Lászlót bízták meg, aki 1974-ig, nyugállományba vonulásáig vezette a tanszéket. Rezessy kitűnő zenepedagógus és oktató, amellet termékeny zeneszerző, több főiskolai tankönyv és jegyzet írója, megalapítója és sok éven át vezetője volt a főiskolai és a városi szimfonikus zenekarnak is Egerben. Ma is aktív zenei szakember.

Ezekben a korai időkben rövidebb-hosszabb ideig működtek a tanszéken Király Gyula (1 évig), Auer Gyula (1960--74), Gyárfás Gyözőné (1960--66), Pataki Veronika (1960--61), Back Éva (1961--62), Záborszky István (1970--71), Moskovszky Vince (1971--75).

1961-ben még csak három oktató dolgozott a tanszéken. Az egyre növekvő hallgatói létszám azonban szükségessé tette a tanszék oktatói létszámának jelentős emelkedését. Ekkor kerültek a tanszékre olyan fiatal oktatók, akik hosszú időre stabilizálták a tanszék helyzetét.

1961-ben Ary Tiborné, Hencz Irén (hangképzés), Ary Tibor (partitúraolvasás, zongora, zeneelmélet), 1962-ben Csikós Andor (módszertan, vegyeskar, partitúraolvasás), Kelemen Imre (zongora, zenetörténet), Tar Lőrinc (karvezetés, kórus). 1963--70-ig dolgozott a tanszéken Cseh Béla (hangképzés), 1970--84-ig Vajda Lászlóné (hangképzés).

Az egri évek kezdetekor még igen szerény körülmények között működött a tanszék. A hirtelen felduzzasztott tanári karnak -- a tanszékvezető szobáján kívül -- csak két kis szűk tanári szobája volt. Ezekben és az épület különböző termeiben négy zongora nyert elhelyezést. A nagy főiskolai belső korszerűsítések után (1968) javultak jelentősebben a tanszék helyi viszonyai, négy tanári szobával gyarapodott a helyiségek száma. Folyamatosan nőtt a zongoraállomány, amely a 70-es évek közepére 15-re szaporodott. Kezdetben a tanári szobákban folyt az egyéni tárgyak oktatása, később kialakult a mai rend, a tanári szobákban nem tanítanak már.

1974--76-ig megbízás alapján Tar Lőrinc vezette a tanszéket. 1976-78 között Szécsényi Olivér volt a tanszékvezető, amellelt módszertant tanított, és a vegyes kart vezette.

Néhány évig a tanszék oktatója volt Aradi Tiborné (1978--86-ig; hangképzés) Rózsa László (1974--83; ének, zeneelmélet), Juhász Flórián (1978-86-ig; zongora), Tamás Endréné (1985--86-ig, korai haláláig hangképzést oktatott).

1978-ban vette át a tanszék vezetését dr. Kelemen Imre, jelenleg is ő vezeti a tanszéket. Zenetörténetet, zeneirodalmat tanít, mellette zongorát, partitúraolvasást, zeneelméletet is oktatott több éven keresztül.

A tanszék jelenlegi oktatói létszáma 14 fő.

Ary Tibor, Ary Tiborné, Barta Anna (1987- zongora), Csikós Andor, Dudás Anna (1987 - hangképzés), Gulyásné Székely Éva (1979 - vonós, hangsze-

rek, zenekar), Kátai László (1979 - ének, zeneelmélet), Mag Stefánia (1973 - zongora), Marik Erzsében (1976 - zongora), Nagy Miklós (1966-zongora, magyar zenetörténet), Palotai Ferencné (1972 - hangképzés) Szepesi Györgyné (1978 - ének, módszertan, vegyes kar), Szili Mihály (1987 - ének) Tar Lőrinc.

A tanári kar létszáma jelenleg stabilnak mondható, de voltak olyan évek, mikor a hallgatók számának fokozatos növekedése miatt komoly problémát jelentett a színvonalas oktatás szinten tartása. Tudvalevő, hogy a hallgatók egyéni képzési rendje miatt az oktatók óraszámát a hallgatói létszám nagymértékben befolyásolja.

Az elmúlt negyven évben a hallgatói szakpárosítás nagyon sok változáson ment át. Az egri főiskolán jelenleg a következő énekkel kapcsolatos szakpárok léteznek: magyar-ének-zene, történelem-ének-zene, matematika-ének-zene, ének-zene-népművelés.

A tantárgyi korszerűsítések alkalmával oktatóink javaslataikkal, észrevételeikkel vettek részt a vitákban, jegyzeteket, tankönyveket, programokat írtak, és pedagógiai célzatú zeneműveket komponáltak. (Rezessy László: Partitúraolvasás, Zenelmélet, Hangszerismertetés, Úttörőzene, valamint közösen Gyárfás Győzőnével és Kelemen Imrével a Zongoraiskola I., II., III. kötetei. Kelemen Imre: A zene története 1750-ig). Oktatófilmeket készítettek Szepesi Györgyné és Ary Tiborné.

A tanszék oktatói elsőrendű feladatuknak érzik a jó szakemberképzést. Számos különféle szaktárgy keretében készítik fel a hallgatókat az általános iskolai énektanári feladatok ellátására. Csoportos órák formájában oktatjuk az ének (szolfézs), karvezetés, zeneelmélet, zenetörténet, zeneirodalmi ismeretek, az ének-zene tanítása című tantárgyakat. Egyéni foglalkozásokon zajlik a hangképzés, hangszerjáték, partitúraolvasás tantárgyak oktatása.

Az egyéni oktatási forma és a csoportos foglalkozásoknak részben gyakorlati jellege lehetővé teszi a hallgatók szaktárgyi tudásszintjének emelése mellett a nevelőtevékenység hatékony érvényesítését. A tanár közelebb kerül a hallgatókhoz, jobban megismeri őket, kialakul közöttük a bizalommal teli kapcsolat, amely emberi és szakmai vonatkozásban eredményes munkához vezet. Mivel a hallgatók igen változatos alaptudással kerülnek a főiskolára, a tanárnak gyakran a hallgató egyéni tudásszintjé-

hez kell igazítani a tananyagot, hogy a hallgató a tantervi követelményeket teljesíteni tudja.

A tanulmányi munka segítése érdekében a tanárok látogatják a hallgatók gyakorlati tanításait, segítenek a felkészülésben. A hallgatók szakmaszeretetét bizonyítja a sok zenei témájú szakdolgozat.

A szakmára való felkészülés mellett az egyéni foglalkozás jó lehetőséget teremt a hallgatók előadói tehetségének kibontakoztatására. Igen sok tehetséges hallgató lép fel mint énekes és hangszeres szólista a főiskola és a város különböző zenei rendezvényein, hangversenyeken, országos seregszemléken. E zenei seregszemléken a hallgatók mindig nagy sikerrel szerepeltek. Több alkalommal elnyerték a legeredményesebb szólista csoport kitüntető címet. Az eredmények felsorolása a főiskola évkönyveiben megtalálható.

A tanszék a hallgatók előadói tevékenységét aktívan támogatja. Évente több alkalommal rendez hallgatói hangversenyt, különböző házi zenei versenyeket. Az ének szakos hallgatók más témák felé is nyitottak, részt vesznek az irodalmi színpad, a népi tánccsoport, a népi zenekar munkájában is. A főiskola különböző vetélkedőin is eredményesen szerepeltek. Több ének szakos hallgató nyert már első helyezést a nyelvészeti tanszék kiejtési, az orosz tanszék orosz fordítási és "Ki tud többet a Szovjetunióról" versenyein.

Az énekkar és a zenekar funkciója a közösségben végzett aktív zenei tevékenység nevelő hatásának kiaknázása, a közművelődés területén végzendő feladatok ellátása.

A tanszéken működik egy női kar és egy vegyes kar. A női kórust Tar Lőrinc vezeti. A kórus igen sok alkalommal vett részt országos dalostalálkozókon, minősítő hangversenyeken, nemzetközi kórustalálkozókon, rádióműsorokban. A kórus legmagasabb minősítése "Hangversenykórus". Eredményeik közül kiemelkedik még a VIII. Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny I. díja.

A vegyes kart Szepesi Györgyné vezeti, ők is számos eredményt mondhatnak magukénak. Meg kell azonban jegyezni, hogy a női karnál sokkal nehezebb helyzetben vannak, mert kevés a fiú hallgató, és ez a vegyeskari munkát nagymértékben befolyásolja. A kórus több alkalommal "Arany Koszorú diplomával" minősítést kapott.

A zenekart Gulyásné Székely Éva vezeti. A zenekar munkáját, sőt létét is meghatározza, hogy a hallgatók közül hányan játszanak zenekari hangszereken, valamint az a tény, hogy az új tanterv a zenekari játékot fakultatív tantárgyként jelölte meg. A zenekar legkiemelkedőbb eredménye a felsőoktatási intézmények kulturális fesztiválján szerzett Arany Oklevél.

Az együttesek révén teremti meg a tanszék az élő kapcsolatot a főiskola külföldi testvérintézményeivel (Besztercebánya, Csebokszári, Erfurt). Gyakori a testvérfőiskolák között a tapasztalatcsere, előadások, publikációk cseréje is.

Az együttesek közművelődési tevékenységükkel nagy szerepet játszanak a városi zenei élet gazdagításában. A városi szimfonikus zenekarral többször szerepeltek együtt, és ezt a kapcsolatot azok a tanárok és hallgatók is erősítik, akik aktív tagként vesznek részt a szimfonikus zenekar munkájában.

A tanszék tanárai jelen vannak a zenei közéletben; a KÓTA helyi és országos szerveiben, a TIT-ben, a TŰSZI-ben, a Művelődési Házban és a Zeneművészek Szövetsége különböző szakosztályának tagjai.

A tanárok oktató-nevelő munkájuk mellett jelentős művészi tevékenységet is folytatnak. Sok hangversenyen, főiskolai és városi rendezvényen lépnek fel. Tudományos publikációk, cikkek írásával is foglalkoznak, előadásokat tartanak. Ezek a főiskola Tudományos Közleményeiben, a Parlandó, Az ének-zene tanítása, a Hevesi Szemle és egyéb folyóiratok hasábjain, valamint a Gárdonyi Géza Társaság könyvsorozatában jelentek meg.

A gyakorlóiskolával élő kapcsolatot alakítottak ki. Több alkalommal meghívjuk a gyakorlóiskolai kollégákat rendezvényekre. Házi hallgatói versenyek alkalmából zsűritagok, közös hangversenyeket is szervezünk. Több alkalommal tartottunk tanácsadó, továbbképző jellegű szakmai előadásokat részükre.

A levelezőoktatás szerves részét alkotja a tanszék munkájának. 1960 óta van folyamatosan levelezőképzés az egri főiskolán. Az elmúlt évtizedek alatt a képzési rendszer számos változáson ment át. Problémát jelent a levelezőoktatásban az a tény, hogy a kiegészítő hallgatók nem tesznek felvételi vizsgát, és így egy részük minimális zenei előképzettséggel nyer felvételt.

Ezek minden jószándékuk ellenére sem képesek a követelményeknek eleget

tenni. Sok az évismétlés és a lemorzsolódás.

A tanszék munkájának fontos eleme a végzett pedagógusok továbbképzésében való részvétel. Az elmúlt évek alatt Heves, Nógrád és Borsod-Abaúj-Zemplén megyék felkérésére tartottak oktatóink továbbképzéseket, komplex tanfolyamok, előadások, konzultációk formájában. Munkájuk során gyakran találkoznak itt végzett hallgatókkal, akik a diploma megszerzése után igen változatos munkahelyeken találták meg hivatásuk gyakorlásának lehetőségeit. Az általános iskolák mellett középiskolákban, felsőoktatási intézményekben, általános iskolai igazgatói és szakfelügyelői munkakörökben, valamint népművelői és művészeti tevékenységet is folytatnak.

A tanszék komoly felelősséget érez a megfelelő hallgatói utánpótlás előkészítésében, ezért 1985-ben bekapcsolódott a főiskolai FEB-munkába. A munka eredményességét mutatja, hogy 1986-ban a konzultációkon résztvettek közül mindenki felvételt nyert. A FEB-munka tanszéki megbízottja Marik Erzsébet, 5-6 hallgató bevonásával dolgozik, szép példáját nyújtva tanár-diák közös felelősségvállalásának.

A tanszék -- kisebb megszakítással -- négy küzdelmes évtizedet hagyott maga mögött. Ez idő alatt 1959--87 között 450 nappali és 600-nál több levelező ének szakos hallgató szerzett diplomát. A gondok, amit a sok tanárváltozás, a vezetőváltás jelentett, ma már jószerivel megoldódtak. Az is igaz, hogy a tanszék jelenlegi létszáma nagyjából megfelelőnek mondható, de újabb problémát jelent, hogy a 60-as években még fiatal munkaerők lassan a nyugdíjkorhatárhoz közelednek, egy időben mennek el, és nehéz lesz a megüresedett állásokat betölteni.

A sok régi diák tanszéki látogatása alkalmával felelevenített emlékek nyomán a tanszék oktatógárdája jó érzésekkel tekint vissza az elmúlt évtizedekre, és jólesően veszi tudomásul régi diákjainak elismerő szavait.

Ary Tiborné

A FIZIKA TANSZÉK

Dr. Patkó György tanszékvezető főisk. tanár

1948 nyarán a szegedi pedagógiai főiskola mellett két újabb tanárképző főiskola felállítására került sor. Ekkor jött létre a pécsi és a debreceni pedagógia főiskola. Ez utóbbi főiskolánk jogelődje.

Tanszékünk szervezése és oktatási tevékenysége, személyi és dologi ellátottságának fejlődése lényegében három szakaszra bontható. Az első szakasz a kétéves képzési időszak: 1948-tól 1951-ig, második a hároméves képzés ideje 1960-ig, és a harmadik szakasz a négyéves tanárképzés 1960-tól napjainkig.

Az első szakasz tehát 1948 szeptemberével a debreceni pedagógiai főiskola első tanévével kezdődött. A fizika tanszéknek egyetlen oktatója volt: Mester István. Szívós, lelkes munkával mindent elkövetett, hogy a Kossuth Lajos Tudományegyetemen az elsőéves, fizikát is tanuló főiskolai hallgatók tanulmányi munkája minél zökkenőmentesebb legyen.

A Közoktatásügyi Minisztérium 1949 nyarán elrendelte a debreceni pedagógiai főiskola Egerbe való áthelyezését.

A fizikai tanszék a Líceum második emeletén, a főiskolai könyvtár és a történelmi tanszék jelenlegi helyiségeiben működött, a műhelyeket a torony néhány termében alakították ki.

Darvas Andor 1949 szeptemberében kapta meg a tanszékvezetői megbírást. A tanszékre rövid időn belül kinevezést kaptak Somos János és Os-

váth Pál oktatók, valamint két szakmunkás, Kaló István és Nagy István. A tanszék négy dolgozója megteremtette a szükséges feltételeket a fizika oktatásához, a műhelygyakorlatok vezetéséhez.

A nagymérvű általános iskolai szaktanárhiány miatt szakrendszer szerint egyszakos szaktanítókat, két- és háromszakos általános iskolai tanárokat képeztek. A kiadott fizikai szaktanítói képesítések száma a szükségleteknek megfelelően jelentős volt. A létszám erőteljes növekedése miatt a felsőbbéves hallgatók -- mint demonstrátorok -- szemináriumokat, tanulóköröket vezettek.

Fokozatosan kiépült a fizika kétéves oktatásához és fizikai mérésekhez szükséges minimális műszerezettség. Kialakult a tanszéki szakkönyvtár. A könyv- és szakfolyóírat-tár állománya az elmúlt 39 év alatt egyenletes ütemben gyarapodott.

A három szak mélyebb elsajátítása érdekében a hároméves képzési idő bevezetése vált szükségessé. Ezt az időszakot a tanszék életében mérsékelt fejlődési szakasznak tekintjük. A hallgatói létszám, az óraszámok növekedése a tanszék dolgozóit új didaktikai feladatok megoldására készítette. Mennyiségileg és minőségileg fejleszteni kellett a fizikai demonstrációs- és mérőgyakorlatokat, műhelygyakorlatokat. A tanszék dolgozói sokat foglalkoztak újítások kivitelezésével, azok bevezetésével. A fizikai tanszék fejlesztése tehát sok munkát, sok ötletet igényelt. Darvas Andort "Kiváló újító" címmel tüntették ki. A fizikai tanszék ismeretterjesztő munkája is színvonalas, eredményes volt: "A fény és színek" című tanszéki kiállítás országos eseménynek számított. Egyértelműen megállapítható, hogy bár ez időben a létszám és gazdasági mutatók kedvezőtlenül alakultak, mégis az egrri fizikai tanszék tovább fejlődött. 1962-ig a kiadott nappali és levelező matematika-fizika kétszakos diplomák száma: 454.

Az oktató-nevelő munka harmadik szakasza 1960-ban, a négyéves képzési idő bevezetésével kezdődött. A képzési idő és a hallgatói létszám növekedése ismét erőteljes tanszéki fejlesztést vont maga után. Tovább szaporodott a demonstrációs- és mérőgyakorlatok száma. A tanszék műhelyei gyorsan fejlődtek. A tanszékünk ekkor már olyan szellemi és anyagi erővel rendelkezett, hogy az 1960-ban alakult műszaki tanszéknek jelentős segítséget adhatott. A tanszékünkről nyert kinevezést: Somos János, a műszaki

tanszék vezetője, Osváth Pál oktató, valamint két szakmunkás. Több műhelyt is átadtunk az induló műszaki tanszéknek.

1963. március 3-án súlyos veszteség érte a fizikai tanszéket. Meghalt Darvas Andor. A fizikai tanszék vezetését dr. Mátrai Tibor, a fizikai tudományok kandidátusa vállalta. Mátrai Tibor oktatási tevékenysége, országosan is elismert tankönyv- és jegyzetíró munkássága a legmagasabb igényeket is kielégítette. Szeretettel és élményt adóan tanította tanítványait.

Mátrai Tibor nemcsak oktatóként, hanem optikus kutatóként is aktívan tevékenykedett. Megindította tanszékünkön az optikai kutatást. Nyugdíjba vonulása után is az egri fizikai tanszék égisze alatt publikált. Dolgozatai aktualitását mutatja a különlenyomatok megkérése a világ különböző országaiba, a Szovjetunióba, az USA-ba, Franciaországba, Japánba, Indiába és még a világnak több mint 20 országába.

Ebben a szakaszban -- 1964-ben -- alakult ki a jelenlegi általános iskolai tanárképzés szerkezete. Ekkor valósult meg a négyéves kétszakos képzés.

A fizikai tanszék 1969-ben az Almagyar-dombon épült új, modern épületbe költözött.

Az elmúlt harminckilenc évben az évfolyamonkénti nappali tagozatos hallgatói létszám 20 és 48 fő között változott, 1957-1987-ig a nappali és levelező tagozaton a kiadott fizika szakos diplomák száma: 1748.

1975 szeptemberétől 1983 szeptemberéig főiskolánk kihelyezett tagozatán, a csepeli főiskolai karon is folyt matematika-fizika szakos hallgatók képzése. Az ELTE Általános Fizikai Tanszékének oktatói és technikusai félállásban végezték az oktatómunkát. E kihelyezett tagozaton 60 matematika-fizika szakos diplomát nyertek az ott végzettek.

A tantervileg előírt feladatok megoldásán túl a tanszék aktívan részt vett és részt vesz az általános iskolai fizika szakos tanárok továbbképzésében. Országos ált. isk. fizikatanári ankéton több oktatónkat kérték fel előadás tartására.

Az ELFT-tal együtt tanáraink igen aktívan kiveszik részüket a két-évente rendezésre kerülő észak-magyarországi ált. iskolai fizikatanári ankét szervezésében, ill. felkért előadóként a programban. Heves megyei továbbképzéseken rendszeresen, különböző megyékben alkalomszerűen tartá-

nak tanáraink előadást. A legeredményesebb továbbképzési forma a tanszékünkön szervezett intezív pedagógus-továbbképzés, melynek két évfolyamán 33 oklevelet adtunk ki.

A tanszékvezetői feladatokat 1976 januárjától dr. Patkó György látja el, dr. Mátrai Tibor tanszékvezető főiskolai tanár saját kérésére nyugalmába vonult, de tanszékünk, haláláig, 1987-ig élvezte szakmai támogatását. A többi nyugdíjasunkkal - dr. Márkus Jenő, Szabó Lajos, ill. Birincsik Lajos -- is rendszeres, élő a kapcsolatunk.

A tanszék dolgozói a 40. tanévben:

Dr. Patkó György	tszv. főisk. tanár
Dr. Hidasi Károly	" docens
Dr. Vidó Imre	" docens
Bálint József	" adj.
Kiss László	" adj.
Kovách Lászlóné	" adj.
Dr. Vida József	" adj.
Franczia Tamás	" ts.
Kis Pap Zoltán	tech.
Kulcsár János	tech.
Marmoly Etelka	adm.
Árva Ferenc	üvegtech.

Tanszékünkön még a következő oktatók dolgoztak:

1950-60.	Somos János	adj.
1950-59.	Osváth Pál	gyak.vez.
1951-52.	Koncz Ferenc	ts.
1953-54.	Lenkey Katalin	ts.
1958.	Gellai Borbála	ts.
1960-62.	Gál Gusztáv	ts.
1962-80.	Dr. Márkus Jenő	doc.
1953-84.	Szabó Lajos	doc.

A tanszék oktatási feladatai az 1978. évben a fizika-technika szakos hallgatók képzésével bővültek, és részt veszünk a népművelés szakosok természettudományos képzésében is.

A 70-es évek végén és a 80-as évek elején -- művelődési minisztériumi pályázatokat elnyerve -- az oktatás és kutatás tárgyi feltételei javultak. Leybold és Ealing gyártmányú demonstrációs eszközöket vásárolhattunk (pl.: aerodinamikai, mikrohullámú, optikai demonstrációs készlet), ill. a kutatás segítésére PGS-2 típusú spektrográfor és LMA-10 mikroanalitikai berendezést szerezhettünk be. Ugyancsak az oktatás és kutatás színvonalát emeli, hogy a számítástechnikai alapokat tanszékünkön is meghonosítottuk. A képzés korszerűsítése érdekében hallgatóink számára atomfizikai laboratóriumi gyakorlatot vezettünk be, melyhez egy színvonalas atomfizikai laboratóriumot alakítottunk ki.

A tanszék tudományos tevékenysége két területen bontakozott ki. Egyrészt a fizikatanítás speciális kérdései képezték elméleti és gyakorlati vizsgálataink tárgyát, másrészt kísérleti optikával, atom- és molekulafizikai, spektroszkópiai kutatással foglalkoztunk.

Oktatóink jeleskednek a diákköri munkák és témáinkhoz kapcsolódó nem kötelező speciálkollégiumok vezetésében.

A felsorolt témakörökből a tanszékünk oktatói több száz előadást tartottak belföldön és külföldön és több mint 100 publikáció jelent meg a tudományos közleményeinkben, hazai és külföldi szakfolyóiratokban. A felsorolt témakörökből öt egyetemi doktori értekezés készült. Az általános iskolai fizikaoktatás megkönnyítése érdekében Darvas Andor "Táblázatok az általános iskolai fizika tanításához" címmel könyvet írt.

Mátrai Tibor tanszékünkön készítette Budó Ágostonnal közösen a Kísérleti fizika III. kötetet. A fizika főiskolai oktatásának megkönnyítése érdekében oktatóink 6 főiskolai jegyzetet írtak.

Az optika interdiszciplináris kutatása négy mérőhelyen folyik.

- Abszorpciós optika, spektroszkópiai laboratórium (UR-10; Spektronóm 195)
- Középbontású emissziós optikai spektroszkópiai laboratórium (ISZP30; ISZP-2)

- Nagybontású emissziós optikai, spektroszkópai laboratórium (PGS-2; LMA-10)

- Interferencia-spektroszkópai optikai laboratórium (SMP-1; ISZP-51, interferométerek)

A tanszék oktatói részt vettek és részt vesznek a hazai tudományos életben: a Magyar Tudományos Akadémia, a Debreceni Akadémiai Bizottság, a Művelődési . Minisztérium, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat bizottságaiban, albizottságaiban. Tanszékünkéről került ki hosszabb-rövidebb ideig a Természet Világa, a Fizikai Szemle, a Fizika Tanítása egy-egy szerkesztőbizottsági tagja.

A tanszék nemzetközi és hazai kapcsolatai jók. Oktatóink tanulmányúton, előadókörúton, tudományos rendezvényeken való részvétel céljából több alkalommal jártak az NOK-ban, a Szovjetunióban, Csehszlovákiában, Bulgáriában és Lengyelországban.

Az erfurti főiskola fizikai tanszékével oktatói cserén kívül 6 alkalommal szerveztünk 20--20 fős hallgatói cserét is. A csebokszári főiskola fizikai tanszékével két alkalommal, a besztercebányai (Banska Bystrica-i) és a Zielona Góra-i fizikai tanszékekkel egy-egy alkalommal szerveztünk hallgatói cserét.

13 vietnami és egy laoszi hallgató tanult és kapott diplomát matematika-fizika szakon.

A szocialista országokon kívül is sok külföldi vendége volt tanszékünknek, többek között az USA-ból, Angliából, Franciaországból, Ausztriából és Japánból. Emlékezetes Gábor Dénes Nobel-díjas professzor látogatása.

Jó a kapcsolatunk a hazai tanárképző főiskolák fizikai tanszékeivel, a BME Atomfizikai Tanszékével, a KFKI Optikai Osztályával, a NME Fizikai Tanszékével. Folyamatosan élvezzük a KLTE, a JATE és az ELTE Kísérleti Fizikai Intézetének szakmai támogatását.

A tanszék anyagi erőforrásait a főiskolai költségvetés és pályázatokon elnyert összegek biztosítják. Ezeket, valamint a könyvjóváírással intézetektől, vállalatoktól átvett eszközöket felhasználva sikerült az oktatáshoz és a kutatáshoz minimálisan szükséges műszer-, gép- és eszköz-

parkot létrehozni. Jelenleg a műszer- és gépparkunk értéke meghaladja a 7 millió forintot.

A tanszék oktatói az oktató-nevelő munka és a tudományos életben való szerepvállalás mellett sok közéleti, politikai feladatot is ellátnak. Évtizedek óta tanszékünk oktatói közül került ki az ELFT Heves Megyei Csoportjának titkára és elnöke. Dr. Patkó György 13 évig töltötte be főiskolánkon a szakszervezeti titkári posztot, pillanatnyilag a szakszervezeti bizottság elnöke.

Jól tudjuk, hogy a tanszékünk tekintélyét nem az oktatók, ill. a hallgatók létszáma vagy felhalmozott sok anyagi érték adja, hanem a benne folyó oktatómunka szintje, a tanszéken folyó tudományos kutatómunka nívója határozza meg, ezért dolgozunk nap mint nap töretlen lelkesedéssel.

Kovács Lászlóné -- Dr. Patkó György

A FÖLDRAJZ TANSZÉK MUNKÁJA

Dr. Bodnár László tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

Az általános iskolai földrajztanárok képzésének mai gyakorlata 1947-1948-ban indult meg, és tartalmában, metodikájában állandóan korszerűsödött. A tanárképző (1962-ig pedagógiai) főiskolákon a képzés terjedelme és a szakpárok többször változtak. 1959-ig inkább a földrajz--biológia szakpár dominált. 1959-től 4 évig 3 szakos tanárképzés volt. Az alapszak földrajz--biológia volt, és 3. szakként a hallgatók felvették a mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok, ének, rajz vagy testnevelés szakokat. A 3 szakos tanárképzés nagy túlterhelést jelentett, ezért újra a kétszakos tanárképzés indult meg. A 60-as évek második felében rövid ideig földrajz-történelem szakon is képeztünk általános iskolai tanárokat. Jelenleg a földrajz--testnevelés, földrajz--rajz és földrajz--biológia szakokon évente kb. 50 hallgató hagyja el a főiskolát, és helyezkedik el általános és középiskolákban és más intézményekben.

Az egyetemi gyakorlattól eltérően főiskolánkon egy oktatási egység, a földrajz tanszék foglalkozik a földrajzi studiumok -- pl. csillagászati földrajz, általános természeti földrajz, általános gazdasági földrajz, térképészet, regionális földrajz, tantárgypedagógia stb. -- oktatásával. Így a szakszerűséget, a megfelelő színvonalat a tanszéken belüli specializációval biztosítjuk. A tanszék oktató kollektívája az elmúlt 40 év

alatt átlagosan 5--7 fő volt, így az egy tanárra jutó heti óraszám meglehetősen magas, 10--12 óra.

Tanszékvezetők:

Dr. Udvarhelyi Károly tanszékvez. főisk. tanár, a földrajztudományok
kandidátusa 1948-tól 1970-ig.
Dr. Futó József tanszékvez. főisk. tanár 1971--1977-ig.
Dr. Köves József tanszékvez. főisk. tanár, a földrajztudományok
kandidátusa 1977--1980-ig.
Dr. Bodnár László tanszékvez. főisk. tanár, a földrajztudományok
kandidátusa 1980-tól.

Oktatók:

Dr. Zétényi Endre főisk. tanár 1950--1967-ig.
Dr. Futó József tanszékvez. főisk. tanár 1955--1977.
Dr. Köves József tanszékvez. főisk. tanár 1964--1980.
Strebák István főisk. docens 1963--1965.
Pápista Jánosné főisk. adjunktus 1962--1986.
Kiss István tanársegéd 1953--1957.

Rövid ideig az 1950-es évek elején a nagyrédei ált. iskola nyugalmazott igazgatója, Hanák János is dolgozott tanársegédként.

Jelenlegi oktatók:

Dr. Tóth Géza főiskolai docens (1971-).
Dr. Roncz Béla főiskolai adjunktus (1979-).
Dr. Pozder Péter főiskolai adjunktus (1983-).
Dr. Mosolygó László főiskolai adjunktus (1986-).
Bárdosné Greskovits Zsuzsanna tanársegéd (1986-).
Sándor József tanársegéd (1987-).

A segédszemélyzet állományában is fejlődés következett be. Király

Etelka 1972-től főállásban látja el az adminisztrátori teendőket. 1985-től 2 évig Bagi Kálmán, majd 1987. augusztus 16-tól Kis Sándorné főiskolánkon végzett földrajz--rajz szakos végzettségű általános iskolai tanár látja el a technikus teendőket.

A tanszék életében kiemelkedő szerepet töltött be dr. Udvarhelyi Károly, az 1948-ban létrejött debreceni majd az Egerbe átköltözött pedagógiai főiskola alapító tagja. Nyugdíjazásáig, 1970-ig a főiskola tanszékvezető tanára volt.

Tevékenysége összeforrott azokkal a célokkal, amelyek a marxista világnézetű földrajztanárok képzését igyekeztek biztosítani. Tanszéki munkaköre kiterjedt az elméleti előadások tartására, esetenként gyakorlatok végzésére is. Részt vett a terepgyakorlatok és a tanulmányutak szervezésében, a tanulmányi programok összeállításában, a levelező hallgatók képzésében. Oktatói munkakörének ellátásával kapcsolatban foglalkozott a tanszék korszerű szemléltető anyagának kialakításával (tervezés és kivitelezés). Biztosította e téren a hallgatók tevékenységét is. Irányította a tanszék munkáját, munkatársaival egyetértésben gondoskodott szakosított irányú továbbképzésükről. Összefogta és koordinálta a tanszék oktató-nevelő munkáját, velük közösen készítette el a földrajztanárképzés speciális érdekeit kifejező évi munkaterveket. Közvetlen oktató-nevelő munkájának eredményességét a földrajztudomány legújabb eredményének tanulmányozásával és a felsőoktatási földrajzoktatás dialektikus módszerének elméleti és gyakorlati művelésével igyekezett fejleszteni.

"A dialektikus földrajz és oktatása" című kandidátusi disszertációja (1962) vezérfonalát képezte a földrajzi összefüggések feltárásának. A tanszéken folyó tudományos munka olyan összhangját igyekezett biztosítani, amely egyrészt a tanárképzés érdekeit, másrészt az elmélet és a gyakorlat, valamint az oktatási és termelő munka kapcsolatát szolgálja. A tanszék munkaközössége e téren aktív munkát fejtett ki. Vezetése alatt a tanszék oktatói által írt tudományos kiadványok és egyéb publikációk száma meghaladta a 400-at.

A munka a következő területekre terjedt ki:

- Oktatási reform, különböző programok összeállítása, főiskolai tankönyvek és jegyzetek írása;
- főiskolai jegyzetek és tankönyvek, általános iskolai tankönyvek bírálata;
- általános iskolai földrajzi tankönyvek és munkafüzetek megírása;
- oktatásmódszertani munkák és könyvek;
- tudományos ismeretterjesztő könyvek, értekezések, cikkek.

A tanszék az ő vezetése idején elsősorban szakmódszertani, filozófiai, általános és helyi klimatológiai, valamint gazdaságföldrajzi jellegű kutatómunkát végzett.

Dr. Futó József magas színvonalú oktató-nevelő és tudományos munkát fejtett ki. Színes, színvonalas előadásaival, lebilincselő memóriájával és topográfiai tudásával a hallgatók aktivitását biztosította. Tankönyvei nagy elismerést váltottak ki országszerte. Klimatológiai kutatásainak eredményeit a szakemberek még most is hasznosítják.

Strbák István gazdaságföldrajzos volt. Határozott követelményrendszerével, színes egyéniségével népszerű oktató volt.

Dr. Zétényi Endre oktató-nevelő munkája mellett országosan is elismert csillagászként is tevékenykedett. Nevéhez fűződik az eгри csillagászati múzeum megszervezése.

Páristáné Erdős Mária nemcsak színes előadásával, hanem "anyáskodó" tanításával az oktatók és a hallgatók kapcsolatának mintaképét jelentette. Korai halála súlyos vesztesége a tanszéknek.

A földrajz tanszék metodikai irodalmi tevékenysége országosan irányító jelentőségűvé vált. Figyelemre méltó munkát végzett a kollektíva a földrajzi gyakorlatok rendszerének a kidolgozásában, a földrajzi gyakorlatok, jegyzetek megírásában.

Az oktatás gyakorlatibbá tételében az eгри földrajz tanszék a tanügyi reform során felvetődött utasításokat is megelőzte. Az állomásozó és kutató terepgyakorlatok megvalósításában az idevágó tematikák kidolgozásában is úttörő munkát végzett.

A metodikusi munkakör megszervezése dr. Udvarhelyi Károly vezetése alatt realizálódott. Így került a tanszékre dr. Köves József, aki a földrajzmetodika témaköréből védte meg kandidátusi disszertációját. Dr. Futó József elhalálása után 3 évig a tanszék vezetését is színvonalasan látta el. Ennek következtében a gyakorlóiskolával való kapcsolat is szorosabbá vált. A gyakorlati képzésben való közvetlen részvétel mellett a tanszék feladata volt a szakfelügyelet ellátása, a vidéki, falusi tanítási gyakorlatok ellenőrzése, közös értekezletek tartása a gyakorlóiskolai szaktanárokkal, valamint a szaktanárok szakmai továbbképzésének támogatása.

A tanszék a hallgatók oktatása és nevelése, a pedagógus pályára történő jobb felkészülés érdekében a kötött foglalkozásokon túlmenően a tanórán kívüli foglalkozásokat is szorgalmazta. Ilyenek: a konzultációk tartása, egyéni segítség, a folyamatos tanulás biztosítása, a szakdolgozatok elkészítésének irányítása, azok elbírálása, a gyűjtemények értékelése. A szakkörökkel, a tudományos diákkörökkel való foglalkozás.

Az 1980-as években a tanszék a generációváltás időszakát élte át. Ennek tulajdonítható, hogy az oktatók átlagos életkora 37 év.

A tanszék alapvető feladata és célkitűzése olyan általános iskolai földrajztanárok képzése, akik:

- a/ modern geográfiai, pedagógiai és marxista-leninista ideológiai ismeretekkel rendelkeznek,
- b/ képesek az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására,
- c/ tudásukat önművelés útján továbbfejlesztik, kezdeményező és alkotó személyiségek.

A tanszék egységes (jelenleg az 1984/85. tanévtől érvényes) földrajzi tanterv és program alapján dolgozik. A főiskolai tanterv keretjellegeből eredően lehetőségünk van egyrészt a tananyag szelektálására (elsősorban a leíró anyagrészek elhagyására), másrészt a természeti földrajz új eredményeinek, a gyorsan változó világ termelési, népességföldrajzi adatainak, a gazdasági tevékenység súlyponteltolódásainak stb. bemutatására. A széles körű tájékoztatások a szemléletalakítást, a problémalátást és -megoldást, a következtetőképességet és az alkotó-kezdeményező készség továbbfejlesztését szolgálják. Az előadásokon szereplő (a tantervi anyagot kiegészítő és azt elmélyítő) legfrissebb tudományos információk a geográf-

fia dinamizmusát, a világgazdasági jelenségek és folyamatok elemző, ok-okozati viszonyait feltáró, a dialektikus összefüggéseket helyesen értékelő magyarázatok. A tantervi anyag tartalmi gazdagítása a törzsanyag sokoldalú megvilágítását, a korszerűsítését és helyes értelmezését segíti elő, s nem vezet a hallgatók túlterheléséhez.

Az 1983--84. évi minisztériumi (szakbizottsági) döntések alapján a földrajztanárképzés tantervi anyaga, óra- és vizsgaszáma jelentős mértékben változott. A gyakorlatokat alírás helyett gyakorlati jeggyel zárjuk le.

A földrajzi valóság megismeréséhez, a szakmai tudás fejlesztéséhez jelentősen hozzájárulnak a kötelező terepgyakorlatok és földrajzi tanulmányutak, továbbá a fakultatív jellegű külföldi kirándulások. Az I. éves hallgatóknak 6 napos állomásozó -- természetföldrajzi és térképészeti -- terepgyakorlatot, a II. és III. évesek részére 6-6 napos hazai vagy külföldi tanulmányutat szervezünk.

A földrajztanárképzés folyamatában kiemelkedő szerepe van a gyakorlóiskoláknak. A gyakorlati képzés és a tantárgypedagógia oktatása nem volt mindig összhangban (a hallgatók gyakorlati tanítását nem előzte meg a teljes módszertani felkészítés). A tanárjelöltek a 8. szemeszter elején egyhónapos külső -- általában falusi -- iskolai gyakorlaton vesznek részt. A mentor tanárok irányításával végzett, de lényegében önálló iskolai munkának döntő szerepe van a szakmaszeretet és hivatástudat erősítésében is.

A tananyag korszerűsítése mellett az oktatási módszerek állandó fejlesztését is feladatunknak tekintjük. A hagyományos "nagyelőadások" helyett a problémafelvető és -megoldó, a természeti és gazdaságföldrajzi jelenségeket (folyamatokat) logikus egységekre tagoló, szintézist alkotó, integráló, módszerében a vitatkozó jellegű, érveket és ellenérveket is felsorakoztató stb. előadások jellemzőek. A földrajzi valóságot -- a rendelkezésünkre álló információhordozók és -közlők felhasználásával -- a lehető legjobb módon szemléltetjük. A földrajzi előadásokon (méginkább a gyakorlati órákon) helyet kap a kísérletezés is, s ebben -- az oktató irányítása mellett -- a hallgatók is részt vesznek.

Az oktatási módszerek pozitív változásai a kiscsoportos foglalkozásokon a legszembetűnőbbek. A hallgatók aktivizálására, önálló munkájára (kiselőadás, kísérletezés, rajzolás, térképszerkesztés, ásvány- és kőzettani vizsgálat stb.) épülő gyakorlati és szemináriumi foglalkozások jelentősen fejlődtek.

Az oktató-nevelő munkára termékenyítően hat a földrajz tanszéken folyó tudományos munka, melynek (szakmai és tantárgypedagógiai) eredményei beépülnek az előadások, szemináriumok és gyakorlati foglalkozások anyagába. (A tudományos kutatómunka eredményeinek felhasználása, realizálása nemcsak a tanórákon történik, szélesebb fórumokon, országos és helyi szervezésű konferenciákon, folyóiratokban, gyűjteményes munkákban stb. is bemutatásra kerülnek.)

Észak-Magyarországon az európai viszonylatban is számottevő aggteleki karsztvidék és a Bükk halység karsztkutatásait a MAB előnyösen koordinálhatná. Eleget tehetne annak az összehangoló, vezető feladatnak, amelyet ezidáig egyetlen intézmény sem tudott, sőt nem is kísérelt meg. A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat ugyan átfogja azt, de hatáskörébe nem tartozik egyetemek, főiskolák és más kutatóhelyek munkájának irányítása. A MAB hivatott és alkalmas lenne arra, hogy a területen levő karsztkutatásokat szakmailag és technikailag irányítsa. E téren dr. Tóth Géza kutatási eredményei lehetnek reménykeltőek.

A városiasodás világméretű folyamatának társadalmi, gazdasági és számos egyéb következménye mellett jelentős éghajlati hatása is van. A légszennyezés nagyrészt a városokhoz és közvetlen környékükhöz kapcsolódik. A város éghajlatmódosító hatását az ipari tevékenység -- légszennyezés, hőtermelés -- egyéb emberi tevékenység, fűtés, közlekedés, biológiai hőtermelés és a mesterséges felszín együttesen idézik elő. Ennek során minden egyes meteorológiai elem változik (hőmérséklet, páratartalom, napfénytartam, csapadék, szélviszonyok).

Egerben a városklíma-kutatás 1983-ban indult azzal, hogy a megyeszékhely kilenc területén meteorológiai állomást állítottunk fel. Ezek a vá-

ros különböző beépítettségű területeit, részeit reprezentálják. A méréseket az első menetben 5 évre tervezték.

Ezek a mérések nemcsak meteorológiai törvényszerűségeket tárnak fel, hanem kapcsolódnak más népgazdasági és vállalati szintű kutatási témákhoz, segítve azok megalapozását. Így például a csapadék rendszeres mérése a város és a Déli-Bükk egy meghatározott területén segíti a vízellátás, vízutánpótlás biztosítását szolgáló kutatásokat, amelyeket a Heves Megyei Vízmű Vállalat koordinál. A Heves Megyei KÖJÁL-nak és a környezetvédelmi szervezeteknek kutatási eredményeink olyan kérdésekben lehetnek segítségükre, mint például, hogy a város levegőtisztasága változik-e az éghajlati elemek módosulásával, és milyen annak mértéke, milyen hatást gyakorol a megyeszékhelyen található természeti és műzeális értékekre.

Az egri hőközponttal közösen arra derítettünk fényt, hogy bizonyos éghajlati elemek igénybevételeivel (páratartalom, szélesebbesség) csökkenthető-e a fűtőmű energiaszükséglete, vagyis mennyi energia takarítható meg a fűtési időben. Amennyiben a fentiekben részletezett kutatások eredménnyel járnak, úgy ezek a kísérletek, mérések Észak-Magyarország más városaira (Salgótarjánra, Gyöngyösre, Miskolcra) is kiterjeszthetők, adaptálhatók lehetnek. Az ilyen jellegű kutatásokban dr. Roncz Bélától várható jelentős eredmény.

A tudományfejlődésre vonatkozó előrejelzések alapján a jövőben növekedni fog a társadalomkutatás iránti igény. A felgyorsult technikai fejlődés a társadalom és gazdaság bonyolult kölcsönhatása szükségszerűvé teszi az emberi tényezők, a humán vonatkozások fokozottabb vizsgálatát. Ennek kapcsán főképpen a településhálózat kutatás jelentkezik. Ezért is jelentős Eger ágazati, majd komplex vonzáskörzetének vizsgálata az 1980-as évek elején betöltött funkciói alapján (dr. Pozder Péter).

Dr. Bodnár László kandidátusi fokozata megszerzése után (1983) az utóbbi 4 évben négy önálló könyvben ("A terület- és településfejlesztés földrajzi alapjai Heves megyében", "Három falu egy tsz a Mátraalján", "A 275 éve újjátelepült Monostorpályi", "Az egri és a mátraaljai történelmi borvidék") több mint 120 ív terjedelemben, valamint 3 tankönyvrészlet és

egy tankönyv írásával és szerkesztésével járó tudományos munkát fejtett ki. Két országos pályázat elnyerésével ("Az általános iskolai földrajztanárképzés objektív feltételrendszerének feltárása", valamint "A képzési folyamat belső összefüggései és hatékony módszerei a pedagógusképzésben" c. munkákkal) szakmai, általános pedagógiai kutatásokat is végzett.

Jelentősek azok a vizsgálatok is, amelyek a mezőgazdaság integrációjával, a nyersanyagtermelés és az ipari feldolgozás területi összhangjával egy-egy térség élelmiszergazdaságának vizsgálatával foglalkoztak (dr. Mosolygó László).

Sándor József és Bárdosné Greskovits Zsuzsanna az utóbbi egy-két évben került hozzánk. Mindketten nagy ambícióval rendelkező fiatal oktatók, akik az egyetemi doktori fokozat megszerzése érdekében nyelvvizsga letételén fáradoznak.

Közművelődési tevékenységünket a Földrajzi Hetek és a Földrajzi Napok fémjelzik. E rendezvényeket minden évben megtartjuk. 1986-ban a Magyar Földrajzi Társasággal karöltve földrajzi vándorgyűlést rendeztünk. 1987-ben főiskolánk adott otthont az OTDK természettudományi szekciójának, amelyen belül a földrajzhoz kapcsolódó geológiai, meteorológiai, természetföldrajzi és a gazdaság- és településföldrajzi szekciót tanszékünk bonyolította le. Hallgatóink eredményesen szerepeltek, II. és III. díjat szereztek. Ugyanebben az időpontban a tantárgypedagógiai szekcióban két hallgatónk ért el I. helyezést.

Végül szeretném bemutatni a tanszék oktatóinak egyéb elfoglaltságát, társadalmi megbízatását.

Dr. Bodnár László

A Tudományos Bizottság tagja.

Nemzetközi Földrajzi Unió falufejlesztési bizottság tagja.

A Földrajzi Társaság Mátravidéki Osztályának elnöke.

Magyar Földrajzi Társaság választmányának tagja.

Minisztériumi Földrajzi Szakbizottság tagja.

A TIT Megyei Földrajzi Szakosztály vezetőségi tagja.

MAB Társadalomtudományi Szakbizottság tagja.

OTDK Természettudományi Szakmai Bizottságának tagja.

Dr. Tóth Géza

Szakszervezeti bizalmi.

A Heves Megyei Természetvédelmi Bizottság Földtudományi Csoportjának tagja.

A Heves Megyei Természetvédelmi Bizottság Karszt- és Barlangkutató csoportjának vezetője.

A TIT Heves Megyei Földrajzi Szakosztályának vezetőségi tagja.

KISZ-tanácsadó tanár a IV. évf. földrajz-rajz szakon.

A katonai és falitérképek felelőse.

Dr. Roncz Béla

Pártalapszervezeti vezetőségi tag.

Munkásőr.

KTT-tanár.

Dr. Mosolygó László

KTT-tanár.

Bulla Béla TDK tanárelnöke.

Dr. Pozder Péter

Magyar Földrajzi Társaság választmányi tagja, Mátravidéki Osztály titkára.

TIT Heves Megyei Földtani Szakosztály elnöke.

Eger vár Baráti Körének vezetőségi tagja.

Kőrösi Csoma Társaság (Budapest) tagja.

Bükki Nemzeti Park Baráti Körének tagja.

Eger Városszépítő Egyesület tagja.

Bárdosné Greskovits Zsuzsanna

I. évf. földrajz-biológia alapszerv KTT tanára.

Sándor József

I. évf. földrajz-rajz szak KISZ tanácsadó tanára.

Főiskolai O-D KISZ szervezet titkára.

Főiskolai KISZ-Bizottság tagja.

Osztályfőnök és rajvezető a 2. Sz. Gyakorló Általános Iskolában

A főiskolai utazási bizottság tagja.

Dr. Bodnár László

IRODALOMTÖRTÉNETI TANSZÉK

Dr. Gál István tanszékvezető főisk. tanár

Az irodalomtörténeti tanszék a főiskola megalapítása óta vesz részt az általános iskolai tanárképzésben. Első vezetői és oktatói -- Csabai Tibor, Kiss Kálmán és Némédi Lajos -- már az ötvenes évek elején kialakították azt a sajátos munkarendszert, amelyre építve a következő évtizedekben is eredményes volt az itt folyó oktató-nevelő munka és a tudományos tevékenység. Az ő magasszínvonalú munkájuknak is köszönhető, hogy a tanszék mindmáig értékes és ösztönző hagyományokkal rendelkezik.

Az Irodalomtörténeti Tanszék történetében fontos időszak volt az ötvenes évek közepe, amikor -- a budapesti pedagógiai főiskola megszűnése után -- a tanszéki könyvtár jelentősen bővült, és ki lehetett alakítani a jelenleg is hasznosan működő tanszéki könyvtár értékes szépirodalmi és szaktudományi anyagának alapját. Az évtized második felében a szépen fejlődő könyvtárnak és az akkor itt működő oktatóknak -- Pataky Lászlónak, Harsányi Zoltánnak, Berzy Andrásnak és 1960-tól Lőkös Istvánnak -- egyaránt nagy szerepük volt abban, hogy a tanszék sikerrel teljesítette a háromszakos tanárképzés során megnövekedett feladatait.

A hatvanas évek elejétől új szakasz kezdődött a tanszék életében. Berzy András tanszékvezető irányításával új személyi összetételben -- ekkor került a tanszékre Abkarovits Endre, Gál István és Nagy Sándor -- kellett vállalni a munka átszervezését és megújítását, a szakszerű okta-

tó- és tudományos tevékenység színvonalának emelését. Az oktatói létszám lehetővé tette a munkaterületek szerinti szakosodást, ami viszonylagosan könnyítette, bár megszüntetni nem tudta az oktatók túlterhelését. Különösen a levelező tagozaton megnövekedett hallgatói létszám tette szükségessé a többirányú feladatvállalást.

A hetvenes évek során a gyakori személyi változások miatt újra többször is át kellett alakítani a tanszéki munka rendszerét. Berzy András halála után 1972-től 1980-ig Nagy Sándor látta el a tanszékvezetői feladatokat. Ebben az időszakban Abkarovits Endre nyugdíjba vonult, és új oktatókkal bővült a személyi állomány. Ezekben az években került a tanszékre Varga István (1979-ig), Ludányi Mária, Lisztóczy László és Szabó Zoltán, aki az ötvenes évek első felében már oktatott az egri főiskolán. A személyi feltételek ily módon rendeződtek, és az oktatói állomány -- Gál István, Lisztóczy László, Lőkös István, Ludányi Mária, Nagy Sándor és Szabó Zoltán -- biztosítani tudta a korszerű, színvonalas oktató-nevelő munkát. Különösen fontossá vált, hogy az irodalomtudomány részterületeit -- irodalomelmélet, esztétika, az irodalomtörténet egyes korszakai, illetőleg az ifjúsági irodalom és a szaktárgy általános iskolai tanításának módszertana -- évről-évre ugyanazon oktató gondozta, és az ily módon kialakított specializálódás lehetővé tette az igényes, elmélyült munkát, a hosszabb távon is átgondolt, tervszerű tevékenységet.

1980-ban Gál István vette át a tanszék irányítását. Vezetésével egyenletes, kiegyensúlyozott oktató-nevelő munkát végeztek a tanszék tanárai. 1985-ben Lőkös István eltávozott a főiskoláról, és miközben fokozatosan nőtt a hallgatói létszám, új oktatók belépése is szükségessé vált. Szentesi Zsolt, majd Kődöböcz Gábor személyében fiatal, jól felkészült tanárok kerültek a tanszékre, akik az irodalomtudomány új irányzatainak friss szaktudományi szemléletével kezdhették felsőoktatási pályájukat. Ezáltal jelenleg -- a nyolcvanas évek végén -- igen szerencsésnek mondható az irodalomtörténeti tanszék összetétele: az idősebb, mind szaktudományi, mind módszertani szempontból tapasztaltabb oktatók munkáját jól egészíti ki a fiatalok kezdeményező aktivitása.

A tanszék oktatómunkája meglehetősen nehéz és bonyolult. A nappali tagozaton és az igen nagy megterhelést jelentő levelező képzésben (konzultációk, vizsgáztatás) irodalomelméleti, esztétikai és irodalomtörténe-

ti -- magyar- és világirodalmi -- kérdésekkel párhuzamosan kell foglalkozni, de a tanárképzés jelenlegi struktúrája megkívánja, hogy az oktatók otthonosak legyenek a szaktudomány minden területén, valamint az általános iskolai és a felsőoktatási metodikában. Mindez nagy erőfeszítéseket és állandó készenlétet kíván, de elmondhatjuk -- a végzett magyartanárok helytállása, a visszatérő volt hallgatók ragaszkodása vagy éppen az országos diákköri konferenciákon elért sikerek egyaránt bizonyítják --, hogy ez az elkötelezetten, hivatással vállalt munka eredményes. Ugyanakkor az oktatás elképzelhetetlen az átgondolt és korszerű pedagógiai elvekre épülő tudatos nevelőmunka nélkül, amelynek középpontjában a tanszék hagyományaihoz híven ma is a humánus személyiségformálás áll. Az irodalomtörténeti tanszék oktatói mindig sokat törődtek, és törődnek ma is azszal, hogy a képzési idő alatt ne csak szakmai ismereteket nyújtsanak, hanem példát a hivatásra, a szakma szeretetére, s főképpen emberségre, ami nélkül nem létezhet egyetlen irodalom szakos tanár sem.

A tudományos munka a tanszéken mindig fontos és kiemelt feladat volt. Ma is minden oktató vallja azt, hogy a színvonalas oktatómunka egyik feltétele az igényes tudományos tevékenység. Tematikailag tekintve ez a tudományos munka meglehetősen nagy szóródást mutat. Gál István mint metódikus kezdte el publikációs munkáját, majd a reformkori magyar próza kutatásaiban végzett eredményként "Gaál József és a magyar reformkori próza fejlődése" címmel egyetemi doktori értekezését megvédte. Jelenleg Fáy Andrásról készülő monográfián dolgozik. Erfurtban és Csebokszáriban többször is tartott előadásokat tudományos ülésszakokon magyar irodalomtörténeti témákból. Lisztóczy László részletesen feldolgozta a Kalevala hatását a magyar költészetre, illetőleg a Kalevala hazai fogadtatását -- doktori értekezését is ebből a témakörből készítette --, de az erdélyi magyar irodalom kiemelkedő alkotóival és irányzataival foglalkozó publikációs tevékenysége ugyanúgy jelzi széles körű tudományos érdeklődését, mint a Gulyás Pál és Kerényi Károly kapcsolatáról külföldi -- svájci -- konferencián tartott sikeres előadása. Az időközben eltávozott Lőkös István évtizedeken át rangos tudományos tevékenységgel növelte a tanszék szaktudományi rangját: mint a magyar--jugoszláv irodalmi és kulturális kapcsolatok kérdéseinek kiváló ismerője kandidátusi tudományos fokozatát a Miroslav Krleža írói munkásságával foglalkozó értekezésével nyerte el.

Ludányi Mária oktatási területe a régi irodalom, tudományos témája is ide kapcsolódik: a magyar reneszansz udvari dráma motívumrendszerét vizsgálja. Nagy Sándor a huszadik századi modern magyar irodalom eszme- és műfajtörténeti tendenciáit tanulmányozza, Remenyik Zsigmond írói életművét feldolgozó disszertációjával 1984-ben szerezte meg a kandidátusi tudományos fokozatot. Szabó Zoltán sajátos munkaterülete az irodalomtanítás módszertana, részletesen vizsgálja a komplex esztétikai nevelés lehetőségeit az általános iskolában, foglalkoztatják alkotáslélektani kérdések, valamint a népköltészet különböző elméleti és metodikai vonatkozásai. Szentesi Zsolt a kortárs magyar próza fő irányait, és ezen belül Mészöly Miklós munkásságát dolgozza fel. Ködöböcz Gábor sikeresen illeszkedett be a tanszék kollektívájába, oktatómunkája mellett őt is a modern magyar irodalom kérdései, elsősorban Nagy László költészetének eszmei-esztétikai értékei érdeklik. Fiatal oktatóink elsőrendű célja az egyetemi doktori cím megszerzése.

E vázlatos felsorolás csak érzékeltetni tudja azt a sokszínű és gazdag tudományos tevékenységet, amit a tanszék tanárai végeznek. S ha a témák túlzottan nagy szóródást mutatnak is, a különböző személyes konzultációk kölcsönösen segítik egy olyan egységes irodalomszemlélet kialakítását, amelyben az időtálló értékek ugyanúgy helyet kapnak, mint a szaktudomány legújabb eredményei. Az irodalomtörténeti tanszék ebben a szellemben kíván a jövőben is jó szakmai alapokkal és hivatástudattal rendelkező irodalom szakos tanárokat képezni.

E célok és szándékok természetesen ma is, a jövőben is csak a főiskolai tanárképzés egységes rendszerében valósulhatnak meg. A tanszék minden oktatója tudatában van ennek, és ehhez alkalmazkodva igyekszik biztosítani az irodalom szak szükségszerűen megkövetelt önállóságát. Ez az alkalmazkodási készség megfigyelhető a társadalmi feladatok vállalásában is, hiszen kollégáink több mozgalmi és állami munkaterületen fejtenek ki igen fontos tevékenységet. Nagy Sándor több mint két évtizede a főiskolai Tudományos Bizottságban dolgozik, Lisztóczy László a II. sz. pártalap-szervezetben vezetőségi tagként tevékenykedik. Szabó Zoltán a szakszervezeti bizalmink. Ludányi Mária több mint egy évtizeden át végezte a FEB-munkát, melyet Szentesi Zsolt vett át tőle, és emellett a tudományos diákkör vezetője is. Az 1986--87-es évben e két feladatban segítséget nyúj-

tott neki Ködöböcz Gábor is. Gál István 1967-től 1972-ig a főiskola szakszervezeti titkáraként, 1972-től főigazgató-helyettesként dolgozott. Ezek a tények is bizonyítják, hogy az irodalomtörténeti tanszék -- negyvenéves hagyományaihoz híven -- ma is hasznos alkotói közössége az egri főiskolának.

Dr. Nagy Sándor

A KÉMIA TANSZÉK 40 ÉVE

**Dr. Szűcs László tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus**

Tanszékünk a főiskolával egyidős. Az intézmény 1948. évi debreceni megalakulása óta működik, de tevékenysége az 1955-59-ig terjedő időszakban átmenetileg szünetelt. Életét és munkáját a következő tanszékvezetők irányították: Dr. Bot György egyetemi tanár, a biológiai tudományok doktora (1948-51); Török Lajos oki. vegyész (1951-52); dr. Szőkefalvi-Nagy Zoltán főiskolai tanár, a kémia (történeti) tudományok kandidátusa (1952-60); dr. Szűcs László főiskolai tanár, a műszaki tudományok kandidátusa (1960-tól).

Tanszékünknek az elmúlt 40 évben 12 oktatója volt, közülük 7 most is itt dolgozik.

A régiek: Török Lajosné (1949-54), Török Lajos (1950-55, meghalt 1982-ben), Bilincsi Lajos (1951-55), dr. Szőkefalvi-Nagy Zoltán (1952-80-ig, meghalt: 1980-ban).

A jelenleg itt dolgozók: Dr. Szűcs László (1952-54, 1959-től), dr. Bessenyei János (1960-tól), dr. Gaál István (1961-től), dr. Sárik Tibor (1962-től), dr. Molnár Dezső (1964-től), dr. Rácz László (1972-től), dr. Kerey Miklós (1973-tól).

1954-55-ben a tanszék személyi állománya kényszerűen leépült. Csupán dr. Szőkefalvi-Nagy Zoltán maradt oktatóként, aki a földrajz szakosok részére ásványtant, a biológia szakosok részére biokémiát tanított. A

többieknek el kellett hagyniuk a főiskolát. A tanszék megszűnése után Szűcs László a főiskola függetlenített DISZ-titkára, majd a tanulmányi osztály vezetője lett. A tanszék integritása 1959-től helyreállt, és ekkor kezdett fokozatosan személyileg is újra kiépülni. Igen nagy volt azonban a segédszemélyzet fluktuációja. A laboránsok szinte minden évben cserélődtek, s többen a végzett hallgatók közül kerültek ki.

A jelenlegi adminisztratív és technikai személyzet: Tóth Miklósné adminisztrátor (1968-tól), Veres Tamás laboráns (1981-től), Bányai Zoltánné laboráns (1983-tól) és Farkas Imréné takarítónő (1983-tól).

A főiskola Egerbe kerülésével (1949) a tanszék a központi épületben (a volt Líceumban) nyert elhelyezést, ahonnan 1970 januárjában került jelenlegi helyére. A tanszéken jól megoldódott a tanárok elhelyezése, megfelelő előadóterem áll az oktatás rendelkezésére, de a laboratóriumok szűkek, s már aligha felelnek meg a korszerű követelményeknek. A kísérleti felszerelés és vegyszerellátás általában megfelelő. Megtettük az első lépéseket a modernebb oktatástechnikai berendezések (képmagnó, számítógép) beszerzésére és oktatómunkánkban történő alkalmazására. Ma mintegy 2--2,5 millió Ft értékű a tanszék műszer-, vegyszer- és egyéb felszerelésének értéke. S mint érzékelhető, a jelzett gondok ellenére is hatalmas fejlődésen ment át tanszékünk az elmúlt 35 év alatt.

A tanszék elsősorban a kémia szakos általános iskolai szaktanárok képzésével foglalkozik. Ezenkívül ellátja a biológia szakos hallgatók biokémia- elméleti és -gyakorlati oktatását, valamint a technika szakos hallgatók kémiaoktatását is. Ugyancsak feladatunk a levelező hallgatók folyamatos képzése. A tanterv, a képzési mód, a szakpárosítás többször jelentős módosításon ment át az elmúlt évtizedek folyamán. A kétéves kétszakos (1949-54), a hároméves kétszakos (1954-59), a 4 éves háromszakos képzésről 1964-ben tértünk át a jelenlegi 4 éves kétszakos képzésre. Legállandóbb volt a matematika-kémia szakpárosítás, de átmenetileg volt kémia-népművelés és egy évfolyamon jelenleg is van kémia-technika szakos képzés. Minden jel arra utal, hogy a következő években kb. 24 matematika-kémia és kb. 12-16 biológia-kémia szakos hallgatót vehetünk fel az I. évfolyam nappali tagozatára. Ezenkívül oktatjuk a kétszakos levelező hallgatókat (évfolyamonként kb. 12 fő) és az elég nagyszámú kiegészítő kémia szakos hallgatókat.

Úgy érezzük, hogy szakmai oktatásunkat sikerült olyan szintre emelnünk, mely a mai kor követelményeinek megfelel és szinte hasonlíthatatlan a kezdeti évek kényszerűen rövid képzésének szakmai és tudományos tartalmához.

A végzett kémia szakos hallgatók számszerű megoszlása
az elmúlt 25 év alatt

<u>Nappali</u> <u>Levelező</u> <u>Összesen</u>			<u>Nappali</u> <u>Levelező</u> <u>Összesen</u>				
1963.	13 fő	1 fő	14 fő	1976.	29 fő	15 fő	44 fő
1964.	10 fő	5 fő	15 fő	1977.	30 fő	15 fő	45 fő
1965.	18 fő	14 fő	32 fő	1978.	28 fő	19 fő	47 fő
1966.	19 fő	9 fő	28 fő	1979.	25 fő	13 fő	38 fő
1967.	15 fő	8 fő	23 fő	1980.	26 fő	20 fő	46 fő
1968.	16 fő	21 fő	37 fő	1981.	25 fő	15 fő	40 fő
1969.	15 fő	18 fő	33 fő	1982.	21 fő	33 fő	54 fő
1970.	20 fő	15 fő	35 fő	1983.	12 fő	10 fő	22 fő
1971.	20 fő	12 fő	32 fő	1984.	17 fő	8 fő	25 fő
1972.	19 fő	6 fő	25 fő	1985.	14 fő	21 fő	35 fő
1973.	19 fő	11 fő	30 fő	1986.	13 fő	20 fő	33 fő
1974.	21 fő	9 fő	30 fő	1987.	16 fő	20 fő	36 fő
1975.	31 fő	13 fő	44 fő	Össz.:	492 fő	361 fő	853 fő

Oktató-nevelő munkájában a tanszék mindig fontosnak tartotta a modern természettudományos marxista nevelést, a hallgatók világnézetének formálását. Minden évfolyam mellett KISZ-tanácsadó tanárok is segítik a nevelő munkát, melyben a tanszék minden oktatója részt vett. Úgy érezzük, hogy jól látjuk a pártépítő munka fontos szerepét is. Tanszékünk 7 tanára közül 4 párttag, és minden évben vannak párttag hallgatóink, akik nagyrészt

főiskolás éveik alatt váltak azzá. Mindig vállaltuk a hallgatói vitakörök vezetését, a vidéki tanítási gyakorlatok ellenőrzését, e látogatások értékelését és a kiváló nevelési lehetőséget nyújtó bel- és külföldi szakmai gyakorlatok, üzemlátogatások vezetését.

Jó kapcsolatot építettünk ki a matematika, számítástechnika, technika, biológia és oktatástechnológiai tanszékekkel. Hallgatóinkról általában jó véleménnyel vannak a társtanszékek és a gyakorlóiskolák. Mindemmellett az a véleményünk, hogy erőfeszítéseink ellenére még mindig bőven vannak feladataink hallgatóink általános műveltségi és neveltségi szintjével kapcsolatban.

Szólnunk kell arról is, hogy a tanszék hatalmas és eléggé megterhelő feladatot látott el, amikor évek hosszú során át szervezte és vezette, főleg 3 megye (Heves, Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád) kémia szakos tanárainak komplex továbbképzését. Az utóbbi két évben bekapcsolódtunk a kémia-tanárok intenzív továbbképzésébe, ahol a 10-20 évvel ezelőtt végzetek szakmai ismereteit újítjuk fel. 1968-tól 1973-ig a katonai főiskolán is oktattunk.

A tanszék tudományos munkáját jól illusztrálja, hogy a jelenlegi 7 oktató közül 1 kandidátus és 6 doktori fokozattal rendelkezik. Tudományos munkájuk eléggé szerteágazó.

Dr. Szűcs László tanár és ok. kohómérnök. A műszaki tudományok kandidátusa, főiskolai tanár. Az acélgyártási kéntelenítés fizikai--kémiai-jából védte meg kandidátusi disszertációját. Több egységes főiskolai jegyzet írója, számos külföldi és hazai folyóiratban publikál.

Dr. Bessenyei János docens. Biokémiából doktorált. Témája: enzimsztí-tási (foszforiláz) eljárás kidolgozása volt. Több egységes főiskolai jegyzet írója. A Tudományos Közleményekben néhány dolgozat társszerzője.

Dr. Gaál István docens. Agrokémiai témakörből (tápanyagfelvétel) doktorált. Több egységes főiskolai jegyzet szerzője, illetve társszerzője. Az utóbbi időben eredményesen foglalkozik környezetvédelmi és sajátos főiskolai metodikai kérdésekkel is, ezekből számos közleményt publikált.

Dr. Sárik Tibor docens. Doktori témája: A programozás lehetőségei az általános iskolai kémiaoktatásban. Jelenleg is metodikai kérdésekkel foglalkozik, és korábban dr. Szűcs Lászlóval együtt tagja volt annak a bizottságnak, amely az 1978-as új tantervi koncepción dolgozott. Általános iskolai tankönyveket, szakköri füzeteket, munkafüzeteket, ellenőrző feladatlapokat írt és sok cikke jelent meg a fenti témákból. Dr. Gaál István-nal és az oktatástechnológiai csoporttal együttműködve évek óta eredményesen foglalkoznak a hallgatók mikrotanításainak ZTV-felvételével, visszajátszásával és annak elemzésével. .

Tanszékünk 3 oktatója spektroszkópiai problémákkal foglalkozik évek óta. Dr. Molnár Dezső docens (K-gőz vizsgálata), dr. Rácz László adjunktus (üregkatód) és dr. Kerey Miklós adjunktus (síkkatód) e témakörből írták doktori disszertációjukat, s azóta is aktívan foglalkoznak témájukkal. Cikkeket jelentetnek meg, és országos fórumokon előadásokat tartanak (dr. Rácz László). Tanszéki munkájukhoz igen dicséretes módon spektroszkópiai kutatólabort építettek.

Volt kollégánk, dr. Szőkefalvi-Nagy Zoltán főiskolai tanár elsősorban a magyar kémiatörténettel foglalkozott. Több könyve és számtalan tanulmánya jelent meg e tárgykörből nemcsak hazai, hanem rangos nemzetközi folyóiratokban is. Halála után ez a kutatás a tanszéken abbamaradt.

Tanszékünk tudományos kutatási profilja, mint látható, kétirányú, egyrészt nemzetközi és hazai szintű kémia módszertani tudományos tevékenység, másrészt spektroszkópiai irányú kutatómunka. E két fontos témakörből az elmúlt évek során több száz publikáció (jegyzet, tankönyv, cikk és tanulmány) jelent meg oktatóink tollából, melyek egyértelműen segítettek a tanszék oktatómunkáját. Speciálkollégiumokat, több esetben tudományos diákköröket vezettek a kollégák, olykor saját kutatásuk kisebb témaköreiből is. Szakdolgozatok foglalkoztak e témák részterületeivel, és továbbképzési előadásokat, gyakorlatokat is tartottunk e szakterületekről.

Dr. Szűcs László és dr. Sárik Tibor 8 év óta részt vesz a főiskola külföldi partnerintézményeivel (Erfurt, Mühlhausen, Besztercebánya és 1985 óta Osztrava) közösen végzett összehasonlító metodikai kutatómunká-

ban. Több cikk, közlemény jelent meg e témakörből. A tanszéken csak egy kolléga rendelkezik nyelvvizsgával, de szervezeten és egyénileg szinte a tanszék minden tanára tanult és tanul főleg német nyelvet, de többen angol és orosz nyelvet is.

Az említett partnerintézményekben a tanárok és a hallgatók több alkalommal voltak tapasztalatcsere látogatásokon, tanulmányi kirándulásokon, és e külföldi országokból mi is gyakran fogadtunk vendégeket. Az NDK-ba (Mühlhausen) 4 alkalommal, a Szovjetunióba (Csebokszári) pedig 2 alkalommal vezettünk hallgatói tanulmányutat, ezek nevelési és oktatási szempontból egyaránt hasznosak voltak.

A tanszék dolgozóinak nagy része igen sokrétű társadalmi munkát végez. Dr. Szűcs László tanszékvezető, több mint 20 éve az intézmény főigazgatója, több helyi és országos szakmai, tudományos és társadalmi-politikai testület tagja, a Pedagógusok Szakszervezetének országos elnöke. Dr. Gaál István hosszú ideig az intézmény szakszervezeti bizottságának tagja, majd éveken keresztül alapszervi pártvezetőségi tag és alapszervezeti párttitkár. Dr. Sárk Tibor a Pedagógus Szakszervezet IV. sz. alapszervezetének főbizalmi, és évek óta az úttörőház kémia szakkörének vezetője. Dr. Rácz László a kémikus szakcsoport bizalmi, alapszervi sportfelelős, KISZ-segítő tanár, FEB-felelős. Dr. Kerey Miklós KISZ-segítő tanár. Korábban dr. Bessenyei János és dr. Molnár Dezső is sokáig KISZ-segítő tanárok voltak.

Így él az egri főiskola kémia tanszéke, miközben nappali és levelező tagozaton csak az utóbbi 25 esztendőben 853 kémiatanárt adott a magyar közoktatásnak. Tervünk, hogy a főiskola fennállásának 40. évfordulója tiszteletére egy kiállítást hozunk létre, amely reméljük, szépen dokumentálja majd a tanszék eddigi tevékenységét.

A MAGYAR NYELVÉSZETI TANSZÉK

Dr. Fekete Péter tanszékvezető főisk. docens

Hazánk, különösen Észak-Magyarország tájait járva igen sok olyan iskolát találhatunk, amelyben volt egri főiskolás oktató a magyar nyelvtant, neveli a gyermekeket édes anyanyelvünk szeretetére, igényes és szép használatára.

Honnan is indultunk?

1948-ban alakult meg tanszékünk dr. Papp István, a kiváló tudós, ismert grammatikus és finnugor nyelvész, és kiváló ember vezetése alatt. Az ő igényessége, szakmá szerete és hivatá szerete volt elindítója és meghatározója a tanszéki munkának.

Papp István 1952-ben vált meg a tanszéktől, és akkor vette át az irányítást dr. Bakos József, aki 26 éven át, 1978-ig állt a tanszék élén. Bakos József mint kutató többek között Comenius nyelv szemléletével és nyelvpedagógiájával, a magyar kiejtéssel, a tanári beszéddel, a költői nyelvvel foglalkozott, és számos nyelv művelő írása is megjelent.

1978 szeptemberétől dr. Fekete Péter vezeti a tanszéket.

Rövidebb-hosszabb ideig dolgozott tanszékünkön Dienes Tibor (1951-54.), dr. Pelle Béláné (1953--54.), Kristóf Imre (1954--55.), Estefán László (1959--60.). Perényi János első szakmetodikusunk 1954-től 1958-ig dolgozott tanszékünkön, munka közben a tanszéken szólította el közülünk a halál.

Külön kell megemlékeznünk dr. Chikán Zoltánné dr. Deák Kláráról, 1953-tól 1980-ig volt a tanszék oktatója, s kiváló tanári egyéniségével, nagy tudásával igen sok hallgatót megnyert a nyelvészet és a korszerű anyanyelvi nevelés számára. A tanszéki munka minden területén magas szakmai és pedagógiai színvonalon dolgozott, fő kutatási területe az anyanyelvi tantárgy-pedagógia volt.

Jelenleg is kialakult gárdája van a tanszéknek: Fekete Péter rövid megszakítással 1951, Vargáné dr. Raisz Róza 1960, dr. Pásztor Emil 1964, Dobóné dr. Berencsi Margit 1972, dr. Varga Gyula 1979, Okosné Bozsik Gabriella 1981, Bíró Ferenc 1985 óta oktatója a tanszéknek. Tanszéki adminisztrátorunk 1964 óta Molnár Istvánné.

A tanszék jelenlegi oktatói -- Pásztor Emil kivételével -- az egri főiskola neveltjei, itt szerezték meg első tanári diplomájukat.

Munkaterületeink közül elsődlegesnek mindig a jó szakemberképzést tekintettük. Nagy gondot fordítottunk az elméleti előadások színvonalára, de arra is, hogy a gyakorlati munka során megfelelő nyelvi készségeket fejlesszünk ki hallgatóinkban. Ez nem kis feladatot jelentett, hiszen közismert tény, hogy az anyanyelvi oktatómunka a középiskolában még mindig nem eléggé hatékony, így hallgatóink legnagyobb része igen gyenge alapokkal jön, és legtöbbször csak azért vesz részt az első órákon, mert tudja, hogy az "kötelező". Így bizony nem kis eredményt jelent, hogy a nagy többség megszereti a nyelvészettel való foglalkozást. Ezt bizonyítja a tanszéki könyvtárban sorakozó szakdolgozatok tömege, az évről évre készülő pályázatok, TOK-munkák; vizsgatanításra igen sok hallgatónk választ nyelvtani anyagot. Ha elgondoljuk, hogy milyen alapokról kell indulnunk, ezeket az eredményeket jelentőseknek tekinthetjük, hiszen évente egy-két hallgató ha akad, akit a nyelv, a grammatika szeretete vonzott ide, a többiekkel itt kell megszerettetnünk szaktárgyuknak ezt az oldalát, és elmondhatjuk, hogy általában meg is kedvelik azt.

Milyen eszközökkel érjük ezt el?

Talán azzal kezdhethetjük, hogy tanszékünk minden dolgozója bekapcsolódott a FEB-munkába. Így már az előkészítő foglalkozások során kialakítunk egy kis létszámú, de érdeklődő csoportot, amelyikre az I. éven támaszkodhatunk. A legmodernebb, célszerűen kiválogatott elméleti anyagot adjuk hallgatóinknak, és már az I. évfolyamtól kezdve megmutatjuk a megválasz-

tott anyag köznyelvi, iskolai vonatkozásait is: tudják, értsék, hogy mit miért tanulnak. Ez az első lépés ahhoz, hogy valamivel érdeklődéssel foglalkozzon egy gondolkozó ember.

Szoros kapcsolatot tartunk fenn gyakorlóiskoláinkkal, ahol a gyakorlati megerősítést kapják meg a hallgatók addigi munkájukhoz.

Gyakran hívtunk meg a tanszékre országos hírű vendégeket: ismerjék meg hallgatóink azokat, akikről az órán beszélünk, akiknek könyvéből tanulnak. Így járt tanszékünkön több alkalommal Bárczi Géza, Imre Samu akadémikus, Szathmári István, Deme László, Fábián Pál, Sebestyén Árpád, Rácz Endre, Szépe György egyetemi tanárok és más ismert nyelvészek: Grétsy László, Nyirkos István, Hajdú Mihály stb.

A különös érdeklődést mutató hallgatókkal tudományos diákkör keretén belül foglalkozunk. A Szarvas Gábor TDK 1957 óta működik tanszékünkön, igaz, hogy többször átalakult, de munkája folyamatos. Chikán Zoltáné, Dobóné Berencsi Margit, Fekete Péter és Vargáné Raisz Rózsa vezette a hallgatók diákköri munkáját. Hallgatóink foglalkoztak népnyelvkutatással, stilisztikai és tantárgy-pedagógiai kutatásokkal, szakszókincsgyűjtéssel stb. Munkájuk eredményességét bizonyítja, hogy az OTDK-ról mindig eredménnyel tértek vissza: a dícsérő oklevéltől kezdve a kiemelt első díjig igen sokféle elismerést arattak, sőt a népnyelvi gyűjtők sikeresen szerepeltek a magyar népnyelvi pályázaton is.

Hallgatóink érdeklődésének felkeltését szolgálják a versenyek is: minden évben hagyományosan megrendezzük a helyesírási és a helyes kiejtési versenyt. Ezen nemcsak magyar szakos hallgatók vehetnek részt. A helyes kiejtési verseny győztesei indulnak az országos Kazinczy-versenyen; itt is szép eredményekről számolhatunk be. 1972 óta folynak a versenyek nagyon erős országos mezőnyben a Kazinczy-éremért. Eddig tíz alkalommal sikerült a mi versenyzőinknek Kazinczy-érmet szerezniük.

Tanszékünk volt a kezdeményezője és lebonyolítója 1987-ben a pedagógusjelöltek első és második országos helyesírási versenyének. Ezek győztese főiskolánk hallgatója volt.

Hallgatóinkkal sokoldalú a kapcsolatunk. Nem csak az előadások és gyakorlatok során találkozunk velük: figyelemmel kísérvük első tanításait, elvisszük őket kirándulni, és gyakran meglátogatjuk őket a kollégiumban is.

Megerősítettük kapcsolatunkat a KISZ-szel, a tanszéki képviselők útján figyelembe vesszük hallgatóink kéréseit. KISZ-tanácsadó tanárként is működik tanszékünk több oktatója.

Még főiskolánk tanárai sem mindig ismerik egyik fontos munkaterületünket: a főiskola minden hallgatója -- szaktárgyra való tekintet nélkül -- részt vesz nyelvművelésórán, ahol megmutatjuk nekik, hogy az anyanyelv minden más kódrendszer alapja: a nyelvileg hátrányos helyzetű gyermek nehezen boldogul a szaktudományokkal, az anyanyelvi nevelés tehát minden szaktanár fontos feladata. -- Ha figyelembe vesszük, hogy ebből a tárgyból a levelező hallgatók is gyakorlati jegyet szereznek, könnyen belátható, hogy ennek a nagy tömeget érintő feladatnak az ellátása nagy feladatot ró kis létszámú tanszékünkre. Viszont mindannyian tudjuk: a magyar szakos tanár munkája csak akkor lehet igazán eredményes, ha az egész tantestület segíti a munkáját.

Ha már nem a magyar szakosokról szólnak, említsük meg azt is, hogy nagyon érdekes színfoltot jelentett tanszéki munkánkban a külföldi hallgatókkal való foglalkozás. Örömmel mondhatjuk, hogy nyelvünket, hazánkat sikerült igen közel hoznunk ezekhez a hallgatókhoz, akik többsége olyan szorgalommal végezte tanulmányait, hogy bárki elé például lehetne állítani őket.

De nemcsak a főiskolán belül tágítottuk ki a tanszéki kereteket. Elmondhatjuk, hogy tanszékünk minden tagját országszerte ismerik a szakemberek: tanszékünk tagjai több alkalommal tartottak előadást a Nyelvtudományi Társaságban, hazai és nemzetközi nyelvészkongresszusokon, jó a kapcsolatunk a Nyelvtudományi Intézettel.

Mint kutatóhelyet is számontartják tanszékünket: teljes kollektívánk dolgozott a Kiejtési Kézikönyv anyagán, meg kell említeni a Gyakorisági Szótár anyagával kapcsolatos munkánkat, ami a tanszék részéről négy éven át évi 30 ezer, összesen 120 ezer szóadat feldolgozását jelentette. A tanszék két oktatója, Dobóné dr. Berencsi Margit és Vargáné dr. Raisz Rózsa tagja az Eötvös Loránd Tudományegyetem mai magyar nyelvi tanszéke stíluskutató, Fekete Péter pedig a Nyelvtudományi Intézet nyelvjáráskutató csoportjának.

Más jellegű munkába is bevonták tanszéki kollektívánkat, így az anyanyelvi oktatás korszerűsítésének kérdéseivel, valamint az általános

iskolai tanulók szókincsének vizsgálatával kapcsolatban írtunk tanulmányt, s jelentettük meg mindkettőt az MTA Alakalmazott Nyelvészeti Munkabizottságának felkérésére. Jelenleg is folyik kutatómunka a tanszékünkön minisztériumi pályázati keretben: általános iskolai szakszótárt készít Varga Gyula és Vargáné Raisz Rózsa.

A közös kutatómunka mellett egyéni kutatásokat is végez a tanszék minden oktatója: Bíró Ferenc a névtan témakörében mélyült el. Dobóné Berencsi Margit stilisztikai és tantárgy-pedagógiai kutatásokat végez, s szívesen jelentet meg nyelvművelő cikkeket is. A Tankönyvkiadó adta ki "A személyiségformálás lehetőségei az anyanyelvi órákon" c. könyvét, most készült el Nagy László-verseket elemző kötete kézírata. Számos Szabó Lőrinc- és Nagy László-tanulmányt írt. Fekete Péter nyelvjárási és névtani kutatásokkal foglalkozik. Különböző jellegű tanulmányokat tett közzé Eger és más területek földrajzi neveiről. Megjelent az e-zés és az í-zés jelenségmonográfiája. Munkájának eredménye a részben egyénileg, részben a hallgatók bevonásával készített színes és gazdag hangszalagtár. Nyelvművelő és szókincsstani cikkeket, tanulmányokat is írt. Jelenleg két könyve áll kiadás alatt. Okosné Bozsik Gabriella kutatási területe a magyar helyesírás, és nyelvművelő cikkeket ír. Pásztor Emil Arany János nyelvművészetének kutatója. Tagja az MTA helyesírási bizottságának. Jelentősek nyelvtörténeti és szövegkritikai tanulmányai. Mint nyelvművelő is közismert. 1986-ban jelent meg a Toldi szókincsét feldolgozó írói szótára. Vargáné Raisz Rózsa stilisztikai vizsgálódásai Mikszáthnak és a századforduló más prózaíróinak stílusára irányulnak. Grammatikai kutatásokat is végez. Foglalkozik tudománytörténettel, a Magyar Nyelvtudományi Társaság tevékenységét feldolgozó munkája a társaság kiadványsorozatában jelent meg. Több nyelvművelő cikk szerzője. Varga Gyula a fent említett szótár írásán kívül grammatikai kutatásokat folytat.

Pásztor Emil és Vargáné Raisz Rózsa 1987-ben védte meg kandidátusi disszertációját.

A tudományos kutatások mellett kivesszük részünket a főiskolai jegyzetek írásából, lektorálásából, és gyakran végzünk más jellegű lektori munkát is.

Nem lenne teljes a munkánk, ha csak a szakterületünkkel foglalkoznánk, és nem vállalnánk részt más vonatkozásban is a közösségért végzett

feladatokról. Dr. Fekete Péter a Hazafias Népfront városi közművelődési bizottságának elnöke, a II. sz. munkahelyi szakszervezeti alapszerv főbizalmi, a beszéd- és magatartáskultúra szakbizottság megyei elnöke, az MTA nyelvészeti szakbizottságának tagja. Dobóné dr. Berencsi Margit hosszú ideig az I. számú pártalapszervezet titkára, a főiskola közművelődési bizottságának vezetőségi tagja volt, Vargáné dr. Raisz Rózsa a főiskolai tudományos bizottság tagja, a pedagógus békemozgalom országos munkabizottságának tagja, szakszervezeti bizalmi. Varga Gyula a főiskolai közművelődési és diákjóléti bizottság elnöke, amellelt a FEB-munka főiskolai szervezésében vesz részt, valamint a TIT anyanyelvi szakosztályának elnöke.

Mindannyian aktívan részt veszünk a megyei anyanyelvi ismeretterjesztő munkában (TIT-előadások, anyanyelvi táborok).

A kép, amit ebben a rövid ismertetésben adhattunk, természetesen nem lehet teljes. De talán mégis sikerült megmutatnunk: munkánk gazdag és sokszínű, akár a nyelv, édes anyanyelvünk, társadalmunk alapja és személyiségünk tükré.

Vargáné dr. Raisz Rózsa

A MARXIZMUS-LENINIZMUS TANSZÉK

Palcsó Pálné dr. tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

A felsőfokú intézményekben a marxizmus-leninizmus oktatásának "ősi" korszaka az 1949/50-es tanévvel kezdődött. Az oktatók túlnyomó többsége nem rendelkezett szakképzettséggel, oktatási tapasztalattal, különösen nem a felsőoktatás területén. Az oktatók nagy része "menet közben" sajátította el a tanított tudományt -- tanulva tanított.

Főiskolánkon a marxizmus-leninizmus tanszék 1951 júliusában alakult meg, de ideológiai oktatás már a megelőző években is folyt. A marxizmus-leninizmus oktatása "A marxizmus-leninizmus alapjai" című tárgy bevezetésével kezdődött. Változás akkor következett be, mikor hosszas viták után kezdetét vette a hároméves képzés. Az 1955--56-os tanévben már az új tanterv szerint kezdik meg működésüket a pedagógiai főiskolák. A hároméves tantervnek magasabb színvonalon kell biztosítani a hallgatók ideológiai képzését is. Bővül a tananyag: az SZKP történetén kívül tanítanak a főiskolán magyar párttörténetet, filozófiát és politikai gazdaságtant is. Így kívánják jobban megalapozni a hallgatók dialektikus materialista világnézetét és elméleti felkészítésüket az iskolai és társadalmi életre.

A Felsőoktatási Szemlében 1955-ben a pedagógiai főiskolák új tantervéről szóló cikk kiemeli: "A marxizmus-leninizmus oktatásának vezető he-

lyet kell elfoglalnia az általános iskolai tanárképzésben, és hogy erre az új tanterv megadja a lehetőséget, a magasabb szaktárgyi képzés mellett ezt tartjuk a hároméves főiskola legfontosabb vívmányának." (Felsőoktatási Szemle, 1955/4. 211. old.)

Rövidesen újabb változást jelent a párttörténet tanítása helyett a tudományos szocializmus tanítása. Erre 1959-től kerül sor főiskolánkon is. A magyar felsőoktatásban nemzetközileg az elsők között vezették be a tudományos szocializmus oktatását, jóval előbb, mint a többi szocialista országban.

1959 szeptemberétől 1964 szeptemberéig négyéves háromszakos képzés volt a főiskolánkon, a munkaerő teljesebb kihasználása indokolta ezt. Mégis sok jogos bírálat érte ezt a képzési formát, ezért az 1964. szeptember 1-től életbe léptetett új tanterv már a négyéves kétszakos képzésre módosult.

A marxizmus oktatásában a négyéves forma lehetővé tette a filozófia-történet bővítését, valamint újabb tárgyak további bevezetését. Így került sor 1965/66-ban az etika oktatására, Szeged után másodikként az egri főiskolán.

A marxizmus tárgyak sorát növelték, az oktatást színezték, gazdagították az 1971/72-es tanévtől működő speciálkollégiumok. Ezek az alapkurzusra épülnek, több témakörben, kötelezően választhatók. A fejlődést jól tükrözi, hogy a kezdeti három-négy témakör (valláskritika, nemzetközi politika, ismeretelmélet) napjainkra 11-re bővült.

1978-ban a magyar munkásmozgalom történetének oktatására született határozat, ezt váltotta fel a Magyarország története (1918--1975) című tárgy az 1985/86-os tanévtől.

Jelenleg, főiskolánk fennállásának negyvenedik évében a marxizmus tárgyak oktatása a következőképpen folyik: I. évfolyam: filozófia; II. évfolyam: politikai gazdaságtan; III. évfolyam: tudományos szocializmus

és Magyarország története (1918--1975); IV. évfolyam: etika és speciálkol-
légiumok.

A marxizmus-leninizmus oktatásának, mely a szocialista társadalom ki-
alakulásának első éveiben indult meg, elsősorban az volt a feladata, hogy
egyfajta "világnézeti támaszt" adjon. Ekkor még a világnézeti nevelés
szinte csak a marxizmus-leninizmus tanszékekre korlátozódott. A hatvanas
évek közepétől kezdett megszűnni ez a "privilégium", amikor nyilvánvalóvá
vált, hogy a világnézeti nevelés a szaktanszékek feladata is, a marxiz-
mus-leninizmus tanszékek munkájában pedig egyre nagyobb részt kapott a
tudományos kutatás és az alaptárgyak korszerűsítése.

Főiskolánk marxizmus-leninizmus tanszékének 1951-től hat tanszékveze-
tője volt. 1951--52: Papp Géza; 1952--55: Strbák István; 1955--65: dr.
Szokodi József; 1965--66: dr. Szántó Imre mb.; 1966--85: Friedrichné dr.
Kovács Irén; 1985-től: Palcsó Pálné dr. Zám Éva.

A korábban már jelzett nagyobb arányú változások dr. Szokodi József
és Friedrichné dr. Kovács Irén tanszékvezetők tevékenységének időszakára
estek. Kezdetben a marxizmus-leninizmus elmélete iránti érdeklődés jelen-
tős eredményeket ért el. Ugyanakkor a politikában és az ideológiai élet-
ben mutatkozó dogmatikus torzulás az oktatásban is éreztette hatását. Az
oktatás mindinkább eltolódott a napi aktualizálás irányába, és az elméle-
ti tételek tanítása egyre inkább a politika taktikai lépéseinek igazolá-
sát szolgálta. Kedvezőbb körülményeket a marxizmus-leninizmus fejlődésére
a politikai konszolidáció jelentett.

A hatvanas években nagyarányú erőfeszítés történt az oktatás szakmai-
tudományos színvonalának emelésére. Ennek egyik eredménye lett a marxiz-
mus tárgyaknak mint önálló tudományágnak az elismertetése és megerősíté-
se. A hatvanas évek közepétől emelkedett az oktatók szakmai-tudományos
képzettsége, ugrásszerűen megnőtt a tudományos fokozatot szerzők száma,
sokasodtak a publikációk.

Feljegyzéseink alapján a tanszéken eddig 50 oktató dolgozott, illetve

dolgozik. Az innen elkerülő oktatók többnyire a pártapparátusban, illetve más felsőoktatási intézményben folytatják tevékenységüket. Jelenleg tanszékünkön 19 oktató dolgozik három szakcsoportban.

Filozófia: dr. Koncsos Ferenc (szakcsoportvezető), Halmai István, dr. Hrabecz József, dr. Loboczky János, Lőrinczné Thiel Katalin, Sike Sándor, dr. Tóth Balázsné, dr. Tóth Vilmos, dr. Törőcsik Miklós.

Politikai gazdaságtan: dr. Demeter András (szakcsoportvezető), Hollóné dr. Kacsó Erzsébet, dr. Kádek István, Kovács Endre, Palcsó Pálné dr.

Tudományos szocializmus: dr. Kiss László (szakcsoportvezető), Hacsi Lajos, dr. Kovács Ernő, Suba István, Szabó Zoltán.

A tanszék adminisztrációs munkáját Szajlai Erzsébet látja el.

Tanszékünk minden oktatója rendelkezik egyetemi végzettséggel, nyolc fő szerzett egyetemi doktori fokozatot, két fő kandidátusi fokozatot.

Oktató-nevelő munkánkat a Marxizmus-Leninizmus Oktatási Főosztály által elfogadott programjaink alapján végezzük, ezekhez évenként minden szakcsoport együttesen összeállított és megvitatott óratervet és irodalomjegyzéket készít, amelyeket a hallgatók rendelkezésére bocsátunk, követelményrendszerünkkel együtt. A tantervi előírásoknak megfelelően félévenként kb. 4 alkalommal ún. "nagyelőadásokat" tartunk, óráink nagy része azonban tanulócsoportos foglalkozásokra épül. A tanulócsoportos foglalkozásokra való áttérést a főiskolák között elsőként valósította meg tanszékünk, s élen jártunk az új oktatási forma tartalmi és módszertani kérdéseinek kidolgozásában és eredményes alkalmazásában is.

Tapasztalatainkat országos szintű konferenciákon vitattuk meg és adtuk tovább. Részt vállaltunk az oktatás tartalmi és módszertani kérdéseinek kidolgozásában is. Pl. a politikai gazdaságtan szakcsoport készítette el az új tantervi programot politikai gazdaságtanból. Új oktatási módszerek kidolgozásával, szemléltetési eszközök alkalmazásával hozzájárultunk a marxizmusoktatás színvonalának emeléséhez.

A tudományos munka területén a hetvenes években kezdődött jelentősebb előrelépés tanszékünkön. A megelőző időszak gyakori személyi változásait

követően a hatvanas évek végén stabilizálódott a tanszéki egység, így a folyamatosan végzett kutatómunkák az ezt követő évekre értek be. Az egymást követő doktori disszertációk s a publikációk számának növekedése tükrözi ezt. Kutatási témáink a korábbiakhoz viszonyítva jobban kapcsolódnak társadalmi életünk főbb kérdéseihöz, a szocialista társadalom valószínű problémáikához. (Pl.: A szocialista termelési viszonyok vállalati jellemzői; A munkaerő-hatékonyság kérdései; Erkölcsi értékek a szocializmusban; A családi viszonyok változásai; stb.)

Oktató-nevelő munkánkhoz szorosan kapcsolódik a hallgatókhoz fűződő hagyományosan jó tanár-diák viszony. Ennek egyik megnyilvánulási területe a diákköri tevékenység. A feljegyzések szerint tanszékünkön már 1955-től működtek kisebb csoportok, szakkörök, melyekben a hallgatók különböző politikai témájú pályamunkákat készítettek. A diákköri tevékenység a hatvanas években lendült fel valójában, s ehhez jó tapasztalatokat és biztatást nyújtott 1969-ben a marxista tudományos diákkörök I. országos konferenciáján való eredményes fellépésünk, illetve hallgatóink sikeres szereplése a további OTDK-kon.

Fokozatosan növeltük követelményrendszerünket s tudományos diákköreink színvonalát. Eddig minden OTDK-n részt vettünk, és gyakran volt értékeltek és sikeres pályázatunk.

A hallgatók tudományos kutatómunkáját ösztönzi a főiskolai tanács által 1968-ban létesített Marx Alapítvány is. Sikeres pályamunkák születtek, amelyek a szaktárgyak ideológiai vonatkozásait, jelentős elméleti és politikai kérdéseket s a pedagógus tevékenységgel kapcsolatos témákat dolgoztak fel.

Rendkívül szerteágazó oktatóink társadalmi, közéleti és mozgalmi tevékenysége. Tanszékünk minden tagja párttag, többségük ebben a munkahelyi közösségben lett azzá. Oktatóink részt vesznek a MAB, a szakbizottságok, a TIT, a Hazafias Népfrent munkájában, az MSZMP Heves Megyei Oktatási Igazgatóság munkájában; dolgoznak a megyei, városi PMO aktiváiként stb.

E sokszínűség jellemző a főiskola életében való részvételünkre is. Elmondhatjuk, hogy szinte nincs olyan szervezete intézményünknek, ahol ne találkoznánk tanszékünk tagjaival. (Párt, szakszervezet, főiskolai tanács, tudományos bizottság, nevelési bizottság, ifjúsági bizottság stb.)

Felelősségteljes munkánk, eredményeink gyakran megerősítést nyernek a különböző testületek biztató támogatásai, értékelő elismerései, kitüntetései által.

Tanszékünk aktív támogatója a főiskolánk más intézményekkel megvalósított kapcsolatainak külföldi és belföldi vonatkozásban egyaránt. Kiemelhetjük pl. az erfurti főiskola marxizmus tanszékével kialakított gazdag hagyományú baráti együttműködésünket, a vlagyimiri, csebokszári, Banska-Bystrica-i, Zielona Gora-i főiskolákkal való erősödő kapcsolatainkat.

Gondok és eredmények váltották egymást az elmúlt 40 év marxizmus-leninizmus-oktatásában. Most ismét a megújulás évei következnek. A szocialista társadalom fejlődésében bekövetkezett változások, a nemzetközi élet folyamatai, a generációváltás hatásai szükségessé teszik a marxizmus-leninizmus oktatásának újabb átgondolását. A széles körű elemző munka már elkezdődött. Bízunk benne, hogy a négy évtizedes tapasztalatokkal felvértezett tanszéki kollektívánk eredményesen munkálkodhat a célok és feladatok megvalósításában.

Dr. Tóth Balázsné

A MATEMATIKA TANSZÉK 40 ÉVE

(1948-1987)

Dr. Pelle Béla tanszékvezető főisk. tanár

A matematika tanszék 1948-tól, a főiskola megalakulása óta működik. A tanszék vezetésére dr. Rapcsák András (jelenleg a KLTÉ professzora, az MTA rendes tagja) kapott megbízást, aki két évig egyedül látta el az oktatási feladatokat. Tudását igen nagy lelkesedéssel és szenvedéllyel adta át tanítványainak. Munkássága maradandó alapot adott és ad a tanszék további fejlődéséhez. Távozása után 1951--52-ig Pallós Emil főiskolai docens látta el a közben négy főre növekedett tanszék vezetését. 1952--1965 között a tanszék -- átlag 6 fővel -- Nagy Ferenc főiskolai tanár vezetésével végezte az oktató-nevelő munkáját.

Az 1965--66-os tanévben a tanszék vezetését dr. Barna Béla egyetemi tanár látta el félállásban. 1966-tól dr. Pelle Béla főiskolai tanár kapott megbízást a tanszék vezetésére.

A hetvenes évek elején tanszékünkön megkezdődött egy új tudományágak, a számítástechnikának az oktatása. 1972-ben főiskolánk egy nagy értékű ODRA 1204 típusú számítógépet kapott, amelynek üzemeltetését a számítástechnikai csoport látta el. A 10 fős csoport vezetésére dr. Perge Imre főiskolai tanár kapott megbízást. A számítástechnikai csoport 1987-ig szervezetileg a matematika tanszékhez tartozott.

Időközben oktatási feladatunk és hallgatói létszámunk igen megnövekedett. Hallgatóink létszáma évfolyamonként meghaladta a 120 főt. A megnövekedett oktatási feladatok természetesen nagyobb létszámú oktatói kart kívántak.

Tanszékünknek eddig 30 oktatója volt (közülük 15-en jelenleg is együtt dolgozunk), név szerint a következők:

dr. Rapcsák András (1948--1951), Darvas Andorné (1950--53; 1963--67), Pallós Emil (1951--52), id. Zay Béla (1951--52), Harthly Domokos (1951--58), Nagy Ferenc (1952--65), dr. Pelle Béla (1952--), Ferge Piroska (1953-54), Barra György (1953--54), Járosi András (1958--81), dr. Perge Imre (1959--), Bardi István (1962--64), dr. Szepessy Bálint (1964--), Nagyné dr. Bessenyei Valéria (1964--), dr. Barna Béla (1965--66), dr. Jabak Albert (1965--), dr. Rados Mihály (1968--), dr. Csőke Lajos (1968--73), dr. Cservenyák János (1970--), Jónás Pál (1971--73), dr. Kiss Péter (1971--), Szilák Aladárné (1971--), Palotás József (1972--83), Balogh Viktória (1972--), dr. Mátyás Ferenc (1973--), dr. Sashalmi Sándorné (1973--), Varga Sándorné (1974--), dr. Molnár Sándor (1974--87), ifj. Zay Béla (1984--), dr. Orosz Gyuláné (1985--), Liptai Kálmán (1987--).

Adminisztratív dolgozók: Jaksi Márta (1986--1971), Ferencz Erzsébet (1971--1974), Orosz Éva (1974--1975), Sereg Lászlóné (1975--1982), Rendes Ildikó (1982--).

A matematika tanszék oktató-nevelő munkája sosem maradt el az összfeliskolai színvonalától. 1954-ig a matematikatanárok képzése 2 éves volt, és két szakon folyt. A szakpárok matematika--fizika és matematika--kémia voltak. Ekkor erős központi irányítás érvényesült, az általános tantervi koncepcióhoz az előadó tanárok szakmai felkészültsége biztosította az előadandó tananyag tartalmát.

1954--59 között áttértünk a 3 éves kétszakos képzésre. Az új tantervek 1955 őszére készültek el. Matematika-fizika és matematika-kémia szakpárokkal dolgoztunk, de 1955-ben a matematika-kémia szakra már nem isko-láztunk be.

1959-64 között 4 éves és háromszakos volt a képzésünk. Az alapszak a matematika-fizika volt, ehhez választhattak a hallgatók az ének, rajz, testnevelés, kémia és műszaki ismeretek közül harmadik szakot. Így lényegében m-f-r, m-f-é, m-f-t, m-f-k, m-f-m szakokon folyt a matematikataná-

rok képzése. A szakbizottság irányításával átírtuk a tanterveket, programokat és jegyzeteket.

1964-től napjainkig 4 éves kétszakos képzés folyik a tanszéken. A harmadik szakok főszakokká váltak, és a következő szakpárokon képeztünk általános iskolai tanárokat: mat.-fiz., mat.-kém., mat.-rajz, mat.-műszaki ismeretek. A matematikai szakbizottság új tanterveket, programokat és jegyzeteket dolgozott ki az új feladatokhoz.

1983-tól bővült a négy párosítási lehetőség a következőkkel: mat.-ének, mat.-orosz, mat.-angol. Így jelenleg hét szakpáron képzünk matematikatanárokat.

1970-ben megkezdtuk az új reformtantervek kidolgozását. 1974-re elkészültek az új tantervek, programok, jegyzetek és tankönyvek. Négy tankönyvünk volt: Analízis, Algebra és számelmélet, Geometria, A matematika tanítása. A matematikai logikához, a matematika fejlődéséhez, a numerikus és a gépi módszerekhez, az elemi matematikához, a gyakorlatok anyagához jegyzetek készültek. 1974--84 között voltunk legjobban ellátva oktatási segédanyaggal.

1984 óta szintén új tantervek és programok alapján dolgozunk. Jegyzetek és tankönyvek azonban nem készültek az új feladatokhoz. A hallgatók a régi tankönyveket és jegyzeteket használják irodalomként.

A matematika szakosok beiskolázása nem volt mindig problémamentes. Beiskolázási propagandamunkát a legtöbb esetben végeznünk kellett. A felvételi vizsgákon a jelentkezők szakmai felkészültsége néhány esetben nem volt kielégítő, a keretszámot azonban általában sikerült betölteni.

A tananyag tartalma 40 év alatt sokat változott. Alaptárgyaink: az algebra és számelmélet, az analízis, a geometria, a matematika tanítása mindig a tantervi anyaghoz tartoztak. Ez később bővült a matematikai logikával, a matematika fejlődésével, az elemi matematikával, a numerikus és gépi módszerekkel, a valószínűségszámítással és a bevezetés a matematikába témaköreivel.

A tanszéken négy csoportot alakítottunk ki: algebra (csop.vez.: Kiss), analízis (csop.vez.: Rados), geometria (csop.vez.: Jakab), módszertan (csop.vez.: Nagyné). A csoportok biztosítják és ellenőrzik az egységes előadási és gyakorlati anyagot, az együtthaladást, az egységes követelményrendszert.

Algebrából, analízisből és geometriából szigorlattal zárjuk a tananyagot, a többi tárgyól kollokviummal. A tanárképzés a negyedik év végén államvizsgával zárul. Az államvizsga tartalma többször változott, de lényege mindig a következő volt: a tanár számára szükséges szakismeret, módszertani felkészültség és nevelési jártasság ellenőrző számonkérése.

Minden oktatónk alapvető feladata a jó szakembernevelés volt. Tehát arra törekedtünk, hogy szakmában erős, pedagógiában jártas, szaktárgya módszertanát ismerő, a nevelési vonatkozásokat kihasználni tudó, marxista-leninista nézeteket valló szakemberek kerüljenek ki a kezeink alól. Úgy érezzük, hogy ezt hallgatóink többségénél négy év alatt sikerült elérni. Bízunk abban, hogy a kapott alapokra építve, mindenkor eredményesen fognak dolgozni.

Tanszékünkön Kiss Péter irányításával folyamatosan működik számelméleti tudományos diákkör. Bui Minh Phong vietnami hallgatónk 1976-ban tudományos munkájáért a Rényi Kató-díj II. fokozatában részesült. A számelméleti diákkör tagjai eredményesen szerepeltek az OTDK matematikai szekciójában. Tantárgypedagógiából elsősorban az OSZK-n és a PJOT-on nyújtottak kiemelkedő teljesítményt hallgatóink. Irányító tanáruk Nagyné dr. volt. Eredményesen szerepeltek hallgatóink az országos főiskolai matematika-versenyeken is. Eddig több első, második és harmadik helyezést értek el.

A hallgatók létszáma változó volt. Az utolsó három évben az összmatematikuskok átlagos létszáma 440 fő a nappali tagozaton. Közülük évenként átlagosan 74-en kaptak tanári oklevelet. Levelező képzés matematika--fizika, matematika--kémia, matematika--technika és matematika kiegészítő szakon folyik átlag 12 fővel. A végzősök száma ennél kevesebb.

1974--76 között 15 vietnami diák végzett főiskolánk matematika szakán. Tehetséges, szorgalmas, példás magatartású egyéniség volt mindegyikük. Tanulmányaik befejezése után hazájuk megbecsült szakemberei lettek mindnyájan.

Tanszékünk jelentős szerepet vállalt a működő pedagógusok továbbképzésében. Különösen nőtt szerepünk és feladatunk a megreformált általános iskolai tananyag tanítására történő felkészítés során. Oktatóink a reform sikere érdekében időt és fáradságot nem sajnálva igen sokoldalúan végez-

ték a továbbképző munkát. Jelenleg a pedagógusok intenzív továbbképzésével foglalkozunk. Évenként átlag 23 matematikatanár szerez tanúsítványt a tanfolyam eredményes befejezéséről.

Tanszékünk oktatói bekapcsolódtak a szakmunkások előkészítő tanfolyamának (SZET) munkáiba is. Évközben a foglalkozásokat Egerben tartottuk, a nyári intenzív szakaszt pedig Budapesten. Az utóbbi években a FEB keretében készítjük elő a fizikai dolgozók gyermekeit a felsőfokú tanulmányokra. 1968--73 között a katonai főiskola egri tagozatán oktattunk. 1975--83-ban a főiskolánk csepeli tagozatának matematika tanszéke is irányításunk alá tartozott.

Tanszékünk nemzetközi kapcsolatai igen sokrétűek és sokszínűek. Ezt jelzik a különböző intézetekben tett látogatásaink: Erfurtban 7, Banská Bystricán 3, Krasznodarban 2, Bécsben 2, Csebokszariban 2, Jelecben 1, Vietnamban 1, Varsóban 1, Prágában 1, Zielona Górában 1, Bulgáriában 1 oktatónk járt tanulmányúton, konferencián vagy kongresszuson. Nagy magyar matematikusunk, Erdős Pál többször meglátogatta tanszékünket. Minden alkalommal nagy sikerű előadást is tartott.

Egerben a Bolyai János Matematika Társulat országos szervezete több jelentős nemzetközi konferenciát szervezett, ennek lebonyolításában matematika tanszékünk sokat tevékenykedett. Ilyenek voltak: pl. a kombinatorikai kollokvium, a topológiai konferencia. Tanszékünk nemzetközi részvétellel 1986-tól minden évben számelméleti konferenciát szervez.

A tanszéki tudományos munkában a tantárgypedagógia és a szakmai kutatások kiemelt helyen szerepelnek. Emellett más jellegű kutatásokkal is találkozunk. A tudományos munkában szoros kapcsolatot alakítottunk ki a KLTE, ELTE, MKKTE matematika intézeteivel, az erfurti, Zielona Góra-i főiskolák matematika tanszékeivel. A tartalmas kapcsolatot több közös tudományos dolgozat fémjelzi.

Kutatómunkánk részletesebb összefoglalása:

1. Tantárgypedagógiai kutatások

a/ 1966-ban elkezdtük az általános és középiskolai geometria tanításával kapcsolatos kutatásainkat. Többéves munkával kidolgoztuk az

általános iskolai geometria tartalmi és módszertani kérdéseit. A kutatómunkát Jakab Albert, Rados Mihály és Pelle Béla végezte az erfurti tapasztalatok felhasználásával. A kidolgozott anyag alapján gyakorló általános iskolánkban tanítási kísérletet végeztünk. A tapasztalatok alapján összegeztük és lezártuk az általános iskolai geometriatanítással kapcsolatos kutatásokat. A témából Jakab Albert és Rados Mihály doktori disszertációt készített. A kísérleti tapasztalatokat az Új utak a matematika tanításában című kiadványunk 1. és 4. kötetében foglaltuk össze.

Az általános iskolai geometriára épülő középiskolai geometria tartalmi és módszertani kérdéseit Cservenyák János dolgozta ki. Kutatómunkájának eredményét a Dobó István Gimnáziumban próbálta ki négy éven keresztül. A kutatómunkában Pelle Béla segítette. A többéves kutatómunka eredményét doktori dolgozatban foglalta össze.

A tanszék az általános és középiskolai geometriatanítás kérdéseit még ma sem tekinti teljesen lezártnak. Továbbra is figyelemmel kíséri, az új tantervekhez igazítja, javítja, tökéletesíti, esetleg új elgondolásokkal gazdagítja.

b/ 1968-ban bekapcsolódtunk a Varga Tamás által kidolgozott komplex matematikatanítási kísérletbe. A kísérlettel kapcsolatos dokumentumok vázolata alapján Nagy Lajosné dr. dolgozta ki saját kutatómunkája alapján az általános iskola 1-8. osztálya számára a komplex matematikatanítás részletes tananyagát és módszertani kérdéseit. A tapasztalatokról részletesen beszámolt különböző konferenciákon. Az eredményeket felhasználták az új matematika tantervek megfogalmazásánál. A kutatómunka összegezése az Új utak a matematika tanításában című könyv 3. kötetének egyik dolgozataként jelent meg. A kísérlet általános iskolai kipróbálásában Rados Mihály is részt vett. Nagy Lajosné sokéves kutatási tapasztalatainak egy részét doktori disszertációban foglalta össze.

c/ 1974--77 között Balogh Viktória tanítványaival azon kísérletezett, hogy miként lehetne segítséget adni az általános iskolai pedagógu-

soknak az új tantervek alapján történő oktatáshoz. Elképzeléseiket diafilmre és magnószalagra rögzítették. Ezeket a legtöbb iskola megkapta. Később az anyagot a tanszék dolgozói (Balogh V., Cservenyák J., Jakab A., Mátyás F., Pelle B., Perge I., Szepessy B.) átdolgozták, és 1978-ban az Így tanítjuk a matematikát című 2 kötetes könyvben közreadták. A könyv második, átdolgozott kiadásban is megjelent.

d/ Balogh Viktória többéves kutatómunkát végzett az általános iskolai matematika tagozatos osztályok tananyagával és tanítási módszertanával kapcsolatban. 1981-ben engedélyt kapott a minisztériumtól arra, hogy eredményeit négy Heves megyei iskolában kipróbálja. A kísérlethez szükséges tárgyi feltételekről a matematika tanszéknek kellett gondoskodnia.

Így a feltételek biztosításába, a munka ellenőrzésébe Pelle Béla tanszékvezető is bekapcsolódott. A tényleges kutatómunkát Balogh Viktória végezte. Elkészítette a dokumentációkat, segédanyagokat, előkészítőket tartott, rendszeresen látogatta az iskolákat. Ma már az ország 50 általános iskolájában a kísérlet eredményeként tagozatos osztály működik.

e/ 1983-ban az erfurt-mühlhauseni és az egri tanárképző főiskola matematika tanszékei között megállapodás jött létre közös tantárgypedagógiai téma kutatására. A közös kutatást "aktivitás a matematikaórákon" című témakörben végeztük az 1984--87-es években, kidolgozott program alapján. Tanszékünkön a kutatómunkát Nagy Lajosné végzi hallgatók bevonásával. A témából dolgozatok jelentek meg az erfurti és egri tudományos folyóiratokban. Évente rendszeresen kicserélik a kutatási tapasztalatokat Erfurtban, illetve Egerben.

f/ 1983-ban Balogh Viktória megkezdte az általános iskolai fakultációs tananyag tartalmi és módszertani feldolgozását. Kutatómunkájának eredményeit speciálkollégiumokon ismerteti. Célja az, hogy a hallgatók példásan felkészüljenek e témakörök oktatására.

2. Geometriai kutatások

A tanszéken 1958-ban kezdődött el a hiperbolikus geometriával kapcsolatos kutatómunka. A tudományos eredményeket Pelle Béla doktori disszertációban foglalta össze. A geometriai kutatómunka ezután egy új axióma-rendszerre épített geometria vizsgálatára korlátozódott, amely legjobban megfelelné az általános iskolai geometria tanításának. Így készült el egy főiskolai geometria-tankönyv (Pelle), amely az általános iskolának javasolt geometriaanyaghoz kapcsolódó elméletet foglalta össze axiomatikus felépítésben.

3. Számelméleti kutatások

1972-ben kezdődtek el a számelméleti kutatások a rekuzív sorozatok, pszeudoprím számok és diofantikus problémák területén. A téma művelését Kiss Péter végezte. Kutatási eredményeiből 1977-ben doktori szigorlatot tett, 1980-ban pedig kandidátusi fokozatot szerzett. A témából eddig 23 dolgozata jelent meg hazai és külföldi folyóiratokban. Dolgozatait nemzetközi folyóiratok referálják. Mátyás Ferenc és Molnár Sándor szintén bekapcsolódott a számelméleti kutatómunkába. Mátyás Ferenc 1981-ben, Molnár Sándor pedig 1982-ben egyetemi doktori fokozatot szerzett a kutatási eredményekből. Volt vietnami hallgatónk, Bui Minh Phong, Kiss Péter irányításával 1987-ben kandidátusi fokozatot szerzett a számelméleti kutatásokban elért eredményei alapján.

A függvényiterációval kapcsolatos vizsgálatokat Szepessy Bálint 1972-ben kezdte el. A kutatás eredményei alapján egyetemi doktori fokozatot szerzett. Tudományos munkáját a témából azóta is folytatja, rendszeresen publikál.

A FEB-munka elemzését, tökéletesítését, segítségét célzó kutatást a 70-es évek végétől végzi igen intenzíven Rados Mihály. E témakörből több

cikke jelent meg, számos FEB-kiadványt szerkesztett. Biztos, hogy kutatótevékenysége hozzájárul a FEB-élet tartalmasabbá válásához, ugyanakkor kitűnő történeti dokumentum is lesz az utókor számára.

A tanszéki kutatómunka eredményeként oktatóink tollából eddig 7 könyv, 5 könyvrészlet, 3 jegyzet-részlet, 130 tanulmány jelent meg. Emellett szerkesztő és lektoráló munkákat is végeztünk.

Oktatóink eddig több nyelvvizsgát tettek: eszperantó felsőfok (Balogh V.), eszperantó középfok (Szilákné), orosz középfok (Rados M., Sashalminé), német középfok (Pelle B.).

Tudományos fokozataink: kandidátus Kiss P. (1980), egyetemi doktor: Pelle Béla (1961), Jakab A. (1972), Rados M. (1972), Nagy Lajosné (1973), Szepessy B. (1976), Cservenyák J. (1977), Mátyás F. (1981), Molnár S. (1982).

Tanáraink közéleti tevékenysége a 40 év alatt igen sokrétű volt. Emeljünk ki ezek közül -- a teljesség igénye nélkül -- néhány lényegest: Városi PB- és VB-tagság (Pelle B.), párttitkári funkció (Pelle B., Jakab A.), pártvezetőségi tagság (Cservenyák J., Mátyás F., Oroszné, Rados M., Szepessy B.), szakszervezeti elnök (Pallós E.), szakszervezeti titkár (Szepessy B.), szakszervezeti főbizalmi (Szepessy B.), szakszervezeti bizalmi (Járosi A., Szilákné), megyei művelődési bizottság (Pelle B.), BJMT-beli funkciók (Balogh V., Kiss P., Pelle B.), TIT (Nagyné, Oroszné, Rados M.), eszperantó városi, megyei, országos funkciók (Balogh V.), szakbizottsági tagság (Nagy F., Pelle B., Rados M.), nevelési bizottság (Pelle B., Rados M.), tudományos bizottság (Kiss P.), ifjúsági bizottság (Cservenyák J.), tanulmányi bizottság (Jakab A.), OTDK-funkciók (Kiss P.), FEB (Rados M., Oroszné, Zay B.), nőtanács (Sashalminé), sportklub elnök (Pelle B.), bírósági ülnök (Balogh V.).

Tanszékünk mindig igyekezett magas szintű oktatómunkát, eredményes nevelő tevékenységet, hatékony tudományos munkát és példás közéleti tevékenységet végezni.

A NEVELÉSTUDOMÁNYI TANSZÉKRŐL

Dr. Nagy Andor tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

A pedagógusképző intézményekben természetesen, hogy kiemelt szerepe van az ún. általánosan képző tanszékeknek, így a pszichológiai és a pedagógiai tárgyakat oktató neveléstudományi tanszékeknek. Tevékenységük összefüggésben van valamennyi nappali és levelező tagozatos hallgatóval és nem utolsósorban a posztgraduális képzésben részt vevőkkel. Munkájuk hatékonysága jelentősen befolyásolja az intézmények megítélését, elismertségét is. A képzés, továbbképzés folyamatában elért eredmények érzékelhetők a pedagógusképzés minőségén éppúgy, mint az iskolai gyakorlatban.

Mindezek a megállapítások érvényesek a mi tanszékünkre is, amely az eltelt négy évtized alatt jelentős változásokat mutat mind személyi összetételét, mind tartalmi munkáját illetően.

A hajdan volt egri pedagógiai főiskola pedagógiai tanszékének megszületése dr. Balázs Béla tanszékvezetésével kapcsolódik össze, akit e funkciójában dr. Berecz János követett. Akkor még a tanszék mindössze néhány oktatója -- dr. Almási György, Balázsné dr. Méhes Vera, Balázs Sándor, Mikus Gyula, Székely Judit -- valamennyi pszichológiai és pedagógiai tárgyat tanította. Ez részben szerencsés volt, de problémát is jelentett,

hogy nem volt mód a szakosodásra, nem volt lehetőség arra, hogy az oktató specialistájává válják tudományterületének.

Kezdettől fogva jogos elvárás volt, hogy a tanszék példamutatóan nyitott legyen, hogy részt vegyen a pedagógusok továbbképzésében, a közéletben, hogy a főiskolai nevelőmunkát irányítsa, hogy összefogja a szakmethodikusokat, hogy rendszeres kapcsolatot tartson a gyakorlati képzés színtereivel, hogy a kollégiumi nevelőmunkát is segítse stb.

A tanszék tevékenységének kiváló krónikása Juhászné dr. Kovács Erzsébet, főiskolánk legmagasabb kitüntetésének tulajdonosa, aki 1951 óta követi figyelemmel mindmáig a változásokat. Jelenleg az ötödik tanszékvezető munkatársa, közben dr. Somos Lajos, ill. dr. Zombor Zoltán tanszékvezetőket követően 3 évig maga is irányította megbízottként a tanszék rendkívül összetetté vált tevékenységét. Tőle származik többek között az a megállapítás is, hogy a tanszékvezető személye mennyire befolyásolta az eredményességet, annak megítélését, de még az elhelyezését is! Az oktatói létszám alakulása is több mindennek -- nem csupán a tantervi feladatok ellátásának, az óraszámoknak stb. -- volt függvénye. Az ötvenes évek végén pl. mindössze két főre csökkent a tanszéki oktatók száma!

A tanszék múltjának alaposabb feltárása ez esetben nem lehet feladat, sokkal inkább az, hogy jelenünkről alkossunk képet, azt is a teljesség igénye nélkül.

A pedagógiai tanszék névváltozása a funkciók jelentős gyarapodásával, a tartalommal függ szorosan össze.

Főiskolánk vezetése 1975-től lehetővé tette -- dr. Nagy Andor irányításával --, hogy lényegesen növelje az oktatói létszámot, hogy három csoportban dolgozzanak az oktatók. A tudományok differenciálódása és integrálódása követelményként fogalmazta meg a szakosodást, az egy-egy tudományterületen folyó elmélyült tevékenységet.

Attól az évtől kezdve az ún. általánosan képző tanszék egyben szakos

képzést is nyert. Megindult a pedagógia, ill. a népművelő szakos képzés, amit tanszékünknek kellett vállalnia. Ez az év azért is jelentős főiskolánk, egyben tanszékünk történetében, mert ettől kezdve két budapesti tagozat irányítása is hozzánk tartozott. Közben a csepeli tagozat az ELTE karává vált, de a SZOT Központi Iskola továbbra is főiskolánk irányítása alatt működteti a pedagógia--közművelődés, pedagógia--könyvtár szakos képzését.

Az 1984/85. tanévtől bevezetett főiskolai tanterv újabb feladatokkal gazdagította a neveléstudományi tanszéket. A logika kollégium pedagógiai logikává, az egészségtan egészségneveléssé vált. Mindkét kollégium főleg a vizsgáztatásban mutat jelentős többletet. A szociálpszichológia és a nevelésszociológia tantervi bevezetése is növelte a korábbi terheket a tanszéken, de talán mindennél nagyobb próbatételt jelentett a pszichológiai-pedagógiai öt féléves egyéni gyakorlat megszervezése és szakszerű irányítása, valamint a kötelezően választható két féléves specializáció megvalósítása. Újabb komoly feladatot adott a pedagógiai tárgyak integrált oktatása, ami jegyzetek és tankönyvek nélkül alig valósítható meg a levelező hallgatók esetében.

Az 1986/87-es tanévtől kezdődően, a szegedi kísérletet követően főiskolánk, ill. tanszékünk elsőként vállalta a belső beiskolázású nevelőtanári szakképzés beindítását, amelyet Heves megye és Miskolc város művelődési osztálya szervezett meg mintegy 35 hallgatóval. Az 1987/88-as tanévtől e szakképzés Nógrád megyében is működik, ahol korábban a közművelődés szakos képzést sikerült bevezetni.

A tanszék feladatai közül az úttörővezető-képzés szintén kiemelkedik. E terület irányítója dr. Király Gyula főiskolai tanár, a pedagógiai szakcsoport vezetője, aki számos funkciót tölt be a főiskolán, illetve megyei és országos mozgalmi testületekben. A tanszéknek 1986-tól két demonstrátora is van, akik közül az egyik a mozgalmi neveléssel kapcsolatos feladatok megvalósítását segíti.

A tanszék 19 oktatója évente több mint száz szakdolgozóval foglalko-

zik rendszeresen. Örvedetesen megnőtt az érdeklődés a pszichológiai, ill. pedagógiai témák iránt az elmúlt években, ami eleve eredménynek számít.

Részben saját önképzésünket szolgálja a pedagógus-továbbképzésben való aktív részvételünk. A gyakorlattal való rendszeres kapcsolat eredménye, e nélkül elképzelhetetlen lenne oktatómunkánk. A továbbképzésben való részvétel önképzésre serkent, jelentős energiát szabadít fel. A tanszék ilyen irányú tevékenységéről nagy elismeréssel nyilatkoznak a megyei pedagógiai intézetek.

A továbbképzésben új színfoltot jelent 1986-tól az ún. intenzív továbbképzésben való részvételünk.

Belső továbbképzésünket, önképzésünket szolgálják az ún. "tanszéki beszélgetések", amelyekre havonta kerül sor a tanszéken. Ennek keretében minisztériumi vezetőket, a közművelődés, a pszichológia, a neveléstudomány legkiválóbb képviselőit látja vendégül a tanszék, s exponálva időszerű témáikat, módot adnak a beszélgetésre, vitára is.

Jogos elvárás a főiskolai oktatókkal szemben a tudományos munka végzése is, aminek szintén önképző jelleget tulajdonítunk. A tanszéken minden oktatónak évek óta gondozott kutatási témája van, amiben elmélyül, publikál. Jogos büszkeséggel számolunk be arról, hogy az újabban nálunk dolgozó kollégák kivételével majd minden oktató megszerezte az egyetemi doktori címet. Az első kandidátus dr. Kovács Vendel volt a tanszéken, akit sajnos korán elvesztettünk, majd újabb kadidátusokkal gazdagodtunk. Dr. Nagy Andor, dr. Szabados Lajos, dr. Király Gyula és dr. Lachata István kandidálásával mondatni egyetemi szintűvé vált a főiskolai tanszék. Jelenleg is többen tanulnak idegen nyelvet, tesznek sikeres nyelvvizsgát.

Egyre növekszik a publikálók száma. Jegyzetek, tankönyvek lektorai és szerzői, tudományos közleményekben, folyóiratokban jelentkező oktatók fémjelzik a tanszéket. Jellemző, hogy az újabb tudományos közleményeink külön füzetben jelennek meg, ill. hogy egyre többen publikálnak külföldi

testvérintézmények kiadványaiban is.

A tanszékvezető több szerkesztőbizottságnak tagja, bevásztották az MM szakbizottságába és az MTA MAB pedagógiai szakbizottságába is.

A tanszék oktatói tudományos tevékenységüket az említettek mellett a MAB neveléstudományi és közművelődési munkabizottságában, a Magyar Pedagógiai Társaságban, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatban, a Pszichológiai, Szociológiai Társaságban és számos más bizottságban fejtik ki.

Az oktatók tudományos tevékenysége példa a hallgatóság előtt is. Ezzel magyarázható, hogy hosszú évek óta elismerésre méltó tudományos diákköri munka folyik a tanszékhez kapcsolódóan.

A tanszék oktatói a közéletben is példásan tevékenykednek. A Hazafias Népfront országos és megyei tisztségviselői, az MSZMP főiskolai választott tagjai, megyei és városi propagandistái stb.

Igen sokrétűek mind a bel-, mind a külföldi kapcsolatai a tanszéknek. Az ELTE neveléstudományi tanszéke éppolyan jó partnerintézmény, mint a tanárképző főiskolák, ill. a Janus Pannonius Tudományegyetem Tanárképző Karának neveléstudományi tanszéke és az MSZMP Politikai Főiskolája. Szakmai és emberi kapcsolatok fűznek össze a besztercebányai, az erfurti, a csebokszari, a vlagyimiri és a Zielona Gora-i intézmények neveléstudományi tanszékeivel. Közös kutatások, publikációk, rendezvények és tanszéki összejövetelek bizonyítják az élő kapcsolatrendszer.

A tanszéki, a főiskolai feladatok, funkciók (bizottsági elnöki, titkári stb.) mellett szívesen vállalunk munkát az MSZMP megyei Oktatási Igazgatóságán, a közművelődési szakfelügyeletben, különféle vizsgálatok végzésében stb.

A tanszéki oktatók munkáját kiválóan segíti Győri Barnabásné tanszéki adminisztrátor.

Befejezésül hadd álljon itt az oktatók névsora:

Pedagógiai szakcsoport: Dr. Király Gyula főiskolai tanár
Dr. Nagy Andor főiskolai tanár
Juhászné dr. Kovács Erzsébet docens
Dr. Balázs Sándor adjunktus
Bodosi Béla adjunktus
Fehérné dr. Villányi Judit adjunktus
Dr. Kurucz Andrásné adjunktus
Szilvási László adjunktus

Pszichológiai szakcsoport:

Dr. Bodnár Gabriella adjunktus
Dr. Kiripolszky Mária adjunktus
Dr. Kohajda József adjunktus
Pázmándi Zsuzsa adjunktus
Dr. Lachata István docens
Dr. Nahóczkyné Ludányi Ágnes tanársegéd

Közművelődési szakcsoport:

Hidy Pálné dr. adjunktus
Szabóné dr. Stefán Edit adjunktus
Feithné Krajcsik Ilona tanársegéd
Kakuk Jenő tanársegéd
Tóth Imre tanársegéd

Dr. Nagy Andor

A NÖVÉNYTANI TANSZÉK TÖRTÉNETE

Dr. Suba János tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

lyen tudománya sincs a világnak, mely annyira vonzott volna, mint a ka" -- mondja Németh László "A minőség forradalma" című művében. Sorral később meg is magyarázza, miért érzi ezt így: "... a botanika annyira tudomány, mint lelkiállapot!" E megszállottsággal párosuló szeretet jellemzi, kezdettől napjainkig, a tanszéki közösség botanikáit. Kiemelkedő egyéniségek dolgoztak itt és távoztak el innen más helyekre. A tanszék együtt született a főiskolával. Alapítója dr. Ágoston Tibor (1949--63), aki egy személyben volt szervezője, oktató-ankönyvírója és kutatója a tanszéknek. Hamarosan egy olyan munkatársat talált dr. Juhász Lajos (1949--79) személyében, akinek az egyénisége összehozta a növények szeretetével, aki nemcsak gyakran idézte Pusztinát: "a virág örök szépség", de kimagasló botanikai ismeretanyaggyűjtője minél többet átadni a hallgatónak. A tanszéken eltöltött harminc év alatt a hallgatóit mindig a szépre, jóra és a tudomány iránti szeretetre, művelésre tanította. Mindenkit ámulatba ejtett kiállításokkal, melyek a legzordabb téli időben is tavaszi virágdíszben pompáztak. Juhász Lajos 1987 októberében bekövetkezett haláláig tevékenyen részt vett a tanszék életében, szakköröket vezetett, növénykiállításokat szervezett, melyek egyik látványossága volt.

Hamarosan új, fiatal munkaerőkkel gyarapodott a tanszék. A főiskolán elsőként diplomát kapott tanárok közül a legjobbak kerültek a tanszékre: Kovács István (1952--55), Kovács Judit (1952--54), dr. Pál Miklós (1952-55) és dr. Lengyel Ádám (1953--59). Lelkes munkájuk nyomán az oktatási feltételek sokat javultak, a hallgatókat bevonták a tanszék életébe, munkáiba. Bár e fiatal generáció rövid ideig dolgozott a tanszéken, későbbi munkahelyeiken elismert szakemberekké váltak.

A 60-as évektől változás kezdődött a tanszék oktatói összetételében. Dr. Hortobágyi Tibort a Gödöllői Agrártudományi Egyetem növényteni tanszékére nevezték ki tanszékvezető egyetemi tanárnak, így Egerben "félállásban" dolgozott. Utódjául a már fiatal korában is kiváló botanikust, dr. Pócs Tamást szemelte ki, aki a Nemzeti Múzeum növénytárában kutatóként dolgozott. 1962-ig dr. Pócs Tamás mint óraadó járt le Egerbe, majd 1962-ben adjunktusnak nevezték ki a tanszékre. 1963-ban dr. Hortobágyi Tibor lemondott főiskolai állásáról. A főiskolai tanács ekkor egyhangúlag dr. Pócs Tamást bízta meg a tanszék vezetésével (1963--78), akinek alkotó-nevelő tevékenysége, tudományos életpályája, mindvégig magával ragadta a tanszék tagjait. Ismét ki kellett egészíteni a tanszék oktatógárdáját. Így került a tanszékre dr. Suba János (1962--) és Kiszelyné dr. Vámosi Anna (1963--), majd 1967-ben Bakalár Sándorné dr. Az oktatás mellett súlyponti feladattá vált a kutatómunka is. 1969-ben dr. Pócs Tamás meghívást kapott Tanzániába a morogorói agráregyetemre, ahol négy éven át dolgozott. Ez idő alatt dr. Suba János kapott megbízást a tanszékvezetésre. Nehéz időket kellett átélni a főiskolán folyó építési munkák miatt. Végül is két új helyiséggel bővült a tanszék, és központi fűtést kapott. A laboratóriumokat korszerűsítették, és felszerelésük fokozatosan gyarapodott. 1970- és 1971-ben óraadó tanárként dolgozott a tanszéken dr. Lakatos Endre. 1971--1975-ig dr. Milkovits István adjunktusi állást töltött be. Mint kiváló terepbotanikus a hallgatókba beoltotta a természet szeretetét és védelmét.

1967-ben kezdődött meg a botanikuskert létesítése, 1971-ben elkészült az üvegház. Ezen objektumok az oktatási, kutatási lehetőségeket bővítették, korszerűsítették.

Dr. Pócs Tamás, mint a briológiai tudomány kiváló és nemzetközileg elismert művelője, a főiskola növényteni tanszékét kívánta a hazai bri-

ológiai kutatás központjává fejleszteni. E megfontolás alapján olyan oktatót hozott a tanszékre dr. Orbán Sándor személyében (1976--), aki az e témájú kutatásokban is kiváló. Dr. Orbán Sándor 1982 óta főigazgató-helyettesi beosztásban is dolgozik. 1978-ban dr. Pócs Tamás megvált a tanszéktől, új munkahelye az MTA Vácrátóti Kutatóintézete. A tanszék egy kiváló emberrel szegényebb lett, de mindezt pótolta dr. Simon Tiborné, aki 1978--1987-ig nagy tapasztalattal, szakmai hozzáértéssel, jó szervezőképességgel és igen kellemes alkotó légkört teremtve vezette a tanszéket. Működése alatt a tanszék 3 oktatója szerzett kandidátusi fokozatot.

A növekedő feladatok ellátására kapott új adjunktusi státusba dr. Kárász Imre (1978--) került. Nagy lendülettel, energiával sokrétű, eredményes munkát végez, kutatásai főleg a "Síkfőkút Project"-hez kapcsolják.

A tanszék kutatásaihoz kapott anyagi támogatásból egy kutató alkalmazására nyílt lehetőség. 1979--1986-ig dr. Légrády György töltötte be az állást, majd 1986-ban adjunktusi kinevezést nyert. 1987-től az újabb kutatói állásban Marik Mária biokémikus dolgozik. A tanszék egy új kutatólaboratóriummal is bővült. 1986-ban dr. Suba János kapott tanszékvezetői megbízást.

A tanszék jelenlegi dolgozói:

tanszékvezető:	Dr. Suba János főiskolai tanár
oktatók:	Bakalár Sándorné dr. főiskolai docens Dr. Kárász Imre főiskolai docens Kiszelyné dr. Vámosi Anna főiskolai docens Dr. Légrády György főiskolai adjunktus Dr. Orbán Sándor főiskolai docens
kutató:	Marik Mária
segédkutató:	Marschall Zoltán
laboránsok:	Nagy Sándorné Vojtkó András
adminisztrátor:	Denke Virág
demonstrátor:	Kónya Erika

Az elmúlt 40 év alatt a tanszék a hazai virágtalan növények kutatásá-

nak bázisa lett. Dr. Hortobágyi Tibor algológiai, dr. Pócs Tamás briológiai kutatásai nemzetközi elismerést vívtak ki maguknak és a tanszéknek. E tanszékvezetők, az oktatók támogatásával, megteremtették a tanszék megfelelő műszerezettségét, könyvtárát, nemzetközi kapcsolatait. Ma itt található a 150 ezer példányt felölelő hatalmas moha-, a 6 ezer példányszámú zuzmógyűjtemény, valamint az 5 ezer lapból álló virágosnövény-herbárium. Dr. Orbán Sándor a szocialista országok briológiai munkaközösségének titkára. Az Akadémiai Kiadó gondozásában megjelent "Magyarország moháinak határozó kézikönyve" címen szépen illusztrált, mintegy 380 oldalas munkája. A tőzegmohák specialistája Bakalár Sándorné dr., a zuzmókkal Kiszelyné dr. Vámosi Anna foglalkozik. A számos országra kiterjedő kapcsolatok közül kiemelkednek a tanszék külföldi mohakutatásai (Tanzánia, Vietnam, Spitzbergák). A teljes kutatási profil azonban szélesebb az elmondottaknál. A rendszertani irányok mellett hagyománya van az élettani vizsgálatoknak (dr. Suba János). Erősödik a növényföldrajzi, a produkcióbiológiai és az ökológiai kutatás (dr. Kárász Imre és dr. Suba János). Az előbbieket jórészt a "Síkfőkút Project" mintaterületen, nagyarányú együttműködésben folynak. A tanszéki együttes széles tudományos spektruma tette lehetővé az országos célprogramokba való kapcsolódást, mely a természetvédelmi területek (Bükk Nemzeti Park, Síkfőkúti Mintaterület) és a védelemre alkalmas területek (pl. Tarnavidék) sokoldalú, komplex botanikai feldolgozását célozza. A fontos kutatási anyagból részproblémákat szakkörös hallgatóknak is feladatul adunk, akik irányítás mellett hasznos munkát végeznek. Átlagosan 15 szakdolgozónk van évente. Közülük az országos tudományos diákköri konferenciákon már többen értek el értékes helyezéseket. Előadnak a szakosztályokban, de a tanszék oktatóival társszerzőségben publikálnak is. Úgy érezzük, a velük való foglalkozásban valósítjuk meg az oktató-nevelő munka egyik legintenzívebb formáját.

Tantárgyaink helyes, törvényszerűségeket megláttató oktatása már egymagában is segíti a hallgatók világnézeti nevelését, szakmai-ideológiai műveltségük megalapozását.

A kirándulásoknak, terepgyakorlatoknak, közösen végzett kísérleteknek, a gyűjtő és preparáló eljárásoknak közösségformáló ereje van. Barátság kötődik tanár és diák között, szorosabban tartoznak a tanszékhez. A legtöbbet talán a szakmódszertant oktató ad a hallgatóknak, illetőleg

kap tőlük.

Kiszely Györgyné sok éve közmegelegedésre végzi oktató-kutató munkáját a szakdidaktika területén is. KISZ-patronáló és pártösszekötő munkájával is sokat tett a szocialista tanáregyéniségek formálásában. A módszertani oktatómunkában dr. Kárász Imre is eredményesen dolgozik.

Dolgozóink megtisztelő funkciókat látnak el a főiskolai párt- és tömegszervezetekben. A főiskolán kívül TIT-, MTA-, MBT- és számos más szakbizottságban öregbítik tanszékünk és főiskolánk jó hírnevét.

Anyagi és tárgyi feltételeink összehasonlíthatatlanul jobbak a kezdetinél. Tanszékünk alakulásától számítva 40 évfolyamon mintegy 2400 tanárt (levelezőn ennél többet) adtunk az ország pedagógustestületeinek, igyekezve átplántálni beléjük szakmánk, hivatásunk szeretetét. Munkánk nem lett volna eredményes a főiskola kiváló szelleme, a társtanszékek nagyszerű együttműködése, a párt- és állami vezetés iránymutatása, segítsége és a társadalmi szervek támogatása nélkül.

Dr. Suba János

AZ ÖNÁLLÓ OKTATÁSTECHNOLÓGIAI CSOPORT

Dr. Kis-Tóth Lajos csop. vez. főisk. adjunktus

A technológia a művészetek és mesterségek tudománya, tehát a gyakorlati alkalmazást mindig szem előtt tartó és ahhoz elvezető, azt ellenőrző tudományos tevékenység. A tanítás technológiája magába foglalja a tanítási-tanulási célok elemzését, az oktatási folyamat tudományos megszervezését, a pedagógiai módszerek, eszközök és anyagok kiválasztását, majd az eredmények értékelését. Mindezek elérése érdekében az Oktatási Minisztérium kollégiuma 1975 decemberében olyan döntést hozott, hogy a következő évben meg kell kezdeni a tanárképző főiskolákon az oktatástechnológiai képzést.

1976. szeptember 1-től új tanterv lépett életbe, mely a tárgy nevét "Az oktatás technikai eszközei"-ről "Oktatástechnológiá"-ra változtatta, és az eddigi egy féléves tárgyat heti kétórás, két féléves tárggyá "léptette elő". Innen számíthatjuk a csoport önálló működését. Korábban (1970-től) a műszaki tanszék függelékeként, mint audiovizuális kabinet működött Somos János tanszékvezető irányításával. Az egy féléves képzést Halász Vince adjunktus és Elek Elemérné végezte, aki jelenleg adjunktus csoportunknál. Alapító tagnak számít Erdész Ede adjunktus is, aki igen nagy lelkesedéssel látott hozzá a csoport szervezéséhez, a jó munkakörülmények megteremtéséhez. 1976-tól 1978-ig ő volt a csoport vezetője. Ő nevelte ki a főiskolai hallgatók közül azokat a fiatal oktatókat, akik

jelenleg is a csoportnál tevékenykednek: dr. Kis-Tóth Lajos és dr. Hauser Zoltán adjunktusokat. Később jött hozzánk pályázati hirdetésre 1979. augusztus elsején dr. Forgó Sándor adjunktus, és 1981. szeptember elsején Tóthné dr. Parázsó Lenke tanársegéd. Csoportunk oktatója volt még az elmúlt évek során Szatmári László főiskolai adjunktus és Góbor László főiskolai tanársegéd.

Csoportunknál öt technikai munkatárs dolgozik: Bereczki István fototechnikus, Ballagó Béla, Simon Zoltán, Szakácsi Péter, Karsai György elektrotechnikusok.

A csoport dokumentátora Juhászné Sike Ibolya.

Az oktatástechnológiai csoportnál jelenleg a következő képzésformákban folyik a munka:

a/ Oktatástechnológiai alapképzés: az V. és VI. félévben

b/ Oktatástechnológiai szakképzés: a VI. és VII. félévben, speciálkollégium formájában

c/ Népművelés szakos hallgatók két féléves képzése az V. és a VI. félévben, úgy, hogy a VI. félévben az alapoktatás mellett 15 óras kötelezően választható közművelődés-technikai gyakorlatokat végeznek.

Mivel az egész III. évfolyammal és a IV. évfolyam egy részével hetente találkozunk kiscsoportos foglalkozásokon, ez bő lehetőséget nyújt a nevelési tevékenységi formák alkalmazására.

Nevelési feladataink közül az egyik legfontosabb a hallgatók hivatástudatának és hivatásszeretetének formálása. Mivel általában 10--12 hallgatóval foglalkozunk egyszerre, elkerülhetetlenek az egyéni munkakapcsolatok, amelyek során sok apróbb és mélyebb probléma is előkerül a pályára való felkészüléssel, a hivatástudattal, a világnézettel kapcsolatban. Ezeket a nevelési lehetőségeket igyekszünk maximálisan kihasználni.

Követelményeink egységessége jó hatással van hallgatóinkra. Szeretnek itt dolgozni, mert jó közösségi légkört, megfelelő munkafegyelmet éreznek maguk körül.

Legfontosabb célkitűzésünknek tartjuk, hogy hallgatóink az információhordozók és -közlők használatát megszeressék. Azt akarjuk elérni, hogy a főiskoláról kikerülve minden hallgató érezze az AV-eszközök hasz-

nálatának szükségességét, tudjanak információhordozókat tervezni és készíteni. Így igazolva látnák, hogy tanításuk hatékony, eredményes.

Személyes kapcsolatok nevelő hatásának az órákon kívüli színterei a speciálkollégium és a tudományos diákkör. A speciálkollégiumi foglalkozásokon biztosítjuk, hogy hallgatóink megismerjék a hatékonyabb pedagógiai eljárásokat, az egyes tantárgyak keretén belüli lehetőségeket. A "mit, mivel, mikor és hogyan" kérdéskomplexumban biztosítottnak véljük, hogy van mit szemléltetniük, és megoldható a bemutatás, feltétlen alkalmazni fogják a korszerű megoldásokat saját oktatómunkájuk eredményessége érdekében.

A következő társadalmi munkákból vesszük ki részünket: Egy oktató az I. sz. pártvezetőség tagja, egy szakszervezeti bizalmi, aki egyben népi ülnök az egri Munkaügyi Bíróságon, egy oktató pártcsoportvezető, egy oktató a pártbizottság titkárhelyettese és végrehajtó bizottsági tag, egy oktató SZB-tag, az SZB gazdasági felelőse. Minden oktató párttag, a dokumentátornó is, aki a VII. sz. pártalapszervezet gazdasági felelőse. Örvendetes, hogy intézményünk fizikai állományú dolgozói csoportunkból Balagó Béla technikust választották be a főiskolai tanácsba.

E funkciók mellett feladatunk még a TDK vezetése, amatőr film- és videoklub vezetése, részvétel a főiskolai sportklub munkájában és a népművelési bizottság munkájában. E feladatok oktatóink között arányosan oszlanak meg.

A csoport fő kutatási témája a "Pedagógiai készségek és képességek fejlesztése videotechnika segítségével". E témában két tanszékkel dolgozunk együtt: a kémiai tanszékkel és a számítástechnikai csoporttal. A témával kapcsolatosan tudományos pályázatot is nyújtottunk be a Művelődési Minisztériumnak "A kémia szakos tanárképzés korszerűsítése modern technikai eszközök segítségével" címmel. A pályázatot 1987-ben nyertük el.

Külföldi kapcsolatban állunk a Zielona Góra-i Tanárképző Főiskola oktatástechnológiai csoportjával. A téma felelőse prof. dr. Zbigniew Zuber oktatástechnológiai csoportvezető. A közös téma címe: Videotechnika felhasználása a gyakorlóiskolai tanításokon.

A tudományos kutatásunk fő feladata a tanári képességek és készségek leírása, modellezése s ennek megfelelő gyakorlatra orientált képzési program kidolgozása. Tevékenységünket specifikusan terveztük, kémiára.

Kiemelten foglalkozunk a kommunikációs készséggel, a magyarázat készségével -- s mint speciális készséggel -- a kémiai demonstrálással. A kémiában kísérletet teszünk a személyi számítógéppel támogatott oktatás során jelentkező tanári készségek fejlesztésére.

Az eredményes kutatást bizonyítja, hogy valamennyi oktatónk egyetemi doktori fokozatot szerzett. Mindezen túl évente egy-két publikáció is megjelenik tanáraink tollából. A kutatómunkát rendszeres szoftverfejlesztés egészíti ki.

A hallgatói TDK-munka irányítása is a tudományos tevékenységeink közé tartozik. Hallgatóink az elmúlt években megrendezett országos konferenciákon szép eredményeket értek el.

A TDK mellett nagy szerepet kap nálunk az oktatástechnológus-képzés (speciálkollégium formában), ahol a hallgatók (évente átlagosan 15--20 fő) áttekintést kapnak az oktatástechnológiai kutatásokról és fejlesztésekről, a pedagógiai folyamat oktatástechnológiai tervezéséről. Megismerik az információhordozók pedagógiai, pszichológiai jellemzőit, elsajátítják az oktatócsomag tervezésének és készítésének folyamatát, az információhordozók és információ-rendszerek hatékonyságvizsgálatának módszereit. Megismerik az iskola és a szaktantermek oktatástechnikai felszerelését és berendezését. Elsajátítják és gyakorolják a kivitelezéstechnikai ismereteket: grafikai munkákat, fotolabormunkát, video- és filmforgatást. Munkájuk sikere az oktatástechnológusi képesítés. E képesítést betétlappal igazoljuk, melyet a főiskola főigazgatójától kapnak meg végzős hallgatóink a diplomaosztó díszünnepélyen.

A csoportunknál dolgozó négy elektrotechnikus az oktatás-neveléssel kapcsolatos technikai és szolgáltatási feladatok ellátásában vesz részt. Az órák alatti technikai segítségnyújtás mellett ellátják a főiskolai összes AV-eszköz javítását és karbantartását. Kezelik a ZTV-rendszert és a tanszékek igényeinek megfelelően videobejátszásokat, átjátszásokat, hangfelvételeket és videofelvételeket készítenek. A tanszékek által megrendelt színes dia- és egyéb fotomunkákat a csoport fototechnikusa végzi, és minden főiskolai eseményről felvételeket készít a főigazgatói titkárság részére.

Országos szintű gyártással főiskolánk nincs megbízva, de mikrofilmgyártást már végeztünk több ízben az OOK számára, és transzparenszeket

készítettünk az Államigazgatási Főiskola részére. Belső gyártás három területen folyik: video, diafilm és mikrofilm. A megszerkesztett, forgatókönyves, főleg metodikai videofelvételeket főiskolánk illetékes bizottsága évente értékeli és az első hármat díjazza is. Így minden évben 10--12 film készül el, de a másolt és központi gyártásból kapott filmekkel együtt ma már 15-féle témában közel 250 felvétel közül válogathatnak oktatóink a tanszékekre kiadott videokatalógus alapján. A továbbképzésben rendszeresen részt veszünk. A salgótarjáni Pedagógiai Intézetben két tanfolyamot is vezetünk: egy kezdő és egy haladó oktatástechnológusi tanfolyamot. Kapcsolatban vagyunk még a szolnoki Pedagógiai Intézettel, ahol évente két-három ízben szoktunk előadást tartani.

Csoportunk az évek folyamán lelkes kollektívává forrt össze dr. Thiel Miklós docens vezetésével -- aki 1978-tól 1987-ig (nyugdíjba vonulásáig) irányította munkánkat. Jelenleg dr. Kis-Tóth Lajos főiskolai adjunktus vezeti a csoportot.

Reméljük, ez a lelkesedés, a szakma szeretete a következő években is hozzájárul a pedagógushivatásra nevelés céljainak eléréséhez, ahhoz, hogy hallgatóink büszkén gondoljanak a Ho Si Minh Tanárképző Főiskolára.

Dr. Thiel Miklós

AZ OROSZ TANSZÉK

Dr. Lengyel Zoltánné tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

Már 1949-ben, amikor a főiskola Egerbe költözött, megindult az orosz nyelv oktatása is, habár a feltételek egyáltalán nem voltak adottak. A tanszékvezető, dr. Bihari József (aki Debrecenből jött át a kis létszámú első évfolyammal) maga is francia-német szakos nyelvtanár volt; orosz tudásának alapját a hadifogság éveiben szerezte, és tudását nyári tanfolyamokon, önképzéssel tökéletesítette. Az első évfolyam hallgatói még orosz-magyar szakosak voltak, és három évig tanultak.

A második évben csak orosz szakos képzésre Egerbe húsz jelentkezőt vettek fel, a tanulmányi idő két évre csökkent.

A háború utáni években nagy volt a lelkesedés a hallgatókban. Bár érettségi nélkül is vettek fel orosz szakra, mindenki igyekezett megszerezni azt a tudást, ami szükséges volt a tanári munkához. Ez néha emberfeletti erőfeszítést igényelt, mert sokan még a magyar nyelvtannal sem voltak tisztában.

Az első időben együtt volt a lektorátus és az orosz tanszék.

A tanszéken a 40-es, 50-es években dr. Bihari Józsefen kívül tanított még Sturm József nyugdíjas siketnéma-intézeti tanár (ő az első világháborúban hadifogsága idején tanult meg jól oroszul), Horváth Tibor, Zbiskó Ernőné, Tihanyi Miklós, és néhány évvel később került a tanszékre Pallagi Béláné.

A hallgatók és a csoportok száma egyre nőtt. Az egyszakos oktatást a hároméves háromszakos követte, végül megállapodott a négyéves kétszakos képzésnél. A lektorátus elég hamar kivált a tanszékből. 1976-ban ismét egyesültünk Orosz Nyelv és Irodalom Intézet néven.

1987-ben viszont újra különvált a lektorátus, és azóta mint önálló részleg működik.

A tanszék helye sem volt változatlan az eltelt évtizedek alatt: Először a központi épületben volt két tanteremünk, egy tanszékvezetői és egy tanári szobánk. 1976-ban átköltöztünk a Hámán Kató Kollégium oldalszárnyába, a volt főigazgatói lakásba. Itt nyolc helyiséget kaptunk, négyzetméterben alig többet, mint a régi helyen. Könyvtárunk elhelyezése egyre nehezebb, a hallgatóknak nincs helyük, hogy az orosz újságokat, folyóiratokat olvassák; abban reménykedünk, hogy az új helyen -- valamikor -- megoldódnak ezek a problémák.

Dr. Bihari József tanszékvezetői működése 1976-ban, nyugdíjbavonulásával ért véget. Személyében komoly, határainkon túl is ismert szakember távozott tőlünk, aki időközben megszerezte a tudományok doktora címet "Szláv jövevényszavak egy német dialektusban" c. doktori disszertációjával.

Két évig Zbiskó Ernőné volt a megbízott tanszékvezető. 1978-tól dr. Lengyelné Gyegyuhina Ludmilla kandidátus lett a tanszék vezetője.

Intézetünknek jelenleg 28 oktatója, egy könyvtárosa (Király Tatjana, őt jelenleg Komáromi Tünde helyettesíti) és egy adminisztrátora (Domoszlai Lászlóné) van.

A tanszéki oktatómunka jól szervezett, a végzett munka igényes, s reméljük, többé-kevésbé eredményes is. Az intézet jelenlegi struktúrája, az oktatási feladatok sokrétűségének megfelelően, ezzel összhangban alakult ki. A feladatokat különböző szekciókban végezzük.

A nyelvészeti, nyelvtani szekció vezetője Kelemen Imre adjunktus. Tagjai: dr. Zaják Etelka, dr. Pető Zsigmond (ők a fonetikaoktatás felelősei), Rák Sándor, Nagyné dr. Lőrincz Julianna, Novotnyéné Vágási Margit, Juhász Ágnes, Juhász Mihály, Erdélyi Tibor, Zahemszky László és Szőke Lajos. Ők felváltva oktatják az első évfolyamon a russzisztikát.

A szekció tagjai vezetik a nyelvtani gyakorlatokat, tartják a nyelvészeti előadásokat. A szemléletváltozás talán e szakcsoport munkájában figyelhe-

tő meg a legjobban. A legújabb tudományos kutatási eredmények felhasználásával oktatják -- viszonylag alacsony óraszámban -- hallgatóinkat.

A lexika szekció élén Tóth Miklósné és Zahemszky László adjunktusok állnak. Munkatársaik: Pokrovszkaja Edit Nyikolajevna, dr. Bodó Sándorné, dr. Uray Györgyné, dr. Balásné Szalai Edit, Tóth Judit, Zahemszky Lászlóné.

Nyelv- és stílusgyakorlatot mind a négy évfolyamon tanítunk, sajnos csökkenő óraszámban (az első félévben még heti 5 lexikaóra van -- már ez is kevés! --, a nyolcadik félévben már csak 2!). E tantárgy oktatása igen jó felkészültséget, nagy szakmai tudást igényel (éppen összetettségénél fogva), ugyanakkor a tanári fantáziának, alkotókedvnek, találékonyságnak tág tere van a tantárgy keretein belül. A tanszékre járó orosz nyelvű újságok, folyóiratok, a magnetofonok, a lemezjátszók, a diavetítők mind-mind felhasználhatók az órák színesebbé tételére, s kollégáink élnek is a lehetőségekkel. Az óraszámából és a hallgatói csoportok magas számából következik egyébként, hogy ezt a tárgyat szinte mindenki tanítja.

E szekció keretében mégis kicsit különállóan működik az országismereti csoport Zahemszky László vezetésével. Ezt a tárgyat néhány évvel ezelőtt kezdtük oktatni (eddig ilyen még nem volt) a III., ill. IV. évfolyam hallgatóinak. A csoport tagjainak (dr. Balásné Szalai Edit, Zahemszky Lászlóné, dr. Uray Györgyné, Tóth Judit, Tóth Miklósné) kellett összeállítaniuk a tantervet, jegyzet híján a legkülönbözőbb forrásmunkákból kikeresni, összeválogatni a tananyagot, kidolgozni a megfelelő oktatási módszereket. A munka oroszánrészét Zahemszky László mint legtapasztaltabb, rangidős kollégánk vállalta, aki az elmúlt években kb. 20 ívnyi (!) jegyzetpótló anyagot készített a tárgy oktatásához. Azt szoktuk mondani, hogy e tantárgy keretében "Csopotól Vlagyivosztokig, térben és időben mindent oktatunk".

Valóban: a gazdasági földrajz, a szövetséges köztársaságok története, kultúrája, művészete -- mindez belefér a tárgy kereteibe.

Az irodalmi szekció vezetője: Nagy Tamásné adjunktus.

Munkatársai: Zbiskó Ernőné, dr. Kaló Ferenc, dr. Lengyel Zoltán, dr. Szőke Domonkosné, dr. Hekli József, Balga Istvánné, Szőke Lajos, Tóthné Igó Zsuzsanna, Zahemszky Lászlóné.

A szekció feladata az orosz és szovjet irodalom tanítása (előadás,

szeminárium, speciálkollégium keretében) harmad- és negyedéves hallgatóinknak. Két évvel ezelőtt kezdtünk el másodéven is irodalommal foglalkozni a "Bevezetés az irodalmi művek elemzésébe" című tárgy keretében (heti egy óra). A kezdeti időszakban ugyanolyan problémákkal álltunk szemben, mint az országismeret esetében. Nem volt, s a mai napig sincs egységes tanterv (mit, miből, mennyit, hogyan tanítsunk), jegyzet; így ismét magunk készítettük el az anyagot. Nagy munka volt, amelyben a szekció szinte minden tagja részt vett.

Metodikaoktatással dr. Béky Loránd kandidátus, főiskolai tanár és dr. Zaják Etelka docens foglalkoznak. Ők irányítják a hallgatók szakmai gyakorlatait, tartják az elméleti és gyakorlati foglalkozásokat.

A felsorolt feladatokhoz járul a levelező hallgatók oktatása (felelős: Rák Sándor adjunktus), a szakdolgozatok vezetése, a tudományos diákkörök, speciálkollégiumok szervezése, ill. irányítása. Két éve indult főiskolánkon a posztgraduális képzés, melyben az orosz intézet is részt vesz. Az intenzív továbbképzés tanszéki szervezője, irányítója Zahemszky László. A kollégák közül dr. Legyelné, dr. Lengyel Zoltán, dr. Zaják Etelka, dr. Béky Loránd, Balga Istvánné, Juhász Mihály és Nagy Tamásné vesznek részt ebben a fontos munkában.

Immáron harmadik éve tartunk intenzív orosz (ill. német) nyelvtanfolyamot főiskolai kollégáinknak (a tanfolyam tanszéki szervezője Nagy Tamásné; dr. Lengyel Zoltánné, Juhász Mihály, Tóth Miklósné, Tóth Judit, ill. dr. Bodó Sándorné vezetik a foglalkozásokat).

A jelenlegi képzési rendszerben magyar, angol, történelem, testnevelés és matematika szakkal párosított orosz szakos tanárképzést látunk el. (Az idén végeztek első "matematikusaink".)

Az oktatás színvonalának emelését, a hallgatók ismereteinek bővítését szolgálják a rendszeres orosz nyelvű filmvetítések (dr. Pető Zsigmond volt ezek fő szervezője), a versenyek (szinkrontolmácsolási, szépírói versenyek), a Ki tud többet a Szovjetunióról, Csuvasiáról? vetélkedők, a szakmai konzultációk is. Az utóbbi időben új lendületet kapott a Druzsba Klub működése, hála dr. Bodó Sándorné, dr. Balásné Szalai Edit és dr. Uray Györgyné energiájának, aktivitásának.

A mai napig fennáll az a helyzet, hogy egy-egy kolléga gyakran három-négy tárgyat kénytelen oktatni. Úgy specializálódni, mint a többi tanszé-

ken, kisebb a lehetőség. Ez természetesen nem gátolja meg, hogy tanáraink az oktatómunka mellett ne folytassanak sokrétű tudományos tevékenységet. Turgenyevtől a mesterséges szláv ábécéig, a nyelvi laboratóriumok oktatásban betöltött szerepétől a csuvas népköltészetig igen színes, széles skálán mozog oktatóink tudományos érdeklődése. E munka intenzitását több jegyzet, dolgozat és tudományos fokozat példázza. Egyetemi doktori címmel rendelkezik: dr. Hekli József, dr. Szőkéné dr. Siller Éva, dr. Pető Zsigmond, dr. Kaló Ferenc, dr. Zaják Etelka, dr. Lengyel Zoltán, Nagyné dr. Lőrincz Julianna. Kandidátusi fokozata van dr. Lengyel Zoltánné Gyegyhina Ludmilla Nyikolajevnáának és dr. Béky Lorándnak. Fiatal oktatóink közül is többnek van elfogadott témája, kandidátusi fokozat megszerzésére is törekednek kollégák. Ezek a tudományos eredmények hallgatóink felkészítésében is éreztetik hatásukat, nemcsak a megtartott órákon, hanem a hallgatók tudományos munkájának irányításában is.

Készítettek oktatóink főiskolai jegyzeteket nem szakos hallgatók számára, irodalmi szöveggyűjteményt szovjet irodalomból, lexikajegyzetet; gyakran kérnek fel bennünket jegyzetelbírálásra, lektorálásra. Rendszeresen publikálnak tanáraink a főiskolai Tudományos Közleményekben, a társintézmények hasonló jellegű kiadványiban, a Hevesi Művelődés, a Hevesi Szemle, Felsőoktatási Szemle és egy sor egyéb tudományos folyóirat hasábjain. Tanszékünk munkatársainak tollából gyakran kerülnek ki könyvismertetések, kritikák, recenziók. Jelentős műfordítói tevékenységet fejt ki Zbiskó Ernőné, Zahemszky László, N. László Gabriella.

Tudományos kutatásaik eredményeit sikeresen alkalmazzák oktatóink a speciálkollégiumokon is. Metodikai, irodalmi (költői nyelv, műfordító, mai szovjet irodalom) szinkrontolmácsolási, Az orosz--magyar nyelv összevetése című, valamint kultúrtörténeti speciálkollégiumok segítik hallgatóinkat abban, hogy mind mélyebben megismerkedhessenek szaktudományuk egyes részterületeivel is.

Az oktatás mellett a másik legfontosabb tevékenységünk a nevelés. Ezt sokszorosán átgondolt tervek alapján, közösséghez és egyénhez szabot-tan végezzük. Munkatársaink gyakran vállalnak KISZ-tanácsadó tanári feladatokat. Dr. Lengyel Zoltán tagja a főiskolai nevelési bizottságnak.

Intézetünk tagjai oktató-nevelő munkájuk mellett igen sokrétű tevékenységet fejtenek ki mind a társadalmi munka, mind a közélet terén. Az

oroszi intézet jelenlegi tagjai között számos társadalmi tisztség viselőjét találjuk. (A Modern Filológiai Társaság társelnöke, a Tantárgyügyi és Tantervfejlesztési Országos Tanács tagja dr. Béky Loránd; a MAPRJAL Országos Elnökség tagja dr. Zaják Etelka; a MAPRJAL Heves megyei titkára dr. Bodó Sándorné; a Modern Filológiai Társaság megyei tagozatának elnöke és titkára dr. Lengyel Zoltánné, dr. Kaló Ferenc; a Gorkij Nyelviskola és az MSZBT vezetőségi tagja dr. Zaják Etelka; a Heves megyei TIT Idegennyelvi Szakosztály vezetőségi tagja dr. Bodó Sándorné; az MSZMP és szakszervezet főiskolai és alapszervezeti vezetőségének tagja dr. Zaják Etelka, Juhász Mihály, dr. Kaló Ferenc; évfolyamfelelős tanárok, a FEB tanszéki és főiskolai megbízottjai dr. Szőke Domonkosné, dr. Kaló Ferenc, Erdélyi Tibor stb.)

Jók a kapcsolataink a város általános és középiskoláival. Gyakran veszünk részt a szaktárgyi versenyek zsűrijének munkájában.

Igen eredményesek kapcsolataink a Szovjet Kultúra és Tudomány Házával és a moszkvai Puskin Intézet budapesti kihelyezett tagozatával. Oktatóink közül négyen (Tóth Miklósné, Novotnyé Vágási Margit, Juhász Ágnes, Nagy Tamásné) szereztek diplomát a Puskin Intézetben. Gyakoriak a találkozások a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának dolgozóival, tanulságos előadásokat tartottak már tanszékünkön neves szovjet szakemberek. Hallgatóinkkal is sűrűn látogatjuk az SZKTH rendezvényeit, filmvetítéseit, előadásait.

Külföldi kapcsolataink közül említésre méltó a Csuvas Állami Jakovlev Pedagógiai Főiskolával kialakult baráti kapcsolat, amelyet több közös kiadvány, tanulmányút, közös tudományos kutatások, hallgatói-oktatói cserék, rendezvények tanúsítanak. Nagyon fontos és gyümölcsöző a vlagyimíri tanárképző főiskolával ápolt kapcsolat, hiszen hallgatóink ebben a városban vesznek részt a féléves részképzésen.

Intézményünk munkájában fontos szerepet játszanak a szovjet lektorok. Mind nyelvi, mind módszertani szempontból nagyon sokat segítenek a tanszék oktatóinak. Vendégoktatóként kezdte működését intézetünknel dr. Lengyelné Gyegyuhina Ludmilla Nyikolajevna. Vanyasova Margarita Georgijevna, Urmancsejev Fatih Ibragimovics, Balgyina Nyina Fjodorovna dolgoztak hosszabb ideig intézetünkben. Jelenleg Pokrovszkaja Edit Nyikolajevna látja el a lektori teendőket.

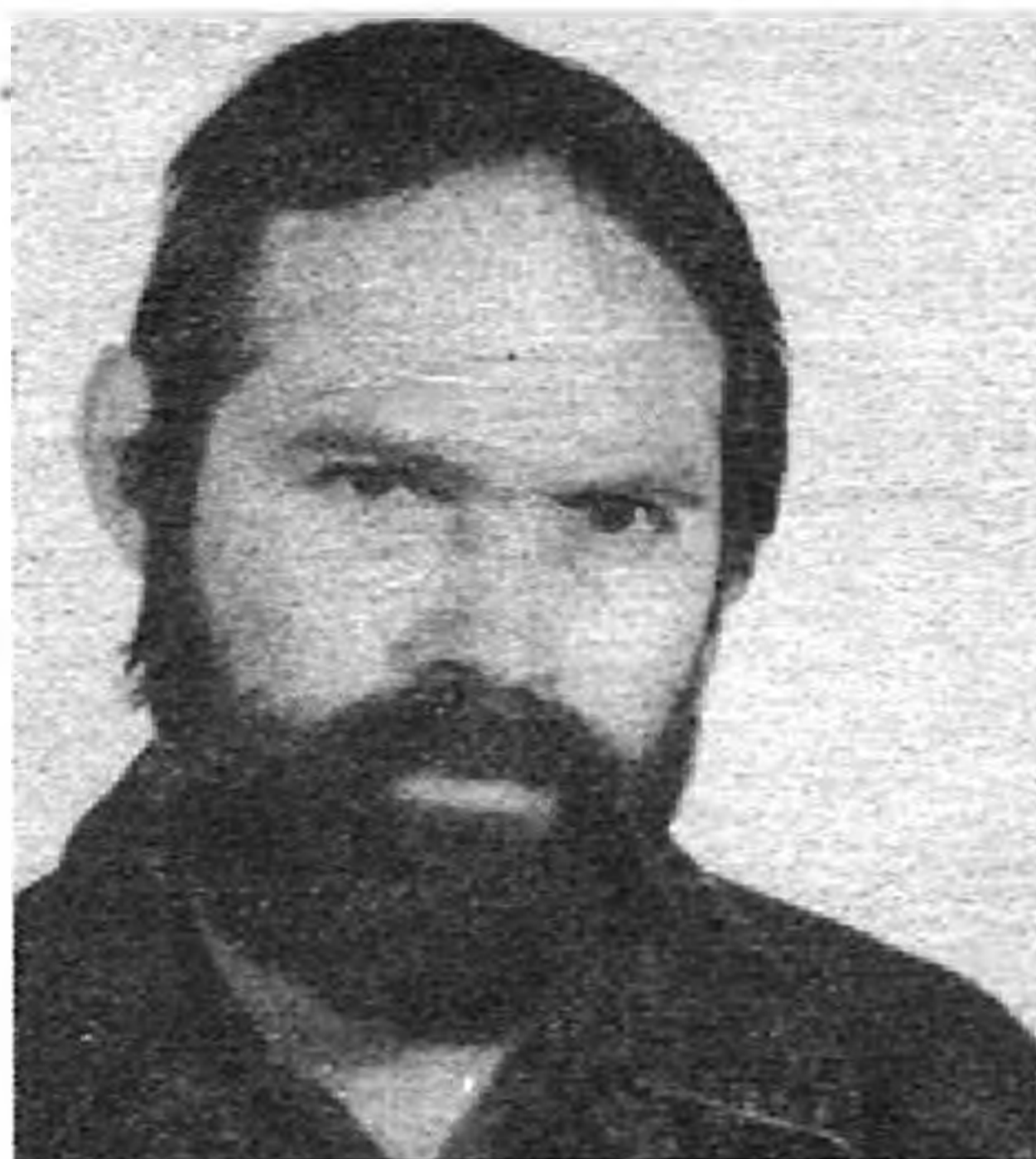
Kedvezőtlen számunkra az a körülmény is, hogy állandóan "ingázunk",

óráink ugyanis hol a hegyen (BGK, testnevelési tanszék), hol a Hámán Kató Kollégiumban, hol a központi épületben, hol az Oktatási Igazgatóságon, hol a II., ill. IV. sz. iskolákban vannak.

Az oktató-nevelő munkában elért eredményeik elismeréseként intézetünk több dolgozója részesült miniszteri (Tóth Miklósné, Zahemszky László, dr. Kaló Ferenc, Domoszlai Lászlóné), KISZ- (dr. Zaják Etelka), MSZBT- (dr. Bodó Sándorné, dr. Pető Zsigmond, dr. Zaják Etelka, Zbiskó Ernőné) kitüntetésben, többen viselik az Oktatásügy Kiváló Dolgozója (dr. Lengyel Zoltánné, dr. Kaló Ferenc, dr. Béky Loránd, Nagyné dr. Lőrincz Julianna, dr. Lengyel Zoltán, dr. Zaják Etelka, Zbiskó Ernőné) címet, Zbiskó Ernőné kiemelkedő oktató-nevelő munkájáért a Pro Academica Pedagogia Agriensi kitüntető díjjal, Zahemszky Lászlót pedig a Szocialista Kultúráért kitüntető díjjal jutalmazták. Legnagyobb eredményünknek azonban azt tartjuk, hogy tanszékünk fennállása óta több száz orosz szakos általános iskolai tanárt adott a közoktatásnak.

N. Lászió Gabriella

A RAJZ TANSZÉK 40 ÉVES TÖRTÉNETE

Pusztai Ágoston mb. tanszékvezető főisk. docens

A tanszék életére a mindenkori tanszékvezető egyénisége nyomta rá bélyegét, így a tanszék légköre, oktató-nevelő tevékenységének eredményessége, művészi alkotómunkájának kiteljesedése nagymértékben függött a tanszékvezető személyétől. Tanszékünk negyvenéves történetét ebből a szemszögből nézve állítottuk össze.

1948--1957

A főiskola megalakulásakor a rajz tanszék első tanszékvezetője Adler Miklós lett, aki több más oktatóval együtt Debrecenből jött át Egerbe 1948 októberében.

A naturalista realizmust képviselő festőművész volt, tanítványaitól is megkövetelte a pontos, valóságghű rajzot. Rendkívül agilis, hivatását szerető tanárként szinte minden idejét a tanszéken töltötte munkatársai és tanítványai körében.

Ábrázoló geometriát is tanított. A tökéletes tárgyi tudáson kívül igen szemléletes előadói készséggel rendelkezett. Ő írta e tárgyból az első főiskolai jegyzetet "Tapasztalati távlattan" címmel.

Tanítványa volt többek között Bíró Lajos, aki tanársegédként a tanszéken maradt. Főiskolai tevékenységét a tehetség, az energikus, fiatalos lendület jellemezte. Önálló stílust alakított ki speciálisan alföldi - debreceni -- szemlélettel. 1956 decemberében Debrecenbe költözött, ismert festőként ma is ott él.

Gergely Pál egri festőművész 1951 júniusában kapcsolódott be a tanszék munkájába. Művészi munkájára leginkább volt mestere, Rudnay Gyula finom festőisége hatott. Rajzolás-festést és ábrázoló geometriát tanított. Táblai rajzait előre megkomponálta, így azok a táblán mint önálló műalkotások jelentek meg. A hallgatókkal óra után különkülön is hosszasan foglalkozott. Hivatását és tanítványait a rajongásig szerette. 12 évig végzett felbecsülhetetlen értékű oktató-nevelő munkát a rajztanárképzésben.

Dr. Baskai Ernőné Dienes Klára a kezdeti évektől hosszú évtizedeken át volt a tanszék oszlopos tagja. Folyamatos önképzéssel gyarapította sokoldalú tudását. Szinte minden tárgyat tanított, egyaránt magas színvonalon. Több kiváló főiskolai jegyzetet írt: "A magyar képzőművészet története", "Egyetemes művészettörténet", "Művészi témák kislexikona".

Mint Képzőművészeti Alap-tag, alkotásait rendszeresen kiállította. Ittléte alatt szeretet és tisztelet övezte, kiemelkedő munkáját számos kitüntetéssel jutalmazták. 1978-ban ment nyugdíjba, de máig tartja a kapcsolatot a volt kollégákkal.

Platthy György festőművész az itt eltöltött három éve alatt mindvégig Pécsről járt Egerbe. Elkészítette "A magyar nép díszítőművészete" c. főiskolai jegyzetet. 1958-ban a pécsi főiskola rajz tanszékének tanszékvezető tanára lett.

Jakuba János 1955-ben, Nagy Ernő 1957-ben lépett az oktatók sorába.

Adler Milós vezetése alatt a tanszék életét a szigorú rend jellemezte. A kiváló képességű, lelkes oktatógárda munkaidőn túl is sokat foglalkozott a tanítványokkal. A rajzolás-festés oktatásában leginkább Adler naturalista-realista szemlélete érvényesült.

1957--1962

Adler Miklós távozása után 1957-ben Jakuba János került a tanszék élére. Ettől kezdve a tanszék légköre és az oktatómunka fő irányvonala gyökeresen megváltozott.

Adler szigorú, száraz realizmusával szemben Jakuba egy merőben más, érzelemdús szemléletet hozott magával.

Művészi felfogása közel állt az impresszionizmushoz, de elsősorban Szőnyi István lírai, magyar talajban gyökerező látásmódját tükrözte. A vidéki élet hangulatát kicsit stilizálva, de természetelvűen adta vissza roppant gazdagon és színesen. Művészi munkásságáért Munkácsy-díjjal tüntették ki. Igen szuggesztív egyéniség volt. Felfogásának tisztázottságával, meleg emberségből táplálkozó pedagógus személyiségével életre szóló hatással volt tanítványaira. (Példa erre Ezüst György festőművész.)

Társszerzőkkel jegyzetet írt "A rajzolás-festés alapvető kérdései" címmel.

Tagja volt a Magyar Képzőművészek Szövetségének, a Képzőművészeti Alapnak. Munkatársait is ösztönözte az alaptagság megszerzésére és a rendszeres kiállításokra.

1962-ben az Iparművészeti Főiskola tanára lett.

1962--1980

1962-ben az új tanszékvezető Blaskó János festőművész lett, aki ekkor már rendelkezett főiskolai oktatói gyakorlattal. Az itt eltöltött 18 év alatt Budapestről járt le, s mivel Egerben nem volt lakása, a tanszékvezetői szobában lakott. Így teljes figyelmével hallgatói, kollégái felé fordult. Türelme és segítőkészsége határtalan volt.

Igazi "gazdája" volt a tanszéknek, annak életét, belső rendjét szigorúan megszervezte és következetesen ellenőrizte.

Tagja volt a Magyar Képzőművészek Szövetségének és a Képzőművészeti

Alapnak. Szívvel-lélekkel alkotóművész volt, de ezzel párhuzamosan nagyon érdekelte az oktatás módszertana. A művészet terén szerzett tapasztalatait maradéktalanul át tudta adni a hallgatóknak. Személyében egységben volt az alkotó művész és az alkotó pedagógus.

Művészi törekvései során a valóság látványától -- amelyet színben zárt, kiegyensúlyozott kompozíciós rendben, líraian írt át -- egészen a nonfiguratív kifejezésig jutott el, de a belső tartalom, az átérzett emberi mondanivaló összes alkotásában fellelhető. Számos kiállítása volt idehaza és külföldön.

Irányításával és szervezésével minden munkatársa szerepelt évente az észak-magyarországi képzőművészeti tárlatokon. Mindemellett sok társadalmi feladatot is ellátott: tíz évig volt elnöke az országos rajzi szakbizottságnak, nyolc évig a főiskola szakszervezeti bizottságának.

Ápolta a tanszék kapcsolatát az erfurti főiskolával, ahová három ízben szervezett hallgatói csereutazást.

Vezetése idején új oktatókkal bővült a tanszék: Katona Zoltán, Kárpáti László, Romhányi Olga rövid időt töltöttek csak itt.

Seres János festőművész 12 évig tanított rajzolás-festést és ábrázoló geometriát igen magas színvonalon. Tagja volt a Magyar Képzőművészek Szövetségének és a Képzőművészeti Alapnak. Sok díjat nyert különböző kiállításokon.

Oskóné Bódi Klára háromévi gyakorlóiskolai tanítás után jött a tanszékre. Jelenlegi beosztása adjunktus. Szakterülete a zománcművészet.

Művészettörténetet és rajzolás-festést tanít. Mint szakszervezeti bizalmi és tanszéki könyvtáros, jelentős plusz munkát vállal.

Magyar István -- aki itt szerzett diplomát matematika--rajz szakon -- pár éves közművelődési munka után került a tanszékre. Ő vette át Seres Jánostól az ábrázoló geometria oktatását, ezenkívül rajzolás-festést tanít. A Képzőművészeti Alap tagja.

Herczegh István grafikusművész 1978-ban került a tanszékre. Egerben több önálló kiállítása volt. A sokszorosító grafikai technikák kiváló mű-

velője; az alkalmazott grafika és rajzolás-festés tanára volt 1984-ig. Vidám alaptermészete, lelkes munkája új szint hozott a tanszék életébe.

Balskó János a fiatal kollégákat segítette a művészi kibontakozásban.

Tanszékvezetésének 18 éve alatt a tanszéken mindvégig színvonalas oktatómunka és aktív művészi tevékenység folyt.

1981--1987

1981 januárjában Blaskó János nyugdíjba vonulása után Nagy Ernő festőművész kapott tanszékvezetői kinevezést, aki ekkor már közel 30 éve tanított a tanszéken. A Képzőművészeti Főiskolán 1953-ban szerzett diplomát, mesterei Domanovszky Endre és Hincz Gyula voltak.

Átgondolt, egyszerű, szigorú mondanivalóját a biztos rajztudás, kiegyensúlyozott kompozíció, nagyvonaló összefogottság jellemzi. Kiállításokon rendszeresen részt vesz, azokon számos művészi díjat nyert.

Folytatta elődei munkáját. Kialakított egy nagyszerű népművészeti gyűjteményt, melyet távozása után a tanszéknek adományozott.

A tanszéképítésben Lóránt János Munkácsy-díjas és érdemes művész festő és grafikus segítette. Nagy Ernő fiatalokra támaszkodva kezdhetette munkáját, mert Blaskó és Seres egyidőben távoztak. Magyar István és Oskóné Bódi Klára mellett még egy-két évig dolgozott a tanszéken Sarkadi Péter, Herczegh István és Selmeci György. Őket Dévényi János és Fajcsák Attiláné követte. Mindketten a rajz tanszéken végeztek, mint Oskóné Bódi Klára és Magyar István is.

1986 szeptember 1-től Nagy Ernő nyugdíjbavonulása után és Lóránt János távoztával előbb Tóth Sándor szobrász kapott tanszékvezetői kinevezést. Nyíregyházáról járt Egerbe. Tagja a Képzőművészeti Alapnak és a Magyar Képzőművészek Szövetségének. Főleg az éremművészet áll közel hozzá, számos díjat nyert itthon és külföldön. Határozott célkitűzéseit nem tudta valóra váltani, mert egészségi állapota miatt nyugdíjba ment.

Vele egyidőben jött a tanszékre Pusztai Ágoston szobrász. Az Iparművészeti Főiskolán szerzett diplomát. Rajzolás-festést és mintázást tanít.

Tagja a Képzőművészeti Alapnak és a Magyar Képzőművészek Szövetségének. Számos egyéni és kollektív kiállításon szerepelt munkáival. Díszkútjai díszítik Egert, Kecskemétet. Murális munkái megtalálhatók Tihanyban, Budapesten, Egerben.

Tóth Sándor nyugdíjazása után 1987 szeptemberében őt nevezték ki tanszékvezetőnek.

A tanszéki óraszámok emelkedése miatt Kishonthy Jenő festőművész és Fodorné dr. Ludányi Gabriella művészettörténész óraadóként dolgozik a tanszéken .

A tanszék oktatói jelenleg Pusztai Ágoston docens, megbízott tanszékvezető, Magyar István és Oskóné Bódi Klára adjunktusok, Fajcsák Attiláné és Dévényi János tanársegédek, Kishonthy Jenő és Fodorné dr. Ludányi Gabriella külső óraadó, Kovács Emese szakmunkás, a kerámia műhely vezetője.

A tanszék adminisztrációs munkáit Kerékgyártó Jánosné végezte, aki második gyermekével GYES-en van. Helyettese: Domboróczki Béláné.

TECHNIKA TANSZÉK

Dr. Radics Lajos tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

Tanszékünk a főiskola legfiatalabb tanszéke, amely a műszaki ismeretek és gyakorlatok tanszék és a mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok tanszék egyesülésével jött létre.

Mielőtt a technika tanszéket bemutatnám, a történeti hűség és a jogelődöknek szóló tisztelet arra kötelez, hogy a jogelőd tanszékeket is bemutassam.

mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok tanszék
műszaki ismeretek és gyakorlatok tanszék

Az 1950-es évek végén a mezőgazdaság szocialista átszervezése és az élet új követelményeket támasztott a mezőgazdasági ismeretek tanítása elé az általános iskolában is. Ehhez elsősorban képzett általános iskolai tanárookra volt szükség. 1958-ban így kezdte meg az Egri Pedagógiai Főiskola a növénytani tanszéken belül egy csoporttal 3 szakos (biológia-- földrajz--mezőgazdaság) képzéssel a mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok tanítását. A csoport vezetésével dr. Lengyel Ádámot bízták meg.

1960-ban a már harmadik évfolyamot beiskolázó csoport külön tanszéket

kapott a II. sz. gyakorlóiskola épületében. A tanszéket dr. Istók Barnabás vezette. Vasakarattal és hangyaszorgalommal fogott hozzá a tanszék fejlesztéséhez. A két fős tanszéki állományt egy tanszéki segédmunkaerővel, két szakmunkással bővítette. A fejlesztés során 1961-ben Szatmári László, 1962-ben pedig dr. Sándor Ferenc és dr. Nagy József Simon oktatók kerültek a tanszékre, ugyanakkor dr. Lengyel Ádámot a nyíregyházi főiskolára helyezték át. Még ez évben kapott tanszékünk egy félállásos gépírónőt Gömöri Józsefné személyében.

Az 1963-as évben a tanszéken további személyi és tárgyi fejlesztések történtek. A különböző helyeken bérelt kis méretű gyakorlókert helyébe 8 kh-os területet kapott a tanszék. Az oktatásban bevezettük a szakmetodikus rendszert, s így került tanszékünkre 1963-ban Firkó János oktató, s 1964-ben pedig egy kertészmérnök, Bartik Károly személyében. Még ebben az évben bővíteni tudtuk szakmunkásállományunkat is.

1964-ben Maksai János ment el a tanszékről, de helyébe Torba Ignácot alkalmaztuk a gyakorlókertbe. Az 1967-es évben eltávozott Bacsó János, helyére egy egyetemet végzett laboráns, Dienes Mihályné került. Így 6 oktatóval, 1 laboránssal, 1 adminisztrátorral és 4 gyakorlókerti szakmunkással költöztünk a II. sz. gyakorló iskolából az új tanszékre a Leányka út 2. sz. alá.

Az 1964--1969 között eltelt 5 év volt a tanszék legstabilabb korszaka. Személyi változások ugyan nem történtek, de minden poszton teljes értékű, szakosodott ember állt. Ekkor bontakozott ki a tudományos munka, születtek a disszertációk, szakmérnöki diplomák, tudományos cikkek stb. Megnyugtatóan növekedett mind az oktatás, mind a nevelés színvonala. A gyakorlókert telepítési tervét, a tanterv követelményeivel szinkronban, végrehajtottuk, s ez lett a szakmai gyakorlati képzés alapja.

Az 1968-as tanévtől különböző elméletek láttak napvilágot a tárgy megszűnésével kapcsolatban. A hír gondolkodóba ejtette a tanszék dolgozóit. Ebből következett, hogy 1969-től 3 év alatt 3 oktató hagyta el a tanszéket. Közöttük volt a tanszékvezető is. Ekkor távozott el a laboránsunk is.

Az üresen hagyott oktatói státusokat elvonták. Tanszékvezető megbízást dr. Nagy József Simon kapott. A megmaradásért tíz éves harc következett.

A kitartó harcnak és munkánknak 1978 májusában ért be a gyümölcse, amikor a miniszteri utasítás technika szak bevezetését rendelte el. Hallgatói létszámunk évfolyamonként 40 fölé emelkedett. Újra a tanszék fejlesztését tűzhattük ki feladatnak. 1979. évben kaptunk egy kertészmérnököt (dr. Vas Miklós) és egy agrármérnököt (dr. Radics Lajos). Négy ifjú szakmunkással betöltöttük az időközben eltávozott szakmunkások helyét. Mindez jótékony hatással volt mind az oktatás, mind a nevelés színvonalának növelésére. 1981 évben még egy kertészmérnökkel (Gál Bertalanné), és egy tudományos munkatárssal gyarapodott tanszékünk.

Dr. Nagy József Simon 1980-ban nyugdíjba vonult, s helyette a minisztérium dr. Radics Lajost bízta meg a tanszékvezetéssel. Az újonnan kinevezett tanszékvezető 1981--1983 között két évre a Szovjetunióba ment KELDIS-ösztöndíjjal. Erre az időre a főiskola főigazgatója Firkó Jánost kérte fel a tanszékvezetői teendők ellátására, s 1983-ban ő is nyugdíjba vonult. 1983-ban a Mezőgazdasági Tanszék oktatói kara stabilizálódott, s ez azt jelentette, hogy négy oktató látta el az oktató-nevelő munkát. Dr. Radics Lajos tanszékvezető, dr. Sándor Ferenc docens, dr. Vas Miklós adjunktus és Gál Bertalanné tanársegéd.

A műszaki tanszék főiskolánkon 1960. szeptember 1-én alakult meg. Ezt megelőzően már az 1959--60-as tanévben oktattuk a szakot, az akkori három szakos képzési rendszerben, matematika--fizika--műszaki és matematika--kémia--műszaki szak kapcsolásban. Az első tanévben az I. évfolyam óráit a Fizika Tanszék és a Kémia Tanszék néhány oktatója (Osváth Pál, Somos János és dr. Szűcs László) látta el.

A műszaki tanszék (és vele egyidőben a mezőgazdasági tanszék is) az 1958-as általános iskolai tanterv következményeként jött létre -- ez a tanterv ugyanis bevezette a gyakorlati foglalkozás oktatását.

A tanszék kialakulását és fejlődését több tényező befolyásolta.

Így a szocialista országokban a szocialista pedagógia egyik nevelési

főfeladatoként mindinkább hangsúlyossá vált a politechnikai nevelés és képzés.

Az általános iskolai gyakorlati foglalkozás oktatását ellátó pedagógusképzésnek (nemzetközileg is, de hazánkban különösképp) alig volt előzménye, ennél fogva a tanszék megalakulását követő első években tartalmi és tárgyi felszereltség tekintetében az útkeresés jellemezte munkánkat.

Befolyásolta fejlődésünket az is, hogy főiskolánk a 60-as évek elején csak a jelenlegi központi épülettel rendelkezett, amelyben a tanszékek között a helyiségek felosztása már megtörtént, s így a műszaki tanszék számára szükséges munkatermek, laboratóriumok, tanári szobák kialakítása csak igen nagy erőfeszítések árán vált lehetségessé.

Az 1962--63-as tanévben a nappali tagozaton már 4 évfolyamot oktattunk. Ehhez hozzájött még a nagy létszámú levelező tagozat. Kialakult a tanszék első oktató kara (Somos János tanszékvezető, Binder Károly, Halász Vince, Lengyel Gábor, Németh Tibor és Osváth Pál). Az oktatókat 5 technikus segítette munkájukban.

1965-ig -- szigorú éves ütemterv szerint -- sikerült kialakítani azokat a munkatermeket, laboratóriumokat, amelyek alapján képezték tanszékünket. A tervező-fejlesztő munkából mindenekelőtt Osváth Pál és Lengyel Gábor oktatók vették ki részüket. A kivitelezés, az esetek többségében házilag történt, bekapcsolva technikusainkon kívül a nappali és levelező hallgatókat is. Tanszékünk kialakítása során -- képzési céljainkat figyelembe véve -- felhasználtuk a hazai testvér főiskolák (Pécs és Szeged), a szocialista országok köréből pedig a hallei egyetem, illetve az erfurti főiskola politechnikai tanszékein szerzett tapasztalatokat is.

Az objektív feltételek formálása mellett komoly feladatokat jelentettek a tartalmi kérdések is. Mint ismeretes, 1962--64 között széleskörű tantervi reformmunkák folytak, amelyek az általános iskolától az egyetemig az oktatás-nevelés egész spektrumát érintették. A magunk területén kidolgoztuk a kétszakos (matematika--műszaki) szak reformtantervét. Ezzel párhuzamosan tanszékünk 5 kötet főiskolai egységes jegyzetet készített.

A tanszék fejlődésében fordulópontnak tekinthetjük az 1967-es budapesti országos politechnikai szemináriumot, amelynek előkészítésében a négy tanárképző főiskola jelentős szerepet játszott. Tanszékünk alapjait lerakva, a műszaki szakos tanárképzés legfontosabb tartalmi kérdéseinek

megoldása után nagyobb figyelmet tudunk fordítani az általános iskolai gyakorlati foglalkozás korszerűsítésére, a metodikai problémák kutatására. Ekkor indultak el a jelenlegi technika című tantárgy tantervére irányuló kísérleteink és kutatásaink.

Az általános iskolában és a gimnáziumban 1978-tól kezdve a gyakorlati foglalkozást fokozatosan felváltotta egy korszerűbb tartalmú technika tantárgy.

Tanszékünk készítette el (a tanszékvezető 1975--76-ban az OPI másodállású munkatársa volt) az általános iskolai technika tanterv tervezetét és a gimnáziumi technika tanterv első változatát, továbbá egyik oktatónk, Pataki Miklós (mint társszerkesztő) írta a Technika 5. osztályos és 7. osztályos tankönyvét.

Időközben a tanszék oktatói kara -- Osváth Pál, Somos János kivételével -- kicserélődött és meg is fiatalodott. Az eltávozottak helyét Gyergyák Ferenc villamosmérnökkel (1966), Pető György gépészmérnökkel (1971), Pataki Miklós matematika--műszaki--kémia szakos tanárral töltöttük be. A sokszínű szakképzettséggel rendelkező hat tagú oktatói közösség teljesíteni tudta a képzési célokból fakadó feladatainkat.

Az eltelt húsz esztendő alatt a tanszék publikációs és kutató tevékenysége elsősorban a műszaki szakos tanárképzés és az általánosan képző iskola tanterveire és metodikai kérdéseire irányult. A tanszék oktatói 18 egységes főiskolai jegyzetet írtak. A fiatalabb oktatók részéről is számos cikk jelent meg a különböző módszertani folyóiratokban.

Tanszékünkre sohasem volt jellemző a befeléfordultság, a bezárkózottság. Csaknem minden oktatóknak volt valamilyen társadalmi funkciója főiskolánkon.

Nemzetközi kapcsolatainkból csak néhányat, a legfontosabbakat emeljük ki. A szocialista országok között eddig megrendezett 6 nemzetközi politéchnikai szeminárium közül a tanszékvezető 4 rendezvényen részt vett a magyar delegáció tagjaként, sőt Moszkvában (1974), Bukarestben (1976) és Albenában (Bulgária, 1978) előadást is tartott. Több esetben képviseltük magunkat és különböző témakörökből referáltunk a nallei egyetem és erfurti partnerfőiskolánk politéchnikai tudományos konferenciáin. Rend-

szeressé vált az erfurti és az egri főiskolák műszaki szakos hallgatóinak nyári üzemi cseregyakorlata.

A technika tanszék 1983. augusztus 1-én alakult meg a volt mezőgazdasági tanszék kétszintes épületében. Az alsó szintet elfoglaló oktatás-technológiai csoport a főépületbe költözött be. A tanszékhez tartozik még a volt mosoda helyén kialakított fa- és fémműhely, valamint a 2,5 ha nagyságú mezőgazdasági gyakorlókert. 1982-ben -- az akkor még a mezőgazdasági tanszékhez tartozó -- gyakorlókert felét az Egri Városi Tanács lakótelep építésére kisajátította. Az új tanszék vezetője dr. Radics Lajos főiskolai tanár, kandidátus lett. Rajta kívül dr. Sándor Ferenc főiskolai docens, Pataki Miklós, Pető György, Gyergyák Ferenc, Vas Miklós, Nyesőné Marton Mária főiskolai adjunktusok és Gál Bertalanné főiskolai tanársegéd alkották a tanszék tanári karát. A technikai személyzet 2 technikus, 1 laboráns, 1 tanszéki előadó, 1 tudományos segéderő, 5 szakmunkásból állt. A tanszék épületében előadó terem, géplaboratórium, anyagtechnológiai, információtechnikai, kutató laboratóriumok szolgálták az oktatást. A hallgatók képzése három szakpárban (matematika--technika, biológia-technika és fizika--technika) kezdődött évfolyamonként 48--60 nappali és 12-18 levelező hallgatóval, így már a tanszék megalakulásakor közel 200 nappali és mintegy 50 levelező hallgató képzését végeztük.

Az alakulás utáni évben kémia--technika szakpár is indult, de ennek folytatása -- a nem kielégítő érdeklődés miatt -- elmaradt.

Az oktató-nevelő munka elsődlegessége mellett az új tanszéken rendkívüli figyelmet fordítottunk a tudományos kutató munkára kezdettől fogva. Minden oktató rendelkezett tudományos kutatási témával és megindítottuk a hallgatók kutató munkáját is. Azóta hallgatóink 13--15 %-a végez rendszeresen TDK-tevékenységet. A hozzáértéssel és lelkiismerettel végzett munkának az eredményei sem maradtak el. 1984-ben Pataki Miklós, 1985-ben Vas Miklós és 1986-ban Pető György kollégák védtek meg sikeresen egyetemi doktori disszertációjukat. Hallgatóink a TDK házi és országos konferenciákon sikerrel szerepeltek. Tudományos kutató munkánkat -- sajnos az oktató-nevelőt is -- tanszékünk nem kielégítő felszereltsége és elmaradott műszerparkja hátráltatta és ma is hátráltatja.

Ennek ellensúlyozására bel- és külföldi kapcsolatokat alakítottunk ki, illetve folytattuk a jogelőd tanszékek kapcsolatait.

Külföldi kapcsolataink közül a legrégebb és egyben a legeredményesebb is az erfurti Tanárképző Főiskola technika intézetével folytatott együttműködésünk. Hasonlóan ehhez jó együttműködés kezd kialakulni a lengyelországi Zielona-Góra-i Tanárképző Főiskola technika intézetével.

A főiskolánkon először tanszékünk kötött szocialista együttműködési szerződést munkánk kölcsönös segítése céljából a Heves megyei Növényvédelmi és Agrokémiai Állomással, a Vetőmagtermeltető Vállalattal, az Agroker Vállalattal és a Finomszerelvénygyár "Kempelen Farkas" szocialista brigádjával.

Tanszékünk oktató kollektívájában személyi változás 1985-ben történt először. Három új tanár került tanszékünkre: Csanálosi István főiskolai adjunktus, Szilárdi László és Brunóczky Zoltán főiskolai tanársegédek.

Sajnálatos és tragikus változás is volt ebben az évben. Legnagyobb megdöbbenésünkre és fájdalunkra dr. Pataki Miklós kollégánk 1985. szeptember 1-én életének teljében, 43 évesen elhunyt. 1986-ban Osváth Pál, 1987-ben dr. Nagy József Simon nyugdíjas kollégáink távoztak el az élők sorából. Emléküket tanszékünk és a főiskola társadalma megőrzi.

Oktató-nevelő munkánkat jelenleg nehezíti -- az említett műszerpark elmaradottságán kívül -- a technika tanterv gyakori változása, a tanszéki helyhiány. Mégis rövid fennállásunk alatt jól képzett technika szakos tanárokat bocsájtottunk ki. Tanszékünk kollektívája összekovácsolódott. Folytatódnak a doktori fokozatok megszerzésére irányuló tevékenységek, oktatóink jegyzeteket írnak, tudományos kutató munkájukból publikációkat jelentetnek meg, hazai és külföldi előadások tartására kapnak meghívásokat.

Az elméleti oktatással azonos szintű és értékű gyakorlati képzést is biztosítunk kollégáink számára.

A gyakorlati képzést:

- tanszékünk gyakorlókertjében
- a fa- és fémműhelyben
- a tanszéki laboratóriumokban
- a II. és IV. számú Gyakorló Általános Iskolákban
- ipari és mezőgazdasági nagyüzemekben kapják hallgatónk.

Szoros kapcsolatot tartunk a gyakorlóiskolai technika szakvezetőkkel, véleményüket kikérjük, és meghallgatjuk a technika szakos hallgatók képzésével kapcsolatban fölmerülő fontosabb kérdésekben.

Hallgatóinkkal sokoldalú a kapcsolatunk: az előadásokon és gyakorlati foglalkozásokon kívül figyelemmel kísérjük első tanításaikat, részt veszünk a vizsgatanításaikon, üzemlátogatásokat és tanulmányi kirándulásokat szervezünk, figyelemmel kísérjük a vidéki egyhónapos tanítási gyakorlatataikat, részt veszünk a különféle hallgatói rendezvényeken, meglátogatjuk hallgatóinkat a kollégiumban és az albérleti lakásukon is.

Szoros kapcsolatot építettünk ki a hallgatói KISZ-szel, rendszeresen bekapcsoljuk a tanszéki munkába a hallgatói képviselőket, KISZ-tanácsadó tanárként Burnóczky Zoltán, Csanálosi István, Gál Bertalanné, Nyesőné Marton Mária, Dr. Pető György és Szilárdi László kollégák segítik a hallgatókat.

Az oktató-nevelő, tudományos-kutató munka mellett -- mint már fentebb is említettem -- oktatóink jegyzeteket, tanári kézikönyveket, általános iskolai tankönyveket írnak, oktatóinkat gyakran kéri fel lektori teendők ellátására is. A tanszékvezetőn kívül ilyen tevékenységet néhai dr. Pataki Miklós, dr. Vas Miklós, Csanálosi István, Gyergyák Ferenc és dr. Pető György kollégák végeznek folyamatosan.

Tanszékünk oktatói nemcsak szűken vett szakterületükön dolgoznak, hanem a városi, megyei és országos szervezetek munkájában is hasznos tevékenységet végeznek. A teljesség igénye nélkül meg kell említeni e téren dr. Pető György kollégát, aki a GTE megyei irányításában tevékenykedik eredményesen, munkájáért több kitüntetést is kapott, dr. Vas Miklós kolléga az Ifjú Mezőgazdászok Országos Előkészítő Bizottságában dolgozik, Burnóczky Zoltán kolléga eredményesen irányítja a közlekedési szakreferens képzést, a tanszékvezető a technika szakbizottság társelnöke, a megyei TIT vezetőségének tagja. Intézetben belül is sokrétű közéleti tevékenységet végeznek oktatóink. Dr. Vas Miklós kolléga pártvezetőségi tag, SZB-bizalmi, dr. Sándor Ferenc kolléga hosszú ideig alapszervezeti titkár.

volt, jelenleg kollégiumi igazgató, Gyergyák Ferenc kolléga pártcsoportvezető, a tanszékvezető tagja a Tudományos Bizottságnak, a Könyvtári Bizottságnak, a Fegyelmi Bizottság elnöke volt.

Munkánk az 1987/88-as tanévtől az intenzív pedagógusképzéssel, valamint a Miskolcon kihelyezett levelező tagozat képzésével bővült.

Tanszékünk egész kollektívája eddigi működése alatt és a jövőben is mindekor arra törekszik, hogy állandóan emelkedjék az oktatás és nevelés színvonala, olyan jól felkészült technikatanárokat adjunk az országnak, akik városon és falun egyaránt megállják a helyüket.

Dr. Radics Lajos

FEJEZETEK A TESTNEVELÉS TANSZÉK 40 ÉVES TÖRTÉNETÉBŐL

Dr. Honfi László tanszékvezető főisk. adjunktus

A tanszék életének első szakasza (1948--1955)

A tanszék 1948-tól, a főiskola fennállása óta működik, néhány éves megszakítással. Fejlődése többé-kevésbé egybeesik a főiskola fejlődésével. Első vezetője dr. Kálmánchey Zoltán volt, aki később a pécsi főiskola főigazgatójaként ment nyugdíjba.

Ezek az évek az általános iskolai tanárképzés tanulóévei. Az új típusú iskolának nem csupán szakmai szempontból kellett új tanárok, hanem a marxista-leninista eszméket magukénak valló pedagógusokat kellett képezni. Így nyilvánvaló, hogy a tanár és a tanítvány jórészt együtt ismerkedett a marxizmus-leninizmus alapjaival.

Az első időszakból nem áll rendelkezésünkre óra- és vizsgaterv. Érdekes viszont az 1954-es hároméves két szakos képzés óra- és vizsgaterve. Ebből kitűnik, hogy a testnevelés szak heti óraszámra kilen órát tett ki. Meg kell azonban jegyezni, hogy a félévek nem 15, hanem 16 és 17 hetesek voltak. A szigorlatok száma 3, a kollokviumé 5, a gyakorlati jegyeké 9, az aláírásoké 6. Ezek a számok annál inkább érdekesek, mivel a mai tantervhez viszonyítva alig történt változás. Az első testnevelő tanárok 1951-ben kaptak diplomát, mindössze 6 fő. Ebben az időszakban nappali tagozaton összesen 132, levelező tagozaton 38 testnevelő tanár végzett.

A tanszék életének második szakasza (1955--1959)

1955-ben a nem elég körültekintő döntések nyomán más szakokkal együtt a testnevelőtanár-képzést is megszüntették Egerben. A tanszék oktatói állománya minimálisra csökkent, mindössze egy testnevelőtanár maradt a főiskolán, dr. Kalmár Lajosné, aki az általános testnevelést tanította. A tanszék teljesen leépült, az oktatók más területekre kerültek. Néhány esetben ez földrajzilag is értendő.

A tanszék életének harmadik szakasza (1959-től napjainkig)

Az általános iskola igénye sürgette a testnevelő tanárok képzését, így 1959 szeptemberétől három szakos képzéssel ismét megkezdte munkáját a testnevelés tanszék. Bély Miklós irányításával újjászerveződött az egység, és 32 fős felvételi keretszámmal az alábbi szakhármasok indultak: biológia--földrajz--testnevelés; matematika--kémia--testnevelés; matematika--fizika--testnevelés; magyar--történelem--testnevelés; magyar-orosz--testnevelés.

A létesítmény ellátottsága semmit sem változott az 1948-ashoz képest. Volt két kisméretű tornaterem, két öltöző. Mosdási lehetőség: lavór, 1961-től egy 200 literes villanybojler az álmok megvalósulásának csúcsa volt, mert ez azt jelentette, hogy aki sietett, annak jutott meleg víz. Szerencsére az egri víz 27--29 °C-os, és legalább volt zuhany!

1964-ig nem változott a felvételi keretszám, de a két szakos négyéves képzésre áttérve 22 főre csökkent. Majd egy kivétellel -- kialakultak azok a szakpárok, amelyek napjainkban is szerepelnek: biológia--testnevelés; földrajz--testnevelés; orosz--testnevelés.

1970-től fokozatosan emelkedett mind a nappali, mind a levelező tagozat hallgatóinak létszáma. Az 1975/76-os tanévben például az I. évre felvehető hallgatók létszáma nappali tagozaton 51, levelező tagozaton 121 fő.

A hallgatói létszámmal párhuzamosan növekedett a tanszéki oktatók

száma is. 1960-ban 4, 1970-ben 10, 1980-ban 16, 1983-ban 18, 1987-ben 19 fő a tanszéki oktatók létszáma.

A tanszéki létesítmények intenzív fejlesztésének kezdete 1975-re tehető. A főiskola párt- és állami vezetése konkrét lépéseket tett egy főiskolai sporttelep létesítésére az Almagyar-dombon. Ennek körvonalai 1978-ra kezdtek kialakulni. Még ebben az évben elkészült egy villanyfényes kézilabdapálya. Ennek "történelmi" jelentősége van, mivel ez az első főiskolai sportlétesítmény 1948 óta. Ezt követte 1979-ben egy 18 x 36 m-es tornaterem (fedett sporttér) átadása, majd 1980-ban tenisz- és kosárlabdapályák épültek, ezeket a tanulóifjúság és a szaktanárképzés azonnal birtokba vette. 1983-ban az atlétikai és a labdarúgó-pálya építése is véglegesen befejeződött. Elkészült a testnevelés tanszék is. Így nagyvonalakban kialakult az a létesítménykomplexum, amely lehetővé teszi az általános iskolai testnevelőtanár-képzés szakmai feladatainak gond nélküli megoldását.

A tanszék -- mint ismeretes -- kettős feladatot lát el. Egyrészt az általános iskolai testnevelőtanár-képzés feladatait oldja meg egyre sikeresebben, másrészt az általános testnevelés óráit látja el az I-II. évfolyamon és 1981 szeptemberétől a III. évfolyamon is.

Évek óta jelentős az a munka is, amelyet a testnevelő tanárok továbbképzésében a tanszék a környező megyékben kifejt: Nógrád, Borsod-Abaúj-Zemplén, Pest megyében folyó komplex továbbképzést is tanszékünk oktatói látják el.

A testnevelés szak tantervében szerepelnek mindazok a testgyakorlati ágak, amelyek az általános iskolai testnevelési tanterv anyagát képezik. Ám a sportági alapképzésen túl a testnevelő tanárnak rendelkeznie kell olyan ismeretanyaggal is, melynek birtokában képes a felnövekvő generáció motorikus képességeinek optimális fejlesztésére. Az általános módszertani képzésen túl a hallgatók olyan speciális ismeretanyagot is elsajátítanak, mely lehetővé teszi egyes gyakorlati elemek oktatását. Az sem lehet természetesen közömbös, hogy milyen mélységig történeik mindez. Mindenesetre a

gyerek szervezete elég bonyolult és elég drága ahhoz, hogy a "vakrepülést" ne engedjük meg. Márpedig aki akár testgyakorlatokkal is élő szervezebe kíván beavatkozni, annak alapos ismeretanyaggal kell rendelkeznie, mert különben végzetes következményei is lehetnek a képzetlenségnek.

Az új tanterv szerinti oktatást az 1984/85-ös tanévben kezdtük el az I. évfolyamon. A II-III. és IV. évfolyam a régi tanterv szerint haladt. Sok gondot okozott a kétféle órarend, vizsgarend megszervezése és lebonyolítása. Az 1987/88-as tanévtől a hallgatók már minden évfolyamon az új tanterv szerint részesülnek az oktatásban és képzésben.

A II. évesek tananyaga az 1971--72-es tanévtől kibővült a nyári terepes gyakorlattal és a vízitáborozással. Mivel a főiskola, a tanszék nem rendelkezett a szükséges felszerelésekkel, a vízitábor vezetésével megbízott tanárok (élükön Cseh Kálmán adjunktus) szívós, kitartó, ügyes szervezésének köszönhető, hogy 1972 nyarán Kiskörén, a Tisza partján a kölcsönként sátrakból viszonylag minden igényt kielégítő tábort építették. A tábornyitás napjára még a Leninvárosi MTK víziszakosztályától díjmentesen kölcsönzött hajók is megérkeztek. A kemény fizikai terhelést igénylő, de kellemes hangulatú vízitáboroknak 1971--1973-ig Kisköre, 1974-ben Tiszadob, 1975--1983-ig Leninváros, 1984-től Tiszafüred melletti partszakasz ad helyet. Az évek során beszerzett sátrak a használat közben elrongálódtak, lassan használhatatlanná váltak. Az ebből adódó gondunkat megoldotta a Tiszafüredi Express és Ifjúsági Tábor. Sajnos a saját hajóink még nem biztosítják a közel 80 fős beülést, így továbbra is -- tartva a jó sportbaráti kapcsolatot -- a leninvárosiak és a tiszafürediek segítenek kibennünket. A táboroztatásban tevékenykedő tanárok: Cseh Kálmán, dr. Csillag Béla, Galambos sándor, dr. Gallovits László, Honfi László, Kovács Gyula, Miklovitz Lászlóné, dr. Péntek László, dr. Péntek Lászlóné, Rákos Etelka, Sütő László, dr. Szabó Béla, Szalay Gábor.

A II. évesek kötelező téli terepes gyakorlatát, a sítáborozást kezdetben Bánkúton rendezte meg a tanszék. Az egyre növekvő létszámú hallgatók elszállásolása, étkeztetése, a nem mindig kedvező hazai hóviszonyok arra készítették bennünket, hogy a továbbiakban Csehszlovákiában részesít-

sük hallgatóinkat síoktatásban, 1976-tól. A szervező munkában érdemeket szerzett Cseh Kálmán adjunktus. 11 éven át Zdiar, 1987-ben Podbrezova környékének hólepte lejtői, s a korszerű felvonók tették eredményesebbé, élményszerűbbé a kiképzést. Az oktatásban részt vevő tanárok: Bocz Árpád, Cseh Kálmán, dr. Csillag Béla, Galambos Sándor, dr. Gallovits László, Kriston Ferencné, dr. Markos Tibor, Hajdú Pál, dr. Péntek Lászlóné, Rákos Etelka, Rátkai István, Sütő László, dr. Szabó Béla, Szilva Jánosné.

Az új tanterv bevezetésével a turisztikai tábor és szabadidő sportgyakorlat új színezetet adott az I. évesek képzésének. 1985-től Kovács Gyula tanársegéd vezetésével Cseh Kálmán, Honfi László, Kriston Ferencné, dr. Markos Tibor, Seres János, Szalay Gábor kollégák több napon át nagy energiát fordítottak a tenisz, tollaslabda, s egyéb játékok megismertetésére, megkedveltetésére. A térképolvasásról, a tájékozódásról tanultakat pedig a Bükk-hegységben szervezett csoportos túrák alkalmával hasznosíthatták a hallgatók. A tábor központjául Felsőtárkányban a KISZ-tábort vették igénybe.

A tanszék fontos feladatnak tartja a hallgatók szabadidejének szervezését is, bár ez különböző objektív és szubjektív körülmények miatt egyre nehezebbé válik. Ez a szervezés elsősorban a sporttevékenységben, valamint a tudományos diákköri tevékenységben nyilvánul meg. A sportklub hét szakosztálya kellő módon illeszkedik a tanárképzéshez, mivel ugyanazokat a sportágakat tartalmazza, amelyeket az általános iskolai tanterv is rögzít. Így a szakosztályokban végzett aktív tevékenység jelentősen segíti a későbbi testnevelő tanári munkát.

Sportolóink tanévenként részt vesznek az Országos Egyetemi -- Főiskolai Bajnokság rendezvényein. A női és férfi atléták (edző: Galambos Sándor, Petrovai József), a női tornászok (edző: Honfi László), a férfi tornászok (edző: Rátkai István), a női és férfi úszók (edző: dr. Markos Tibor), a tájfutók rendszeresen I. helyezést kiharcolva térnek haza a jelentős versenyekről. A női röplabdások (edző: dr. Szabó Béla) 1979-ben, 1980-ban III. helyezést, a férfi kézilabdások (edző: Sütő László) 1986-ban II., 1987-ben III. helyezést értek el. A női kézilabdások (edző: Bocz

Árpád) 1986-ban a III. helyen végeztek. A női kosárlabdázók (edző: Kovács Gyula) többször bejutottak a négyes döntőbe. A pedagógusjelöltek országos spartakiádja sportvetélkedésre is ad alkalmat. A tanítóképző főiskolák, a tanárképző főiskolák versenyzői között az egriek is megméretnek atlétikában, úszásban, kézilabdában, kosárlabdában, tornában, honvédelmi összetett versenyeken. Eredményesen!

A szakszövetségi bajnokságban a női és férfi kézilabdások megyei szinten, a női és férfi kosárlabdázóink NB II-es csoportban versenyeznek. Az elmúlt időszakban 2 x 1 évig NB I-ben is szerepelt a női kosárlabda csapatunk (edző: Cseh Kálmán). Női kézilabdázóink 1980-ban vívták ki az NB II-be jutást Rákos Etelka edző irányításával. A női és férfi tornászok II. osztályú minősítést érdemeltek ki. Atlétáink évenként váltakozva I-II-III. osztályú teljesítményt nyújtottak.

Négy tudományos diákkör működik a tanszéken. Ezek testneveléstörténeti témával (vezeti: dr. Szabó Béla), antropometriai témakörrel (vezeti: dr. Markos Tibor), a testi képességek fejlesztésével (vezeti: dr. Csillag Béla) és sportpszichológiával foglalkoznak (vezeti: Rákos Etelka).

A tanszék tudományos munkáját jelenleg elsősorban a már elkészült és készülő doktori értekezések fémjelzik. Doktori címet, tudományos fokozatot nyert:

Dr. Csillag Béla	a testnevelés doktora, TF 1984.
Dr. Gallovits László	a testnevelés doktora, TF 1984.
Dr. Markos Tibor	a testnevelés doktora, TF 1980.
Dr. Szabó Béla	bölcsészettudományi doktor, KLTE 1979.
	a testnevelés doktora, TF 1985.
	a neveléstudomány kandidátusa, MTA 1984.

Jelentős az a dolgozat-, jegyzet-, tankönyvmennyiség, amely a tanszék oktatóinak tollából eddig megjelent, s nem utolsósorban az a tény, hogy vagy szaklektori vagy szerzői munkában szinte valamennyi jegyzet és tan-

könyv létrejöttében tevékenykedtek a tanszék oktatói. Jelentős az általuk írt tudományos cikkek, publikációk száma is.

A tanszék oktatói a tudományos kutatáshoz éves célkitűzés alapján dolgoznak a következő témákban:

- A 7--22 éves korú tanulók kondicionális képességeinek vizsgálata;
- A munkaképes korú férfiak motoros képességeinek vizsgálata;
- A magyar tornaszaknyelv pontosítási kísérlete;
- Az iskolai testneveléstanítás kialakulása, fejlődése és a kapcsolódó sporttörténet;
- Heves megye sporttörténete a felszabadulás után.

A doktori szigorlat letételéhez szükséges nyelvvizsgára a főiskolán szervezett tanfolyamon készülnek fel: Bocz Árpád, Hajdú Pál, Rákos Etelka, Szilva Jánosné. Sikeres alapfokú nyelvvizsgát tett: Kriton Ferencné, Miklovitz Lászlóné. Középfokú nyelvvizsgával rendelkezik: Honfi László, dr. Péntek Lászlóné.

A főiskola tanári pályázatán is eredményesen szerepeltek tanszékünk oktatói: Honfi László dolgozatát 1975-ben 2. díjjal, Rákos Etelka dolgozatát 1978-ban 1. díjjal, Szilva Jánosné dolgozatát 1976-ban 3. díjjal, dr. Szabó Béla dolgozatát 1977-ben 1. díjjal jutalmazták.

Az MTA, MM, OPI, és az MTT 1986. évi közoktatási-közművelődési pályázatán II. díjban részesült dr. Szabó Béla dolgozata.

A testnevelési tudományos konferenciákon, szakmai-módszertani tanácskozáson előadást tartottak: Bocz Árpád, dr. Csillag Béla, dr. Gallovits László, Honfi László, dr. Markos Tibor, Miklovitz Lászlóné, Rákos Etelka, Rátkai István, Sütő László, dr. Szabó Béla, Szalay Gábor.

Sikeresnek ígérkező tudományos munkakapcsolat alakult ki tanszékünk és a Csebokszári I.J. Jakovlev Pedagógiai Főiskola testnevelés tanszéke között.

Az oktató-nevelő munka színvonalának állandó emelése érdekében alapvető célt valósítunk meg: egyrészt az oktatók politikai ismereteinek állandó javítását, másrészt a szakmai ismeretek permanens növelését. Az előbbit a Marxizmus-Leninizmus Esti Egyetemére történő beiskolázásokkal biztosítjuk. Eddig a tanszéken 12 oktatónak van valamilyen szintű politikai végzettsége, 1 kolléga jelenleg a filozófia szakosítóra jár.

A szakmai színvonal állandó növelésének elsődleges lépcsőfoka, hogy a tanszéken minden oktatónak egyetemi végzettsége legyen. A specializálódás az egyik testgyakorlati ágra, valamint e téren a magasabb szintű ismeretek megszerzése szükségessé tette a másoddiplomát a Testnevelési Főiskola szakadzői tagozatán, valamint a tudományegyetemen: már 11 kolléga rendelkezik két diplomával.

Jelentősnek minősíthető az a társadalmi tevékenység is, amelyet a tanszék oktatói részben a főiskola falain belül, részben a főiskolán kívül fejtenek ki. Négy sportág megyei szakszövetségét a tanszék oktatói irányítják. Az irányítás túlnő a megye határain, mivel nem egy országos, nemzetközi sportesemény, verseny sikeres megrendezésében vettek részt. De ott találjuk a tanszék tagjait országos szakmai testületekben, bizottságokban is. Így a Magyar Biológiai Társaság, a Magyar Pedagógiai Társaság, az Egyetemi--Főiskolai Sporttanács, Magyar Történeti Társaság, Magyar Olimpiai Akadémia, az MTA Miskolci Akadémiai Bizottságának Mozgásbiológiai Munkabizottsága testületeiben.

A tanszéki munkaterv, az oktatási program maradéktalan és eredményes végrehajtása érdekében szakcsportokat alakítottunk választott vezetővel:

Atlétika (v.: Petrovai József), Torna (v.: Honfi László), Úszás (v.: Szilva Jánosné), Labdajáték (v.: Rákos Etelka), Terepgyakorlat (v.: Cseh Kálmán), Elméleti tárgyak (v.: dr. Szabó Béla), Módszertan (v.: Rátkai István), Általános testnevelés (v.: dr. Markos Tibor).

A tanszék oktatóinak jelenlegi létszáma 19 fő. Ebből 2 főiskolai tanár, 3 docens, 9 adjunktus, 5 tanársegéd. Rajtuk kívül 3 óraadó testnevelő

tanár és 1 mellékfoglalkozású orvos dolgozik kollektívánkban. A tanszék irányításához tartozik még 7 gyakorlóiskolai testnevelő tanár, 1 adminisztrátor, 2 szertáros, 1 pályamunkás és 1 takarító.

Eddig a tanszék több mint 1000 testnevelőtanár képzését látta el. Jelenleg a hallgatói létszám nappali tagozaton a négy évfolyamon összesen 260, a levelező tagozaton 58 fő. A tanszék átlagos óraszámja heti 13,8 óra.

A testnevelés szakon eddig végzett vagy jelenleg ide járó élsportolók: Pócsik Dénes vízilabda olimpiai bajnok, Erdélyi Éva olimpiai IV. helyezett, főiskolai világbajnok úszó, Boros Zoltán világbajnoki III. helyezett tájfutó, Rakusz Éva világbajnoki I. helyezett kajakozó, Nagy István fedettpályás atlétikai Európabajnokság III. helyezett, Ali Csaba úszó olimpikon.

Magyar bajnokok: Asztalos András (sí), Kovács Zsolt (sí), Bácsy Rita (sí), Kucserka Mária (atlétika), Pál Ilona (atlétika), Széles István (atlétika), Prucz Éva (úszás), Pók Edina (úszás), Riskó Géza (úszás), Kovács Bertalan (úszás), Kovács Péter (torna), Matulai Zsuzsa (torna), Horacsek Andrea (torna), Varga Lajos (súlyemelés), Kármán Katalin (tájfutás), Ali Csaba (úszás), Mihalik Sándor (torna II.o.), Pócsik Dénes (úszás), Menczer Gusztáv (atlétika).

A tanszéki oktatók névsora 1948-tól: dr. Ambrus Lászlóné, dr. Bakonyi Ferenc, Bély Miklós, Bocz Árpád, Cseh Kálmán, dr. Csillag Béla, Galambos Sándor, dr. Gallovits László, Honfi László, dr. Kálmánchey Zoltán, dr. Kalmár Lajosné, Karajz Gabriella, Kovács Mária, Kovács Gyula, Hajdú Pál, Kővári László, Kriston Ferencné, Majercsik Magdolna, dr. Markos Tibor, Miklovitz Lászlóné, Nyíri János, dr. Péntek Lászlóné, Petrovai József, Raffai Imre, Rákos Etelka, Rátkai István, Sarkadi Nagy Csilla, Seres János, Sütő László, dr. Szabó Béla, Szalay Gábor, Szilva Jánosné, Törös Károly.

Tanszékvezetők: dr. Kálmánchey Zoltán (1948--1955), Bély Miklós (1959--1968), dr. Markos Tibor (1968--1973), Nyíri János (1970--1972), dr. Csillag Béla (1972--1987), Honfi László (1987--).

Dr. Szabó Béla

A TÖRTÉNELEMTUDOMÁNYI TANSZÉK

Dr. Nagy József tanszékvezető főisk. tanár
kandidátus

A tanszék 1948-ban alakult Debrecenben, az akkor megnyíló pedagógiai főiskolán, s azóta megszakítás nélkül működik. Első tanszékvezetője s egyben egyetlen tanára dr. Varga Zoltán volt, aki együtt költözött 1949-ben Egerbe a főiskolával, de 1950-ben már visszatért a debreceni egyetemre. Ekkor került Egerbe dr. Szántó Imre, aki 1966-ig irányította a tanszék munkáját. Alatta indult meg az egyszemélyes tanszék fejlődése és kibontakozása. 1951-ben jött a tanszékre Cs. Török Mária és Nagy József, 1952-ben dr. Molnár József, 1953-ban Balogh György és 1954-ben Hahn István, a kiváló ókori történész, aki 1960-ig tanított intézményünkben, s 1984-ben hunyt el mint akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár.

Az első évtized zavaros és súlyos korszakot jelentett a főiskola életében. 1954--55-ben, majd 1957--59 között a létért kellett küzdeni a pedagógiai főiskoláknak. Lecsökkent a hallgatói létszám, tanárokat is el kellett küldeni: 1960-ban mindössze három oktató volt a tanszéken. Ez volt történelem szakos tanárképzésünk hőskora is, mely oktatóktól és hallgatóktól egyaránt kemény helytállást követelt. Egy-egy oktatónak évszázadokat kellett átfogni, magyar vagy egyetemes történelemből, s mellette még valamilyen speciális területet is (pl. latin, bevezetés vagy módszertan). Központi jegyzet nem volt, megfelelő szakirodalom, főleg a

XX. századi magyar- és egyetemes történelemhez nem állt rendelkezésre. Szerencsére a tanszéknek elég jó könyvtára volt, amely mind az oktatóknak, mind a hallgatóknak megkönnyítette a munkát. 1959-ben kezdődött meg a központi jegyzetek készítése, s 1962-ben a tanszék három oktatójának már 6 jegyzete volt forgalomban.

Előbb 1959-ben a négyéves háromszakos, majd a négyéves kétszakos képzés stabilizálta a főiskolák helyzetét. 1960-tól újra növekedett a történelem szakos hallgatók száma, és ez szükségessé tette a tanári létszám mérsékelt növelését is. 1963-ban szakmetodikusként került a tanszékre dr. Annási Ferenc, 1965-ben dr. Czakó Kálmán, 1969-ben pedig dr. Kávássy Sándor. 1966 nyarán dr. Szántó Imrét a minisztérium a JATE középkori magyar történelem tanszékére helyezte, s azóta dr. Nagy József a tanszékvezető.

Az 1970-es évek végétől a hallgatói létszám állandóan növekedett, s a hagyományos magyar--történelem, orosz--történelem, ének--történelem szakok mellett megkezdtek a népművelés--történelem szakos hallgatók képzését is. 1986--87-es tanévben 328 nappali, és 210 levelező hallgató oktatását látta el a tanszék. Részben a megnövekedett hallgatói létszám, részben személyi változások szükségessé tették új oktatók beállítását is. 1974-ben került a tanszékre dr. Kozári József és dr. Bohony Nándor, akit 1987. január 1-től a debreceni KLTE segédtudományi tanszékére helyeztek át. 1976-ban dr. Feketéné dr. Cselényi Zsuzsannával, 1979-ben dr. Kriston Pállal bővült a tanszék. 1981-ben, a nyíregyházi főiskolára távozott dr. Kávássy Sándor helyét Csesznokné dr. Kukucska Katalin foglalta el. 1983-ban Bozsik Rafael, 1986-ban Makai János tanársegéddel növekedett a tanszék oktatói gárdája. 1987. őszén az orosz intézettől dr. Kaló Ferenc docens került tanszékünkre. 1962-1983 között Kármán Árpádné volt a tanszék ügyintézője és könyvtárosa. 1983-tól ezt a munkát Szabó Gyuláné látja el.

A tanszék nyolc oktatója közül hat egyetemi doktori címmel, a tanszékvezető kandidátusi fokozattal rendelkezik. 1981-től másodállásban tanszékükön dolgozik dr. Für Lajos, a történelemtudományok doktora, kiváló agrártörténész, aki különösen a fiatalabb kutatóknak komoly segítsé-

get nyújt. Közben fájdalmas veszteségek is érték tanszékünket. 1984-ben 42 évi szolgálat után nyugdíjba vonult dr. Molnár József főiskolai tanár, aki hosszú pályafutása alatt történelem szakos tanárok nemzedékeit nevelte hivatástudatra és szakmaszeretetre. 1986 őszén pedig meghalt dr. Czakó Kálmán kollégánk, aki egyben a főiskolai politikai élet jelentős egyénisége is volt.

Három évtized alatt nappali és levelező tagozaton több ezer történelem szakos tanárt adott a tanszék a magyar közoktatásügynek. Az itt végzetek többsége becsülettel megállja a helyét az általános iskolában, de sokan tanítanak középiskolában is, több mint huszan pedig a felsőoktatásban dolgoznak. Sokan vannak párt- állami vagy társadalmi szervezeteknél is vezető beosztásban. Anélkül, hogy az egyén szerepét csökkentenénk, feltételezhetjük, hogy ezekben az eredményekben a tanszék oktató-nevelő munkájának is volt része.

A történelmi tanszék mindig nyitott volt, és jó kapcsolatot alakított ki hallgatóival. Egy történelem szakest, vagy egy tanulmányi kirándulás évekre szóló élményt jelent hallgatóinknak. Jellemző volt és jelenleg is az, hogy a hallgatóknak nemcsak a szakmai problémáival foglalkozik a tanszék, hanem szűken vett egyéni panaszait is meghallgatja, és ha tud, segít. Mint politikai-világnézeti szempontból fontos oktatási egység, arra törekedett, hogy szakmailag jól képzett, szilárd világnézettel rendelkező tanárokat bocsásson ki. Erre garanciát jelentett az is, hogy a tanszék tanárainak többsége mindig párttag volt.

A tanszék oktatói kezdettől fogva fontosnak tartották a tudományos munkát. Erre jó példát mutatott dr. Szántó Imre, aki már 1955-ben kandidátusi fokozatot szerzett, s tudományos eredmények elérésére serkentette fiatalabb kollégáit is. 1960 óta (ekkor adták ki az első jegyzeteket) a tanszék mindenkori oktatóinak tollából 23 jegyzet, mintegy 30 könyv és több mint 100 20 oldalnál nagyobb terjedelmű tanulmány jelent meg. Jelenleg is aktív tudományos munka folyik a tanszéken, eredményei azonban most kezdenek beérni. 1987--88-ban 3 főiskolai szöveggyűjtemény és 4 jegyzet megírása vár oktatóinkra.

Oktatóink mindenkor fontosnak tartották szűkebb hazánk, Heves megye és Eger történetének a kutatását. 1952-től évenként több tanulmány is megjelent, s ezek a kora középkor és törökkor kivételével szinte a megye egész történetét átfogták. Dr. Szántó Imre az egri Vár XVI. századi történelmi jelentőségével, valamint a XVIII. századi várostörténettel, dr. Annási Ferenc és dr. Molnár József Heves megye 1848--49-es időszakával foglalkozott. Dr. Nagy József feldolgozta a Heves megyei munkásmozgalom kialakulását, a Tanácsköztársaság Heves megyei eseményeit, és a megye felszabadulás utáni történetét. Ezek a tanulmányok részben a főiskolai Tudományos Közleményekben, részben önálló kiadványként láttak napvilágot.

Mivel az utóbbi években a megye és város vezetői részéről megcsappant az érdeklődés a történelmi múlt iránt, változás következett be a tanszék kutatási profiljában is. Egyes kutatók vagy országos kutatási témához kapcsolódtak, vagy más megye történelmével foglalkoznak. A tanszékvezető feldolgozta a Nagyatádi-féle földreform történetét, melynek kiadása könyv alakban most van folyamatban. Feketéné dr. Cselényi Zsuzsanna több éve foglalkozik az ellenforradalmi korszak jobboldali pártjaival, dr. Bohony Nándor pedig Komárom megye mezőgazdaságának XVIII. századi történetét kutatja. Külön kategóriát képez dr. Kaló Ferenc, akinek több komoly tanulmánya jelent meg a XIX. századi orosz kultúrtörténetről és Makai János, aki a középkori Oroszország fejlődését kíséri figyelemmel.

A kutatási készség azonban megnyilvánul a Heves megyei témák iránt is. Bozsik Rafael és dr. Kozári József Heves megye XIX. századi mezőgazdaságának történetével foglalkozik, dr. Kriston Pál a tőkés ipar Heves megyei kialakulását vizsgálja, Csesznokné dr. Kukucska Katalin pedig a megye XIX. századi iskolatörténetét kutatja.

A tanszéki tudományos tevékenység szerves része a tudományos diákkör is. Évenként 15--20 aktív tag működik a történelmi diákkörben, akik nemcsak a szakdolgozatírásig jutnak el, hanem az OTDK rendezvényein is szépen szerepelnek. Az itt megkezdett tudományos munkát többségük tovább folytatja a főiskola elvégzése után is. Ennek a jele, hogy az utóbbi 10-

15 évben végzetek közül egyre többen dolgoznak múzeumokban és levéltárakban.

Az oktató-nevelő és tudományos munka mellett igen kiterjedt a tanszék főiskolán belüli és főiskolán kívüli társadalmi tevékenysége is. A tanszékvezető tagja a Városi Pártbizottságnak és a főiskolai Párt VB-nek, elnöke a Pedagógus Szakszervezet Heves Megyei Bizottságának, alelnöke a TIT Heves Megyei Szervezetének. Több mint 20 éve elnöke az MM Történelmi Szakbizottságának, tagja a MAB-nak. A tanszék három oktatója pártvezető-ségi tag, illetve pártcsoportvezető. Összességében a tanszék 8 oktatójának 14 főiskolai és 17 főiskolán kívüli funkciója van.

Dr. Nagy József

A SZÁMÍTÁSTECHNIKAI CSOPORT

Dr. Perge Imre csop.vez. főisk. tanár

Az oktatás és a tudományos munka területén jelentős változást jelentett, hogy a Művelődési Minisztérium -- a tanárképző főiskolák közül elsőnek -- 1971-ben egy közepes teljesítményű ODRA-1204 típusú számítógépet juttatott a főiskolánknak. A gép üzemeltetésére és a számítástechnikai oktatási feladatok megvalósítására az intézmény létrehozta a matematikai tanszék számítástechnikai csoportját. A tíz fős csoport vezetésére dr. Perge Imre, a matematikai tanszék docense kapott megbízást. A számítóközpontot és a csoportot a Leányka úti tanszéki épület földszintjén helyezték el.

A csoport egyik fő feladata a számítástechnikai jellegű tárgyak oktatása a hallgatóknak és a továbbképzésben résztvevő tanároknak. A másik fő feladat az intézményi számítógépes rendszerek kidolgozása és a számítógép üzemeltetése. Végül a csoport harmadik fő feladatát a számítástechnika területén folytatott és folytatandó tudományos kutatómunka képezi.

A csoport aktívan részt vett a tanárképző főiskolák számítástechnikai programjának megteremtésében, és jelentős szerepet töltött be a régió számítástechnikai műveltségének a kialakításában is. E munka eredményességét bizonyítják dr. Perge Imre: "Numerikus és gépi módszerek I-II." és

"Gyakorlati számítások" című főiskolai jegyzetei és számos a csoport által tartott számítástechnikai tanfolyam, általános, közép- és főiskolai oktatók számára, akik ma már saját munkahelyükön jelentős művelői a számítástechnikának.

A csoport megalakulásától kezdve folyamatosan kidolgozta az intézményi gazdasági és vezetési feladatok megoldását segítő információs rendszereket és azok programjait. (Perge: bérrendszer, munkaügyi rendszer, könyvelési rendszer, KSH statisztikák, felvételi rendszer, Koncz: ösztöndíjrendszer.) E rendszerek jelenleg is jó hatásfokkal működnek.

A számítóközpont lehetőséget és gyakorlati háttérrel biztosított a tanszékek kutató munkájához is. Ezen túlmenően a csoport oktatói és programozói (Koncz József, Gocs Györgyné, Perge Imre, Szőke Zoltán és Busi Lajos) információs rendszerek és programok elkészítésével több tanszéknek közvetlen segítséget is nyújtottak a tudományos kutatómunkához (növény-tani, orosz, földrajz, marxizmus, pedagógia, történelem testnevelés, oktatástechnológia, technika, angol tanszékek), amelyek kandidátusi és egyetemi doktori dolgozatokban realizálódtak.

Külső kutatómunka keretében Perge-Koncz-Szőke kidolgozták a közúti építő vállalatok komplex termelésirányítási számítógépes rendszerét, ezeket három vállalat is alkalmazza. Jelentős munkát végeztek többek között még az Állami Biztosító és Művelődési Minisztérium Pedagógusképző Osztálya megbízása alapján is.

Az 1983-ban meghirdetett "Iskola számítógépesítési program" és a személyi számítógépek megjelenése a számítóközpontunkban is éreztette hatását. Az intézmény saját és központi pénzügyi erőforrásokból folyamatosan több személyi számítógéphez jutott. 1985-ben az ODRA-1204 selejteztük, helyette egy PROPER-16/W üzemel. Jelenleg még 2 db PROPER-16/m 7 db IBM/PC/XT és 60 db (döntően COMMODORE-típusú) személyi számítógéppel rendelkezik az intézmény. 1984-ben megkezdődött a számítógépek tanszéki telepítése is.

Az iskolai számítógépesítési program megváltoztatta a csoport oktatási feladatát is. Most már nemcsak alapképzést, hanem olyan szakképzést kellett megvalósítani, amelynek birtokában hallgatóink az általános iskolában képesek a számítástechnikai eszközök használatára és a számítástechnikai ismeretek oktatására is.

Tudományos kutatómunkát alapvetően két területen végzett és folytat a csoport:

1. Számítástechnikai tantárgypedagógiai kutatások
2. Számítástechnikai alap- és alkalmazott rendszerek.

Az első témakörben valamennyi oktató közreműködik.

Konkrét eredmények:

Perge Imre: A számítástechnika alapjai c. könyve és az "Így tanítjuk a matematikát" c. könyvben a "Számítástechnika" c. fejezet.

Négy oktatói programcsomagját országos pályázaton díjazták és megvásárolták. Két programcsomagot a franciák is megvásároltak és forgalmazzák .

Koncz József: Az általános iskolai számítástechnikai képzést vizsgálta. Ennek érdekében hároméves kísérletet végzett a gyakorlóiskolában. Eredményeit 1984-ben egyetemi doktori dolgozatban foglalta össze.

E kutatási témában M.M. pályázat alapján 1987--89-ben országosan is továbbfolynak a kutatások Perge Imre témavezetésével.

A második témakörben született jelentősebb eredmények, a már előzőleg említett információs rendszereken kívül a következő rendszerek:

- BASIC fordító (interpreter) az ODRA-1204 gépre
- CLUSTER-analízis (valószínűség-számítási rendszer)
- Statisztikai információs rendszer és programgenerátor
- Egyetemi és főiskolai felvételi rendszer (pályázat alapján IBM XT gépekre)

A csoport műszaki vonatkozású kutatásának eredményességét: Lóska Péter: "Az egyrétegű tranzisztor" és "Az egyátmenetű tranzisztor" c. könyve és számtalan szakcikke fémjelzi.

A csoport tagjai oktató és tudományos munkájuk mellett igen sokrétű tevékenységet fejtenek ki a tudományos közélet (Neumann János Számítógéptudományi Társulat és TIT Matematikai Választmány országos és megyei vezetése) területén is.

Szoros kapcsolatot tartanak fenn a KLTE, ELTE, BME és a nyíregyházi főiskola számítóközpontjával. A közös problémákkal kapcsolatos tapasztalatok kicserélése sok új ötletet ad az oktatás és a tudományos munka vonatkozásában. Különösen gyümölcsöző a csoport együttműködése a KLTE számítóközpontjával.

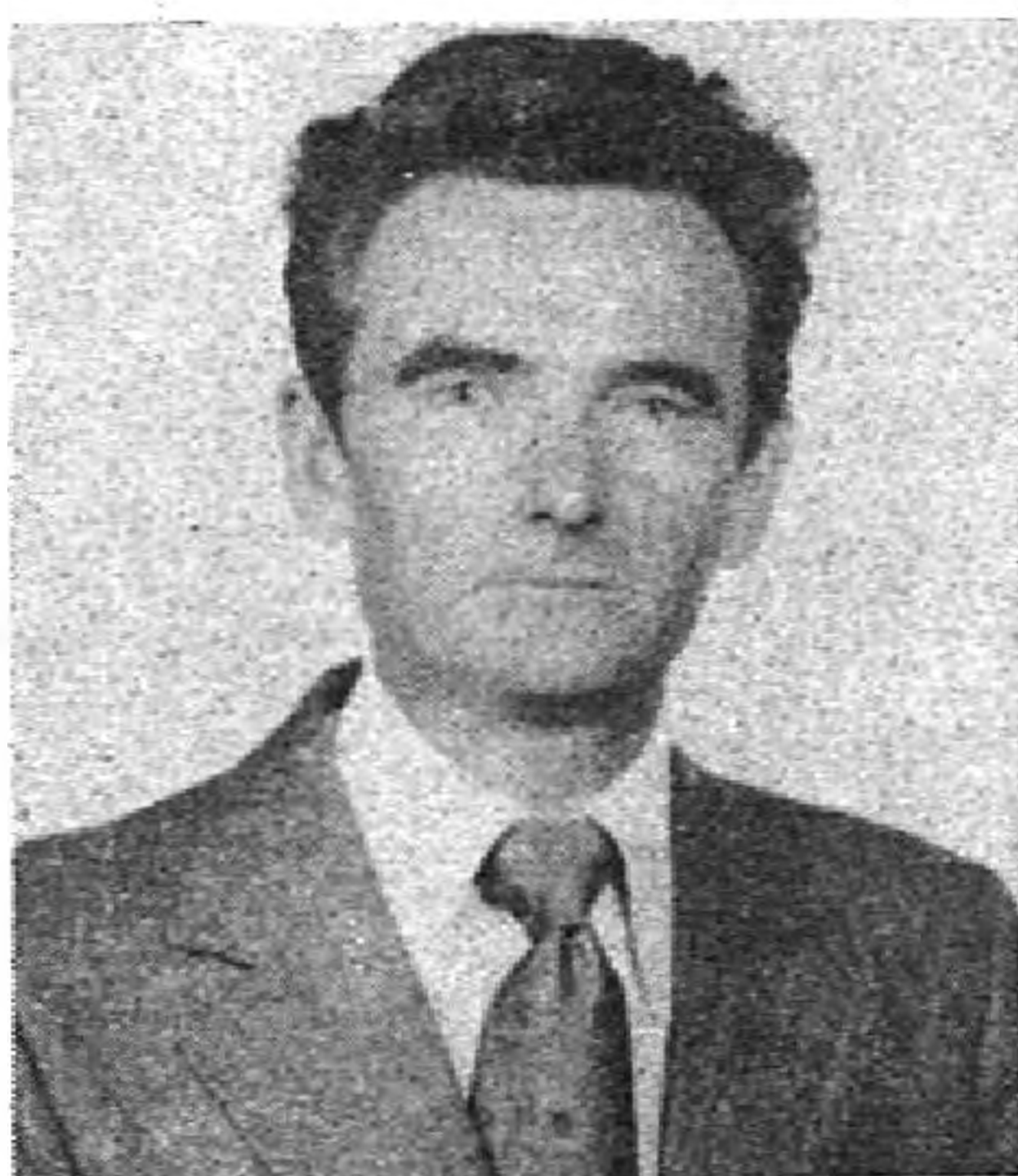
A csoport dolgozói:

Dr. Perge Imre	1971 --	főiskolai tanár
Szőke Zoltán	1971 --	főiskolai adjunktus
Dr. Koncz József	1971 --	főiskolai adjunktus
Gocs Györgyné	1972 --	főiskolai adjunktus
Szilák Aladárné	1971 -- 1985	főiskolai tanársegéd
Vajsz Tivadar	1974 -- 1978	főiskolai tanársegéd
Rác József	1987 --	főiskolai tanársegéd
Busi Lajos	1985 --	programozó
Lóska Péter	1971 --	mérnök

Gyenge István	1971 -- 1977	technikus
Sohajda Gábor	1977 -- 1982	technikus
Gelsei Sándorné	1971 -- 1981	operátor
Rostás Jánosné	1972 -- 1980	operátor
Juhász Andrásné	1973 --	operátor
Jászi Gáborné	1975 -- 1983	operátor
Anga Lászlóné	1981 --	operátor

Dr. Perge Imre

A K Ö N Y V T Á R

Rátkai István könyvtárigazgató

Könyvtárunk története elszakíthatatlanul kapcsolódik főiskolánk történetéhez, hiszen a főiskola által megtett hatalmas út, a szervezeti változások, a tanszékek számának növekedése, a képzési idő változásai, a szakpárosítások alakulása, a tantervekben megfogalmazott társadalmi szükségletek szerinti tanárképzés, a tanári és a hallgatói létszám növekedése, a tudományos munka kiteljesedése, a főiskola közéletiségének mindig magas színvonala, főiskolánk nyitottsága, újabb és változó igényű oktatói és hallgatói generációk megjelenése mind-mind döntően alakították főiskolánkon a könyvtárral szembeni elvárásokat.

I. SZERVEZETI, SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEK

Főiskolánk könyvtárának fejlődését a debreceni és sokáig az egri évek alatt sem láthatták előre főiskolánk vezetői. A könyveket szorgosan gyűjtötték. Megfelelő jogszabály, előírások, könyvtári szakmai segítség nélkül azonban nem ismerhették fel, hogy milyen feladatokat jelent a könyveknek könyvtárrá szervezése.

Nem számolt ezzel a fejlődéssel a hazai könyvtárrendszer sem. Évtizedeknek kellett eltelni ahhoz, hogy az 1976. évi 15. sz. törvényerejű

rendelet végrehajtásáról szóló 17/1976. (VI.7.) sz. MT. rendelet (2.) e. pontja kimondhassa: "a felsőoktatási könyvtárak intézményenként működnek hálózatban", az R. 4. §. (1.) szerint a központi könyvtár irányításával. Az 5/1978. (XII.12). KM. sz. rendelet részletezte először a központi könyvtár feladatait. A 4/1977. (VII. 27.) KM. sz. rendelet B típusba sorolta a tanárképző főiskolák könyvtárait -- egyenrangúnak ismerve el a megyei könyvtárakkal és a kiemelt városi könyvtárakkal.

Mégis még éveknek kellett eltelnie, míg megjelent a 204/1984. (M.K. 14.) MM. sz. útmutató a felsőoktatási könyvtárak működéséről, amely már a nagy hagyományú, történetileg kialakult feladatkörű egyetemi könyvtárakkal azonos keretben szabályozza a főiskolai könyvtárak funkciót, először közöl olyan működési feltételekre vonatkozó normatívákat, amelyek hiányában nem lehet igazán sikeresen megfelelni az elvárásoknak.

Könyvtárunk történetéről sokáig csak a visszaemlékezésekből tájékozódhattunk. Ezek arról tanúskodnak, hogy rosszak voltak a működési körülmények, bár a könyvanyag duzzadt a legkülönbözőbb forrásokból. Évekig fel sem merült a központi könyvtár szükségessége, a könyveket a tanszékeken helyezték el, tanszékenként készültek könyvleltárak.

Sokáig nem merült fel könyvtárosok alkalmazásának szükségessége sem. 1956-tól szükségesnek mutatkozik a központi könyvtár kifejlesztése. Ennek jelei: a Líceumban a földszinten helyezték el egy szobában a hallgatók számára kötelező marxista-leninista irodalmat. A könyvtárosok száma háromra emelkedett. Köztük van a könyvtár első vezetője, aki 1958--1963 között szerzett oklevelet az ELTE magyar--könyvtár szakán.

Megkezdték a tanszéki állományok központi leltározását, a központi címleltár és csoportos leltár készítését. Az állomány tervszerű és szakszerű feltárására azonban nem gondolhattak, hiszen a körülmények, a szakmai ismeretek ezt nem tették lehetővé.

1958-ban a központi könyvtárat a Líceum földszintjén, a jelenlegi angol tanszék egy nagyobb szobájába helyezték. A kölcsönzés a X. sz. tanteremben folyt -- amely egyúttal a főiskolai tanácskozások színhelye is volt. Egészen 1971-ig itt működött a könyvtár, amikor is jelenlegi helyére, a Líceum második emeletére került. Az a 150 négyzetméter, ami itt rendelkezésre áll, már akkor sem biztosította maradéktalanul a könyvállomány egészének szakszerű felállítását, nem adott lehetőséget a szolgálta-

tások kifejlesztésére. Mégis, először sikerült a központi könyvtár szervezeti egységként való megjelenését biztosítani, olvasóterem kialakításával lehetőséget adni a helyben olvasásra, a kézikönyvek olvasótermi elhelyezésével a tájékoztató szolgálat elemeinek megjelentetésére.

Az irodalomtörténeti tanszék könyvtára -- mint szakrészleg -- a főiskola Egerbe költözésétől kezdve működik. Sokáig ez is tanári, illetve hallgatói kezelésben. 1956-tól 1 főfoglalkozású könyvtárossal.

A könyvtárosok száma tovább növekedett, a főiskola fejlődésének megfelelően. 1972-ben 7, 1973-ban 8, 1974-ben 9, 1975-ben 10 könyvtáros dolgozott a főiskolánkon. Az utóbbi évben 8 fő a központi könyvtárban, 2 fő az irodalomtörténeti könyvtárban.

A könyvtárvezetőn kívül 1972/73-ban jelennek meg az első, középfokú szakképzettségű könyvtárosok a központi könyvtárban.

1977. január 1-jével új vezető került a könyvtár élére. Első dolga volt a munkacsoportok kialakítása, a munkafolyamatok és módszerek korszerűsítése, a feladatok személyekre történő lebontása, a munkaköri leírások elkészítése, a munka mérésére szolgáló munkanaplók, nyilvántartások bevezetése, a statisztikai értékelés. Szinte azonnal megkezdődött a munkatársak egyetemi, főiskolai, szaktanfolyami képzése, helyi belső továbbképzéseken, tapasztalatcseréken való továbbképzésük.

1980-ra alakult ki az a szakembergárda, amely hivatástudattal, a főiskolát szolgálva tud egyre hatékonyabban dolgozni. További munkatársakat kapott a könyvtár. 1977-ben 1, 1978-ban 2, 1979ben 1, 1987-ben 2 fővel emelkedett a könyvtárosok száma -- összesen 16-ra. További könyvtáros és technikai munkaerők beállítása is indokolt. Ilyen irányú státus igényét a könyvtár jelezte. 1986-ban, a 6/1985. (IV. 13.) MM. sz. rendelet alapján, a könyvtárvezető könyvtárigazgatói besorolást kapott, 1987-ben pedig a munkacsoportok vezetésére három csoportvezető megbízására került sor.

Az 1977. év óta napirenden van a központi könyvtár elhelyezési problémáinak megoldása. Több változat került szóba, tervek születtek, de ezek sajnos nem valósulhattak meg. A főiskola rangjához méltó könyvtár megvalósításának az elhelyezés gyökeres javítása a döntő feltétele. Sikeresnek mondható viszont a könyvtári munka gépesítésére való törekvés az elmúlt évtizedben. A központi könyvtár ma már rendelkezik azokkal az

alappépekkel, amelyek nélkül a rá háruló feladatoknak nem tudna eleget tenni.

A főiskola könyvtárának első szervezeti és működési szabályzata 1973-ban készült el. A jelenlegi 1979-ben. Azóta megszülettek a munka egyes területeire vonatkozó mellékletei is.

II. DOKUMENTUMÁLLOMÁNY

Dokumentumállományunk nagysága alapján könyvtárunk a 4. helyet foglalja el Észak-Magyarországon. Valószínű azonban, hogy bibliográfiai egységek tekintetében (a művek számát illetően) első helyen állunk. A tanárképző főiskolák közül Pécs, illetve Nyíregyháza tanárképző főiskoláihoz hasonló a gyűjteményünk nagysága.

Az állomány megalapozására vonatkozóan nincsenek írásos forrásaink. A könyvekben található tulajdonbélyegzők szerint sok könyv került hozzánk az 1955-ben megszüntetett budapesti pedagógiai főiskola könyvtárából, az egri líceumi jogakadémia könyvtárából, de az Országos Széchényi Könyvtár letétjeként is. Tanáraink igyekeztek vásárlások, ajándékok útján is biztosítani az irodalmat oktató-nevelő és tudományos munkájukhoz. Állományunk kulturális információs jelentőségét, értékét e keretekben nincs módunk bemutatni. Csupán jelzésekre szorítkozunk. Legrégibb könyvünk -- jelenlegi ismereteink szerint -- LANGIO, Josephus: Florilegii magni seu polyantheae floribus novissimis... c. lexikona 23. könyve 2. kötetének 1681-ben Lyonban kiadott példánya. 2500 olyan eredeti kiadású könyvünk van, amely a 16. századtól 1848ig reprezentálja a magyar művészetet, irodalmat és tudományt.

1850-től megtalálhatók könyvtárunkban a legjelentősebb hazai pedagógiai folyóiratok. Gazdagok vagyunk a két világháború között megjelent eredeti kiadású szépirodalmi könyvekben. Orosz tanszékünk könyvtára Észak-Magyarországon az orosz és a szovjet népek kultúrájának nélkülözhe-

tetlen bázisa lehetne. Hasonló fejlődés tapasztalható az angol nyelvű művekben. Történelemtudományi tanszékünk a magyar történelemtudományi művek tárháza. Magyar nyelvészeti tanszékünk könyvállományát akár egyetemi tanszékek is irigyelhetik. Növénytani tanszékünk a nemzetközi mohairóda-lom műveivel büszkélkedhet.

Jelenleg tartalmi teljességgel gyűjtjük a magyarországi hivatásos kiadók által megjelentetett műveket. 1978-tól megkapjuk köteles példányok-ként a teljes magyarországi pedagógiai szakirodalmat. Újabban gyűjteményünket audiovizuális ismerethordozókkal is fejlesztjük.

Állományunk fejlődésére az alábbi adatok a jellemzők:

Év	Állomány összesen	E b b ő l				Az állomány Ft értéke
		Könyv	Periodika bekötött	AV-anyag	Egyéb	
1955	39.940	39.940	-	-	-	471.344
1960	73.242	71.288	1.854	-	100	1.175.131
1970	103.631	97.058	6.285	-	288	2.863.866
1980	183.497	170.041	12.477	349	600	6.819.603
1986	214.859	197.809	15.481	952	617	9.929.121

A könyvek beszerzése sokáig nem volt szabályozva. Gyűjtőköri szabályzat először 1978-ban készült. Tervszerű állománygyarapításról csak ettől az időponttól beszélhetünk igazán. Már 1964-től nyoma van annak, hogy létrejött főiskolánkon a gyarapítás központosítása.

1956-tól a könyvtár már vásárolt esetenként az Állami Könyvterjesztő Vállalat könyvtárellátó osztályától, de csak 1964-től kötnek vele éves szerződést. 1977-től a könyvtárvezető törekszik arra, hogy a kollektornál kapható könyveket ott szerezzék be, mert így a személyi problémákkal küszködő könyvtár mentesül részben a nagy tömegű feldolgozási, katalógus-cédula-sokszorosítási munkáktól.

A folyóiratok, napilapok, időszaki kiadványok (periodikumok) kezdet-

től fogva nélkülözhetetlenek voltak a főiskola munkájához. Előfizetésükre vonatkozóan azonban 1977-ig nincsenek adatok. A kiadványok drágulása, valamint az import korlátozása 1981-ben és 1983ban arra vezetett, hogy az utóbbi években csökkent az előfizetett periodikumok száma, ami -- különösen a külföldi relációkban történt címcsökkenések miatt -- a tudományos munkát érintette érzékenyen.

Előfizetett címek száma	1977	1980	1983	1986
Hazai	255	242	251	276
Szocialista	88	98	79	79
Tőkés	41	65	39	32
Összesen:	383	405	369	387

Az audiovizuális anyagok megjelentetése a könyvtár gyűjteményében véleményünk szerint kikerülhetetlen. Az ilyen információhordozók nagyobb arányú beszerzése, valamint használata azonban újabb könyvtárosi státus(ok) biztosítását, ezen anyagok különgyűjteményként való kezelését és helybenhasználatukhoz speciális kabinet (szakrészleg) kialakítását kívánná.

III. ÁLLOMÁNYFELTÁRÁS. KATALÓGUS

Gyakorlatilag egészen 1977-ig állományunkat nem lehet igazán feltárttnak tekinteni. Az 1977-től beszerzett állományt azonnal feltártuk és feltárjuk. A korábban beszerzett állomány feltárására pedig vállakoztunk. Ez a legnehezebb és legnagyobb munka könyvtárunkban.

Nehezítette dolgunkat, hogy 1977-ig nem voltak speciális könyvtári

gépeink ehhez a munkához. 1980-ig a céduลาสokszorosítás manuálisan történt, ami szinte illuzórikussá tette a vállalt feladat teljesítését. 1980ban sikerült szerezni egy használt minigraphot, 1984-ben egy Robotron S 6011 elektromos írógépet, majd 1986-ban még egyet kaptunk, amelyek lehetővé tették a munka felgyorsítását. 1986-ig állományunk 60 %-a -- 130.000 kötet -- feltárását végeztük el a katalógusokban. Ez tíz év alatt a viszonylat kis létszámú könyvtáros kollektívától nem lebecsülendő teljesítmény.

Állományunk feltárása jelenleg a következő olvasói katalógusokban folyik: szerzői, cím-, sorozati katalógus, ETO rendszerű szakkatalógus betűrendes indexszel. Ezek külön-külön készülnek a nyomtatott dokumentumokról, illetve az audiovizuális anyagokról. Olvasói katalógusaink mellett szolgálati céllal készül a teljes állományról raktári katalógusunk -- amely egyúttal lelőhelykatalógus is. Ez az olvasói kérések teljesítésekor, az állomány gyarapításakor, apasztásakor nélkülözhetetlen segédeszköz a könyvtárosnak. Letéti katalógusaink a szervezeti egységek könyvtárainak állományait dokumentálják.

Alapkatalógusaink mellett bibliográfiai jellegű katalógusok is készülnek. Ezek a társadalomtudományi, irodalomtudományi, irodalomkutatások katalógusai. A Századok és a Történelmi Szemle repertórium a fénylyukkártya formában készül könyvtárunkban. 1985-ben főiskolánk kiadta tanárai 1948-1980 között megjelent publikációinak bibliográfiáját, amelyet a központi könyvtár állított össze és szerkesztett. Ez húsz tanszékünk 204 tanárának 6351 publikációjáról ad számot.

IV. OLVASÓSZOLGÁLAT

A könyvtár sokáig nem volt nyilvános, csak a főiskola oktatói és hallgatói használhatták. Az állomány gyarapodása azonban azt eredményezte, hogy nem főiskolai olvasók is gyakran felkeresik, mert máshol nem találják meg a keresett irodalmat. Az 1973-ban készült szervezeti és működési szabályzat a könyvtár zárt jellegét mondja ki, az 1979-ben készült a központi könyvtár, valamint az irodalomtörténeti, illetve orosz intézeti szakrészlegek vonatkozásában a korlátozott nyilvánosságot teszi lehetővé. Egyúttal könyvtárhasználati szabályzatban rögzíti a külső olvasó körét, a

szolgáltatások korlátozását számukra. Főiskolai olvasók vonatkozásában csak a helyben használat, illetve kölcsönzés vonatkozásában tesz különbséget a dokumentumokat illetően, más korlátozás nincs.

Sajnos egészen az 1976. év végéig a főiskola könyvtárai nem vezettek munkanaplókat, így a korábbi évekről elfogadható adataink az olvasószolgálat alakulásáról nincsenek.

1977-től a főiskola minden könyvtára olvasószolgálati munkanaplókat vezet. Ennek alapján az olvasók száma a következőképpen alakult:

Év	Összesen	E b b ő l			
		Oktató	Hallgató	Ált.isk.tan.	Külső
1977	4.122	486	3.009	209	36
1980	4.487	422	2.978	671	171
1986	6.005	592	4.002	762	302

Az olvasók számának növekedéséhez hasonlóan alakult a könyvtárak forgalma is. Főiskolai szinten az alábbiak szerint.

	1977.	1980.	1981.
Látogatók száma összesen	29.429	40.795	49.961
Használt dokumentumok száma	54.007	81.185	110.358

Sokáig gondot okozott a központi könyvtárban a kölcsönzési nyilvántartás korszerűsítése, mivel az 1977 előtt beszerzett kötetekből hiányoztak a kölcsönzőkártyák. Az 1987. évtől a kétkártyás, tasakos kölcsönzési rendszer bevezetésére került sor. Az 1987/88-as tanévben a központi könyvtár bevezette a számítógépes olvasói nyilvántartást -- a főiskola által biztosított C 128-as gép segítségével.

A főfoglalkozású könyvtárosokkal működő könyvtáraink -- elsősorban a központi könyvtár, az irodalomtörténeti könyvtár -- a helyben használat során -- több szolgáltatást is kifejlesztettek.

A tudományos munkát segíti a könyvtárközi kölcsönzés.

1986 óta gyorsmásolóval rendelkezik a központi könyvtár. Segítségével jelentős mértékben tudjuk javítani a hallgatók kötelező irodalommal való ellátottságát, támogatni a tudományos munkát. Katalógusaink építésével, kézikönyvek beszerzésével nagymértékben tudtuk fejleszteni bibliográfiai és adatközlő tájékoztató tevékenységünket a hazai szakirodalomról.

A könyvtár rendszeresen készít kiállításokat évfordulókhöz, eseményekhez kapcsolódóan. Ezek általában sikert aratnak, mert a dokumentumok által hordozott ismeretekre ilyenkor "reflektorfény" vetődik. Tájékoztató tevékenységünk továbbfejlesztésének nagy akadálya szűkös elhelyezésünk. Nem tudjuk bevezetni a szabadpolcos rendszert, nem tudjuk szakosítani dokumentumtípusonként olvasószolgálatunkat. A hallgatók tanulmányait -- a főiskola nevelési feladatainak megfelelően -- a könyvtár gazdag állományából a kötelező irodalmon túl is képesek vagyunk támogatni.

Problémát okoz a hallgatók felkészítése a könyvtárhasználatra, a szakirodalomban való tájékozódás képességeinek kialakítása. Ezt a feladatot főiskolai tanterv először 1970-ben fogalmazta meg. A tapasztalatok pozitívak voltak, bár a biztosított 6 óra nem tette lehetővé a tantervi céloknak az V. nevelésügyi kongresszuson elhangzottak szellemében való megvalósítását. Sajnos a jelenleg érvényben lévő tanterv az órakeretet megszüntette. Ugyanakkor a jelenlegi általános iskolai tanterv kötelezővé teszi a tanulók könyvtárhasználati képességének kialakítását. Felkészített tanárok nélkül ez a feladat nehezen oldható meg.

Főiskolánknak két gyakorló általános iskolai könyvtára van. E keretekben nincs mód ezek történetét akár vázlatosan is megírni. Fejlődésükre jellemző, hogy hasonló a központi könyvtarééhoz. A már korábban jelentős könyvanyag könyvtárrá szervezése igazán 1977 után indult meg. Jelentősen javultak a feltételek. Rendszeressé és folyamatossá vált az állománygyarapítás. Megkezdődött a katalógusok építése. Önálló teremben való elhelyezésük megoldódott, illetve megoldódik az iskolák fejlesztése során.

Köteteik száma az 1986. év végén:

II. sz. Gyakorló Általános Iskola	12.768
<u>IV. sz. Gyakorló Általános Iskola</u>	<u>16.608</u>
Összesen:	29.376

Ellátottságuk Eger város általános iskoláinál kedvezőbb. Mind az olvasók, mind a kölcsönzött kötetek száma jelentős mértékben növekedett az utóbbi tíz év alatt. Az olvasók száma a két gyakorlóiskola könyvtárában együttesen 422-ről 1059-re, a kölcsönzött kötetek száma 6.694-től 26.476-ra emelkedett.

Rátkai István

K Ö N Y V T Á R O S O K

- Adler Miklósné (1949--1957)
Bakai Sándorné (1977--1979)
Balogh Béláné könyvtárvezető (1956--1976)
Balogh Béláné (1976--1982)
Balogh Istvánné (1982--1987)
Bernáthné Molnár Katalin (1984--)
Bortnyák Eleonóra (1970--1973)
Farkas László (1969--1970)
Fekete Adrienn (1975--1981)
Gál Istvánné (1960--1973)
Gyimesi Alajos (1982--) (1987-től csoportvezető)
Heczler Péter (1984--)
Dr. Hidegkuthy Antalné (1969--1987)
Dr. Kádek Istvánné (1979--1982)
Kátai Gáborné (1973--1975)
Király Tatjana Alekszandrovna (1982--)
Kovács Zsófia (1973-- 1975)
Ködöböcz Lászlóné (1986--)
Kun Zsuzsanna (1985--)
Lassu Józsefné (1961--1983)
Lukács Tamásné (1977--)
Marsi Marietta (1979--1986)
Mészáros Józsefné (1973--1984)
Molnár Istvánné (1970--1972)
Négyesi Lajos (1983--1985)
Óváriné Berecz Éva (1986--)
Petró Androné (1976--1978)
Polónyiné Kiss Adrien (1987--)
Rácz Györgyi (1972--1974)
Rátkai István könyvtárvezető (1986--
könyvtárigazgató (1977-től)
Sárik Tiborné (1964--1972)
Schillinger Attiláné (1957--1962)

Dr. Siposné Fekete Ágnes (1986--)
Skorcze Flóriánné (1985--1986)
Szabó Attiláné (1978--1987)
Szeghalmi Györgyné (1980--)(1987-től csop.vez.)
Szemere Endréné (1987--)(1987-től csop.vez.)
Torba Jánosné (1980--)
Török Mária (1973--)
Tőzsér Antalné (1974--1980)
Udvarhelyi Katalin (1956--1960)
Zámbori Éva (1983--1984)
Zentai Gáborné (1976--1985)

Gyakorlóiskolai könyvtárosok

Dr. Nagy Józsefné (1977--)
Merényi Gabriella /1979--)

A 2. SZ. GYAKORLÓ ÁLTALÁNOS ISKOLA TÖRTÉNETE

Vajda József igazgató

A gyakorlóiskolát 1949-ben -- a Debrecenben alapított pedagógiai főiskola Egerbe helyezését követően -- hozták létre. Életét és munkáját a következő igazgatók irányították: Pásztor János (1949--50), Hegedűs István (1950--51), Prókai Gyula (1951-57), Papp Ernőné (1957--61), Mikus László (1961-76), Szabó Endre (1977-80), Vajda József (1980-tól). Iskolánk az elmúlt 39 évben 191 oktatója volt, közülük 64 most is itt dolgozik. Az első tanévben (1949--50) nyolc tanulócsoport működött 246 tanulóval, a következő tanévben már 16 tanulócsoportot szerveztek 490 tanuló beiskolázásával.

Az 1. sz. gyakorlóiskola megszüntetése, a főiskolai hallgatók létszámának fokozatos növekedése szükségessé tette a tanulócsoportok számának növelését. Az 1960/61. tanévben kezdődött ez meg a felső tagozatban, az 1970/71. tanévben folytatódott az alsó tagozatban. 1975-ben már 24 tanulócsoport működött 666 tanulóval.

A tanulók számának növekedése szükségessé tette a napközis ellátás szélesítését is. Az igény növekedése nagyobb arányú volt a létszám növekedésénél. Az 1962/63-as tanévben még csak 4, ma már 11 napközis csoport működik.

1963. szeptember 1-jén nyílt meg az ének-zene szakosított tantervű osztály. A főiskolai hallgatók gyakorlati képzése tette szükségessé, hogy az 1972/73. tanévben az angol nyelv oktatását is bevezessék.

Az iskolának -- feladatából adódóan -- el kell látnia a főiskolai hallgatók gyakorlati képzését. Az iskolában 28--32 kiképzési csoportban folyik a tanárjelöltek felkészítése. A foglalkozások formája csoportos és egyéni. A tanárjelöltek vizsgatanítással fejezik be gyakorlóiskolai tevékenységüket.

Iskolánkban sok, igen jó szakmai, pedagógiai és szakmódszertani ismerettel rendelkező nevelő dolgozik, akiknél ehhez az alapos felkészültséghez nagyfokú hivatástudat, gyermekszeretet párosul. Ezek együttes jelenléte volt és lesz biztosítéka annak, hogy az iskola tanulói eredményesen, jó szinten teljesítsék a tankötelezettségi törvényt. Iskolánk iránt igen nagy az érdeklődés a városban és környékén.

Az iskola tanulóinak eredményeire hivatkozva akarják gyermekeiket iskolánkban járatni.

Az eredmények rövid jellemzői:

- az iskola tanulmányi átlaga 3,9 -- 4,2 között van minden év végén;
- a 8. osztályos tanulók beiskolázási aránya: 100 %;
- kiemelkedő eredményeket érnek el tanulóink a különféle tanulmányi (TTUSZ, KMBK, KKBK stb.) és sportversenyeken.

Iskoláik tanulói rendszeres résztvevői a városi, megyei, országos tanulmányi versenyeknek, ahol több alkalommal szereztek I-II-III. helyezést.

A csapatsportok közül kiemelkedő a leány kosárlabda, a fiú tornacsapat teljesítménye. Az egyéni versenyszámok közül kiemelkedők a sportgimnasztika, tájékozódási futás, úszás, vívás, cselgáncs, sí, asztalitenisz, atlétika, birkózás sportágában elért országos eredmények.

Iskolánkban három kórus működik. 1969-ben alakult a zenei tagozat 1981-ben a kicsinyek kórusa. Mind a három kórus bekapcsolódott az Éneklő Ifjúság kórusmozgalomba. A zenei nagykórus és a kicsinyek kórusa minden évben arany minősítésben részesült. Több alkalommal elnyerték "AZ ÉV KÓRUSA" kitüntető címet.

A zenei nagykórus és vezetője Víg Józsefné 1987-ben kapta meg az Éneklő Ifjúság emlékplakettjét. A zenei nagykórossal több alkalommal készített felvételt a Magyar Rádió. Készített felvételt két NSZK-beli rádiótársaság zenei rovata és a Kassai Televízió is. Zenei nagykórusunk fellépett: Gyöngyös, Jászberény, Miskolc, Mohács, Sopron, Veszprém városokban, a csillebérci és a zánkai úttörőtáborokban, Eger város és az iskola sok-sok rendezvényén. Mindig, mindenütt nagy sikerrel szerepeltek.

Igen sok belföldi és külföldi delegáció látogatta meg iskolánkat tapasztalatszerzés céljából. A következő országokból érkeztek delegációk: Anglia, Ausztria, Ausztrália, Bulgária, Csehszlovákia, Dánia, Finnország, Hollandia, India, Japán, Lengyelország, Német Demokratikus Köztársaság, Német Szövetségi Köztársaság, Svédország, Szovjetunió, Vietnam. A zeneművészet kiemelkedő személyiségei közül Kodály Zoltán és Farkas Ferenc látogattak iskolánkba, akik igen hasznos tanácsokkal segítették ének-zene szakos kollégáink munkáját.

Az iskola nevelői közül az orosz szakos nevelők élhettek azzal a lehetőséggel, hogy egy hónapos leningrádi részképzésen vehettek részt több alkalommal is. Egyéb tanulmányutak: Némethy Ildikó USA (1975--76); Bogár Ildikó Finnország (1976); Tóth Éva Svédország (1983).

Említésre méltó az a tevékenység is, amelyet az új nevelési-oktatási terv bevezetésével kapcsolatban végeztek nevelőink. Ezek az új tantervek előkészítését, a tantervek és eszközök (tankönyvek, feladatlapok, kézikönyvek) kipróbálását jelentették.

Az 1968/69. tanévben két kísérlettel kezdődött ez a tevékenység:

- Az OPI és a főiskola matematika tanszéke irányításával indult a komplex matematika oktatási kísérlet Erdész Edéné vezetésével, majd később bekapcsolódott dr. Varju Vilmosné tanítónő és Pálos Ilóna tanárnő is.
- A másik kísérlet a MTA Pedagógiai Intézet pedagógiai pszichológiai osztályának irányításával indult. Ez volt az úgynevezett Forrainé-féle kísérleti matematikaoktatás. Ennek gyakorlóiskolai vezetője, Vajda József kidolgozta a kísérlet "B" változatát, s elkészítette a példatárakat az 5--8. osztályok részére (társszerző: Kőhegyi Jánosné).

Ezt követően tíz tantárggyal kapcsolatban végeztek kísérletet. A kísérletben résztvevő nevelők: Busák Lászlóné, Czövek Pál, Csanálosi István, dr. Gaál Istvánné, Ivacs Ferenc, Kassai Árpádné, Kiszely György,

Nagy Ernőné, Ortó Barnabásné. Perge Imréné, Pintér Katalin, Rüll Csabáné, Szabó Endréné, dr. Szűcs Lászlóné, dr. Vajon Imréné.

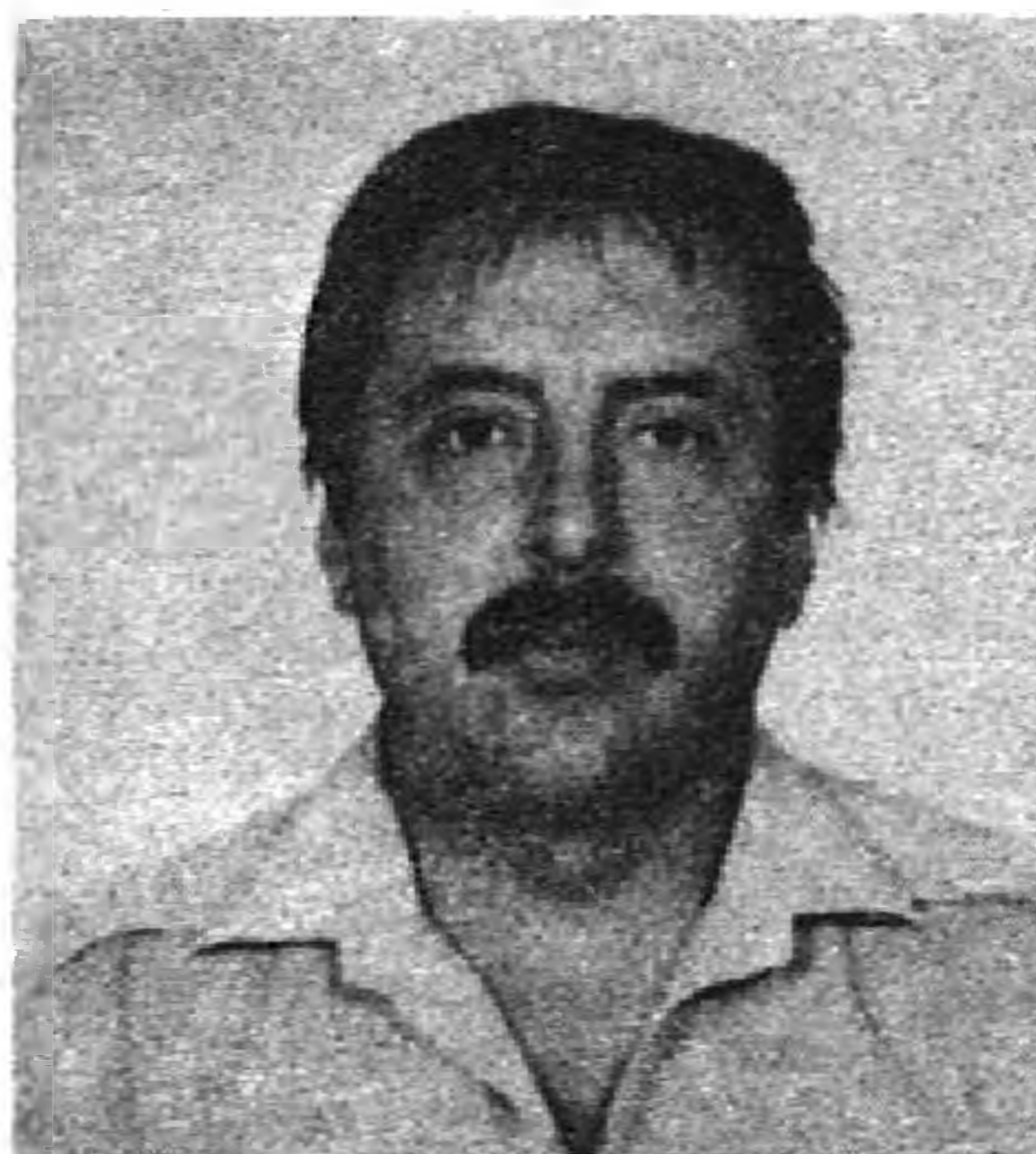
A Magyar Televízió és a főiskola között létrejött együttműködési szerződés alapján az 1975/76-os tanévtől kezdve az Iskolatelevízió bázisiskolája feladatát is ellátta iskolánk. E kísérletben az iskola tíz nevelője vett részt.

A nevelők publikációs tevékenysége jelentős. A publikációk száma: 134, ebből tankönyv: 2 db, munkalap: 1 db, tanári kézikönyv: 2 db, matematika példatár: 8 db. A dolgozatok nagyobb része módszertani témákat dolgoz fel. Még jelentősebb a nevelőtestület azon tevékenysége, amelyet a módszertani kultúra terjesztésében fejtenek ki. Nemzetközi konferenciákon, országos tanácskozásokon, megyei és városi továbbképzéseken tartottak rendszeresen előadásokat, több alkalommal vezettek továbbképzéseket, tartottak bemutató órákat.

A további munkát illetően bizakodással tekintünk a jövőbe. Bizakodásunk alapja a jól képzett, hivatásszerető nevelőtestület.

Vajda József

A 4. SZ. GYAKORLÓ ÁLTALÁNOS ISKOLA TÖRTÉNETE

Papp László igazgató

Iskolánk 1960. szeptember 15-én kezdte meg működését a Bartók Béla tér 4. sz. alatt, teljesen új, modern, 8 tantermes iskolaépületben, 16 tanulócsoporttal és 4 napközis csoporttal. Ekkor azonban még nem látott el gyakorlóiskolai feladatokat. A tantestület induló létszáma 27 fő, az első tanév végi tanulólétszám 590. 1961. április 12-én az egész iskola televízión keresztül figyelte J. A. Gagarin űrrepülését. Ekkor született az elhatározás, hogy iskolánk felveszi Gagarin nevét. Az iskola indulásával egyidős úttörőcsapatunk, mely az 5147. számot kapta, és Mező Imre nevét vette fel.

Iskolánk viszonylag hamar bekapcsolódott a tanárképzésbe, már az 1960-as évek közepétől gyakorlóiskolai feladatokat is ellátott, 1973 előtt félévente 10--15 főiskolai csoport végezte itt szakmai-pedagógiai gyakorlatát.

Fordulat következett be az iskola életében 1973-ban, amikor Eger Város Tanácsa VB rendelete gyakorló általános iskolává nyilvánította a 4. sz. J. A. Gagarin Általános Iskolát. Az első ilyen tanév az 1973/74-es volt. Az új szárny átadására 1980. szeptember 1-én került sor.

Ezzel ismét újabb fejezet nyílt iskolánk történetében, hiszen egy csapásra megszűnt a zsúfoltság. 1980/81-es tanévben 579 tanulóra 20 tanu-

lócsoport szerveződött, és ebben az évben 49 nevelő végezte nevelő-oktató munkáját. A jelen tanévben a tanulólétszám 639, a tanulócsoporthoz való csatlakozással, egyrészt az egy szakra specializálódás folytán, másrészt a tanárképzés színvonalát javítani szándékozó nagyobb elvárások folytán. Az 1970-es évek első felében 8 nevelőnk fejezte be valamelyik tudományegyetem kiegészítő szakát. Többen elvégezték az ún. komplex tanfolyamokat, jelenleg folyamatosan történik a beiskolázás az intenzív tanfolyamokra. Sokan az önképzés más módjait vették igénybe tudásuk gyarapítása, korszerűsítése érdekében.

Nevelőtestületünk munkáját kezdetől fogva magas színvonalú nevelő-oktató munkára törekvés jellemezte. Ez a színvonal tovább javult a főiskolához való csatlakozással, egyrészt az egy szakra specializálódás folytán, másrészt a tanárképzés színvonalát javítani szándékozó nagyobb elvárások folytán. Az 1970-es évek első felében 8 nevelőnk fejezte be valamelyik tudományegyetem kiegészítő szakát. Többen elvégezték az ún. komplex tanfolyamokat, jelenleg folyamatosan történik a beiskolázás az intenzív tanfolyamokra. Sokan az önképzés más módjait vették igénybe tudásuk gyarapítása, korszerűsítése érdekében.

Oktatási kísérletek iskolánkban 1973 és 1988 között 13 tárgyból voltak. Az oktatási kísérletekben részt vevő nevelőink száma: 31 fő. Nevelőinknek nem kis részük van az új tankönyvek, munkafüzetek, feladatlapok véleményezésében, kipróbálásában is.

A gyakorlóiskolává nyilvánítás évében 16 felső tagozatos és 3 napközis szakvezető tanár vezette a hallgatók gyakorlatát. Ez a szám az évek előrehaladtával fokozatosan nőtt, az 1987/88-as tanévre lényegében megduplázódott. A gyakorlati képzésben részt vevő hallgatók száma is fokozatosan nőtt: az 1973/74-es tanévi kb. 80 fős létszámról napjainkra 160 körüli létszámra bővült. A napközis szakvezetők a kezdeti időszakban igen magas (átlagosan 35 fő körüli) létszámmal dolgoztak, a napközis szakvezetők számának növelésével ezt a létszámot 20--25 körül sikerült stabilizálni.

A tárgyi feltételek folyamatosan javultak. Az első jelentős létesítmény a sportudvar volt, melyet 1976. május 27-én adtak át az iskolának. A jelentős társadalmi munkával épült sportudvar szép példája volt annak, milyen nagyszerű dolgok születhetnek a különböző vállalatok, intézmények és a szülők összefogásából.

Nagy nap volt életünkben 1980. szeptember 1. Átadták a régi épület mellett épített 8 tantermes, kényelmes, modern új iskolaszárnyat. A normál alapterületű tantermek száma duplájára nőtt, de a tanulócsoporthoz száma csak kettőnek, így a zsúfoltság egy csapásra megszűnt. A felsős tanulócsoporthoz (5--6. oszt.) létszáma is csökkenhetett. Lehetőség nyílt belső környezetünk szociális, kulturális, egészségügyi, esztétikai körülményeit lényegesen javítására. Bővült az ebédlő, és csak ebédlő funkciót lát el azóta is; orvosi szoba létesült, ahol minden héten 1 félnapon át iskolaorvosi vizsgálat folyik. Eggyel több a tornaterem, minden új helyiségben kézmosási lehetőség nyílt. Tágas a könyvtárterem, nagyobb az úttörőszoba; mozgalmi szoba lépett a kulturális és mozgalmi élet szolgálatába. Nőtt a szertárak száma, jelenleg: 8 db van.

Az új iskolaszárnyban zártláncú televízióstúdió is létesült az egész épületkomplexumban kiépített tv-hálózattal. Az utóbbi években házi telefonrendszert építettek be, így csökkentették az épületen belüli nagy távolságokat. Nagy előrelépés, hogy megteremtődtek a háztartási ismeretek fakultatív tárgy tanításának tárgyi feltételei, külön helyiségekkel.

Az utóbbi években számítógép-tanterem létesült, ahol tanulóink matematikaórákon, tanfolyamokon ismerkedhetnek a programozás alapjaival. A foglalkozásokat 4-től 7. osztályig szervezik. Évenként 80 tanuló sajátítja el az alapvető számítástechnikai ismereteket.

14 év alatt a könyvtári kötetek száma tízszeresére, a tanulók által kölcsönzött kötetek száma kb. ötszörösére nőtt. Az egy tanuló által elolvasott kötetek több mint kétszeresére emelkedtek. A könyvtárat könyvtári órák megtartására is felhasználják tanáraink, így ismerkednek tanulóink pl. a könyvtár használatával.

Nevelőink egy része a fáradságos nevelő-oktató munkán túl is igyekezett közkinccsé tenni tudását, tapasztalatait. 34 nevelő két tankönyvet, egy kézi könyvet, 41 cikket írt. Nevelőink bekapcsolódtak a zártláncú tv-műsorok írásába, szerkesztésébe, illetve a felvételekhez ta-

nítással járultak hozzá. 1986-ig összesen 9 archivált felvételt tartnak nyilván, 6 nevelőnk munkája nyomán, de 20 olyan felvétel is készült, melyet a katalógus nem tartalmaz.

Nevelőtestületünk tagjainak jó munkáját fémjelzik a kitüntetések. 14 év alatt nálunk dolgozó nevelők közül 22-nek volt, illetve van állami kitüntetése, 24-nek mozgalmi kitüntetése, de számos egyéb kitüntetést, oklevelet, emlékérmét is találunk. Az 1985-ben alapított "Vezető pedagógus" címet eddig 7 nevelőnk érte el.

A tanulóifjúság kulturális élete sokszínű volt, ezeket nagy gonddal, fáradsággal szervezték nevelőink. A rajokban a klubdelutánok, kirándulások emelhetők ki, de rendszeres volt a kisdobosok télapójának megünneplése, az utóbbi években a karácsonyi "disco". Csapatszinten minden évben megrendeztük a farsangot és a kulturális szemléket. Az utóbbiak győztesei a városi versenyre jutottak, de megyei versenyeken is szerepeltünk igen jó eredménnyel. 1973-tól a különböző kategóriákban összesen 36 városi "arany" oklevelet szereztek tanulóink. Az 1980/81-es tanévben kisdobos gyermek színjátszó csapatunk megyei arany oklevelet kapott, és országos versenyen vett részt. Az "éneklő rajok" versenyében megyei "ezüst" oklevelet szerzett két rajunk. (1978/79. és 1981/82.)

Sportéletünk kulturális életünkénél is eredményesebb volt, különösen ami a versenysportot illeti. 1976-tól sokat javult a feltétel a sportudvar üzembehelyezésével, de ideálissá a második tornaterem megépítésével vált. A sportszerek is fokozatosan gyarapodtak. A tárgyi feltételek mellett a szaktanárok járultak hozzá, hogy iskolánkban egyre fontosabbá és egyre szélesebb körűvé vált a testedzés, és a versenysportban nagyszerű eredmények születtek. Az 1986/87-es tanévben megalakult a Diák Sportkör (vezetője: Potsay Csaba), sőt 1987-ben már felvetettük, hogy bevezethetnénk iskolánkban a mindennapos testnevelést.

Tanulóink számára az említetteken kívül az alábbi lehetőségek kínálkoztak még rendszeres testedzésre, sportolásra: sportkörök, tanfolyamok, gyermektorna, művészi torna, tömegsportórák az 1980-as évek elejétől,

napközis sportfoglalkozások, nyári sportnapközi, az utóbbi években nyári sporttáborok.

1986-ban úttörőcsapatunk táborépítéséhez kezdett Parádfürdön, a Sándorréten, igen romantikus környezetben. Több vállalat segítségével, a szülők, a tanárok és a gyermekek társadalmi munkája eredményeképpen a fő munkálatok 1987-ben megtörténtek.

A természetjáró szakkör, (később szakosztály) rendszeres túrákkal, nyáron turisztikai táborok szervezésével járult hozzá az erőnlét, az egészség fejlesztéséhez, fenntartásához. Az első sátoztábor 1978-ban szerveződött, és azóta minden évben megszervezzük. A túrázás igen népszerűvé vált a gyerekek körében. Úttörőcsapatunk 1987-ben elnyerte a "Legjobb táboroztató úttörőcsapat" címet, melyet a megyei úttörőelnökség ítelt oda. A különböző túraversenyeken rendszeresen jó helyezéseket ért el iskolánk csapata, időnként felnőttek is részt vettek ezeken. A legkiemelkedőbb eredmények: nyolc éve nyerik a természetjáró úttörők megyei találkozóját. Országos versenyen kétszer negyedik, és egyszer második helyet szereztek.

1973 és 1987 között a különböző sportversenyeken tanulóink összesen 123 városi első helyezést értek el, továbbá 88 megyei 1. és 2. helyezést. Területi és országos versenyeken 29 jó helyezés született. A legkiemelkedőbb sporteredmények: úttörő-olimpia, 500 m-es futás, egyéni (országos 2. helyezés, 1975/76), tájékozódási futás, Frank Krisztina, 8. a. osztályos tanuló (országos 1. helyezés, 1982/83), "Ki a legkitartóbb?", 60 m-es síkfutás, egyéni (országos 3. helyezés, 1982/83.), tájékozódásu futás, III. korcsoport, leány (országos 2. helyezés, 1983/84.), kosárlabda, fiúcsoport (országos 2. helyezés, 1986/87.)

Évente átlag 3--4 alkalommal kereste fel iskolánkat külföldi vendég, látogató. Általában oktatási intézményekben dolgozó pedagógusok vagy hallgatók voltak, akik mint a főiskola vendégei tapasztalatcsere céljából keresték fel iskolánkat. Rendszerint órákat, foglalkozásokat látogattak, de sokan érdeklődtek az iskola élete, nevelő-oktató munkája iránt is. 12 országból 44 alkalommal jártak az iskolában. Sajnos iskolánk nevelői rit-

kán jutottak el külföldi tanulmányutakra, tapasztalatcsere látogatásokra. A 14 év alatt összesen 6 nevelőnk vett részt tanulmányúton.

Az iskolai élet irányítását 5--6, illetve 7 tagú iskolavezetés végezte. Igazgatók: a főiskolához csatolás időpontjában Jenei Artúrné (1974-ig), majd Pászti József (1974--79), Hubai Lászlóné (1979--87), Papp László (1987-től). 1987-ig két igazgatóhelyettes segítette az igazgató munkáját az iskola életének, munkájának irányításában, szervezésében. A 3. igazgatóhelyettes beállítására 1987-ben került sor. Igazgatóhelyettesek: Pászti József (1974-ig), Kormos Istvánné (1974--75), Hubai Lászlóné (1975--79), Petre József (1975--1983), Varga Attila (1979--84), Papp László (1983--1987), Zsebe Gyuláné (1984-től), Papp Károlyné (1987-től), Varga Béláné (Fekete Éva 1987-től). Párttitkárok: Hubai Lászlóné (1976--1979), dr. Székely Ferencné (1979--1987), Magyar István (1987-től). Szakszervezeti titkárok: Kovács Sándorné (1974-ig), dr. Béky Lorándné (1974--1978), Kormos Istvánné (1978--79), dr. Rózsa Sándorné (1979-től). Úttörőcsapatvezetők: Generál Ferencné (1975-ig), Fodor Istvánné (1975-1976), Holló Józsefné (1976--1977), Papp László (1977-1982), Demjén Endre (1982--1986), Merényi Gabriella (1986-től). Önálló KISZ alapszervezet iskolánknál csak 1979 és 1986 között működött, titkárai: Módosy Aranka (1979--1984), Hunyadi Zsuzsanna (1984--1986).

A tantestület összetétele iskolai végzettség szerint (1987-ben): középiskolai tanár (14 %), általános iskolai tanár (68 %), tanító (18 %). Az új tantervi kísérletek az 1973/74-es tanévben már folytak: 1973-tól 76-ig 1 tantárgyból, 1976--77-ben 3, 1977-től 5, 1979/80-ban 4, 1980/81-ben 3 tantárgyból. A csúcspont 1977--1980 között volt, amikor 11--13 osztály bevonásával folytak a kísérletek, melyek elsősorban az új tantervek, az ezzel készült kísérleti tankönyvek, munkafüzetek kipróbálásából álltak. Iskolánkban 14 munkaközösség működik 2--12 létszámmal. E munkaközösségek már a 70-es években megalakultak. A 80-as évek elejétől különösen fontos szerepet kaptak e kis közösségek a nevelő-oktató munka szervezésében, a pedagógiai gondok megoldásában, az egységes eljárások kialakításában.

A 4. sz. iskolában 2 tantárgyból folyik tagozatos oktatás: angolból 1969-től, matematikából az 1960-as évek közepétől. Az angolos osztályba harmadikoskortól kerül a tanuló felvételi vizsga alapján. Angol szakvezetés 1972-től van iskolánkban, 1974-ben végzett először angolos osztály. Az angolt tanult végzős tanulók általában folytatták az angol nyelv tanulását valamelyik középiskolában. 1973/74-ben 15 ilyen tanuló volt, az utóbbi években 30 körül mozgott az angolt folytató végzős tanulók száma. Matematikából eleinte az angolhoz hasonlóan matematika tagozatos osztályok szerveződtek (ezek voltak a "b" osztályok). Ez azonban sok oktatási, nevelési problémát vetett fel, elsősorban a 3. párhuzamos osztályokban, ahol kétszeres válogatás után maradtak a gyerekek. Ezért az 1977/78-as tanévtől matematikai csoportok alakultak a nem angolos párhuzamos osztályokból, ahol 3 órával több órában tanulták a matematikát.

1973-tól általában 8--12 szakkör és emellett még 5--6 tanfolyam működött iskolánkban. Így jó képességű tanulóinknak bőven volt lehetőségük választani, hogy mely területen szeretnék tovább fejleszteni tudásukat. Tanulóinknak átlagosan 50--70 %-a járt rendszeresen valamilyen szakkörbe, illetve tanfolyamra. Szakköreink nagyban hozzájárultak a tanulmányi versenyeken született eredményekhez. A 14 év alatt több mint 50 városi első helyezés, több mint 40 megyei 1. és 2. helyezés született a különféle tantárgyakból tanulmányi versenyeken. Számos országos versenyen is részt vettünk (több mint húszon), melyek némelyikén különösen szép eredményt értünk el.

A Magyar Televízió és az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskola között létrejött együttműködési szerződés alapján a 4. sz. Gyakorló Általános Iskola iskolatelevíziós háziiskola szerepét látta el az 1977/78. tanévtől. Sajnos a kapcsolat -- önrhibánkon kívül -- csak az 1983/84. tanévig tartott. Az iskolatelevíziós órák elemzésére kaptak nevelőink szerződést. Az ITV kísérletben 15 nevelőnk vett részt.

XXVI. évf. 62. sz. 1949. október 12. szombat

Ma Hosszvető

ÁRA 60 FILLÉR

DEBRECZEN

Dr. János Gábor

Dr. Imre Laczkó

Dr. Béla Bék

Dr. István József

Dr. Miklós György

Dr. László Tibor

Csiki Imre

Dr. János Gábor

Dr. György Tibor

Dr. Károly György

Dr. Miklós György

Dr. Károly György

Dr. Károly Tibor

Dr. János József

Dr. János Gábor

Dr. Miklós György

János Pál

Dr. Károly György

János Tibor

János Tibor

János Tibor

PRO ACADEMIA PAEDAGOGICA AGRIENSIS

(AZ EGYRI TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLAÉRT)

KITÜNTETETTJEI

Dr. Mihály József
1970

Friedricha Dr. Kovács Irén
1971

Dr. Némethi Lajos
1973

Ösvéthy Pál
1973

Somos János
1973

Dr. Szántó Irén
1973

Dr. Nagy József
1974

Dr. Szűcs László
1975

Dr. Bakos József
1976

Dr. Pálfi Béla
1977

Dr. Baskai Ernőné
1978

Dr. Molnár József
1979

Dr. Csallag Béla
1980

Juhász Tamásné Dr.
1981

Dr. Pethő György
1982

Dr. Gál István
1983

Dr. Papp Irén
1984

Dr. Vajda Irén
1985

Nagy Ernő
1986

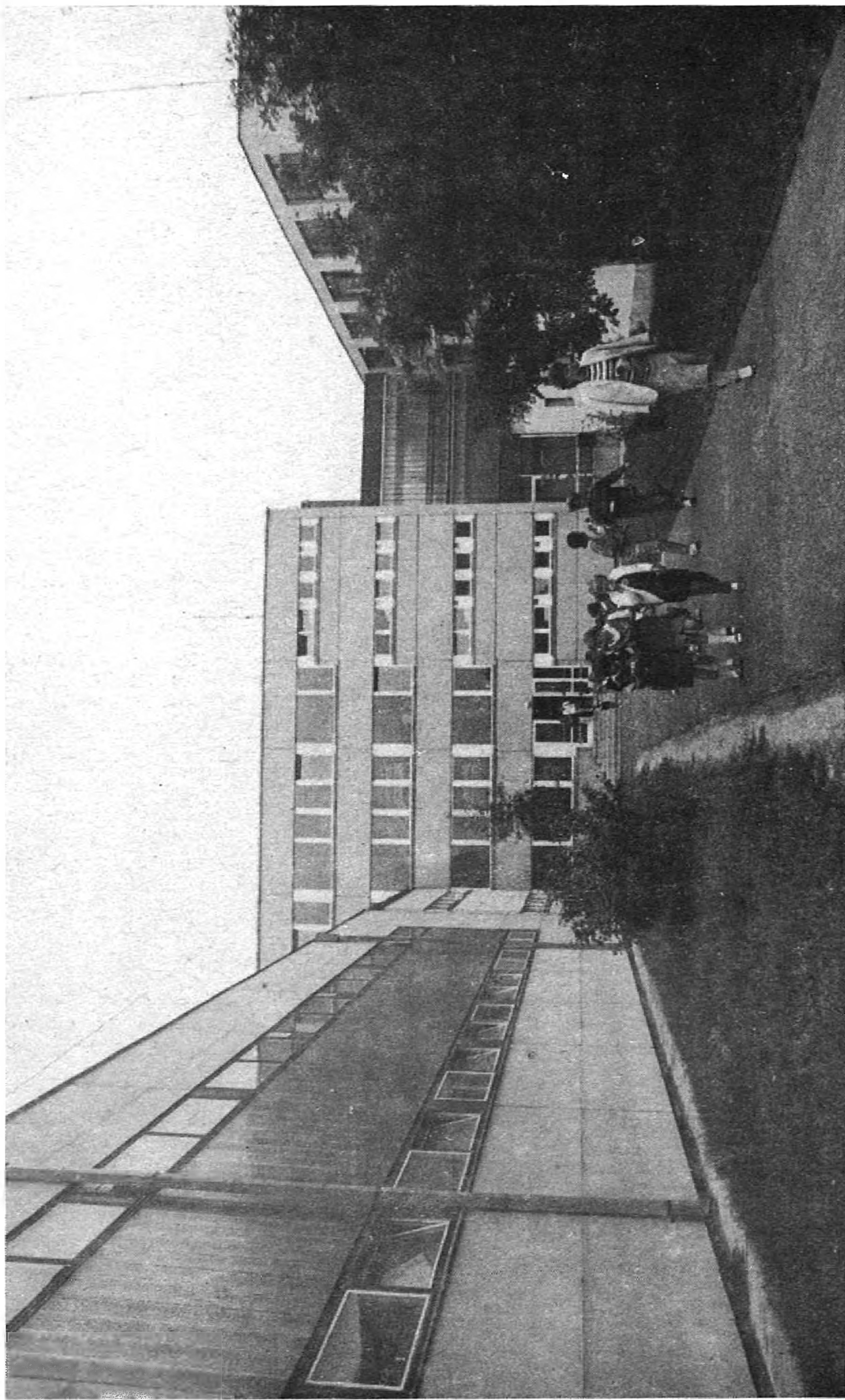

Zoltán Ernőné
1987

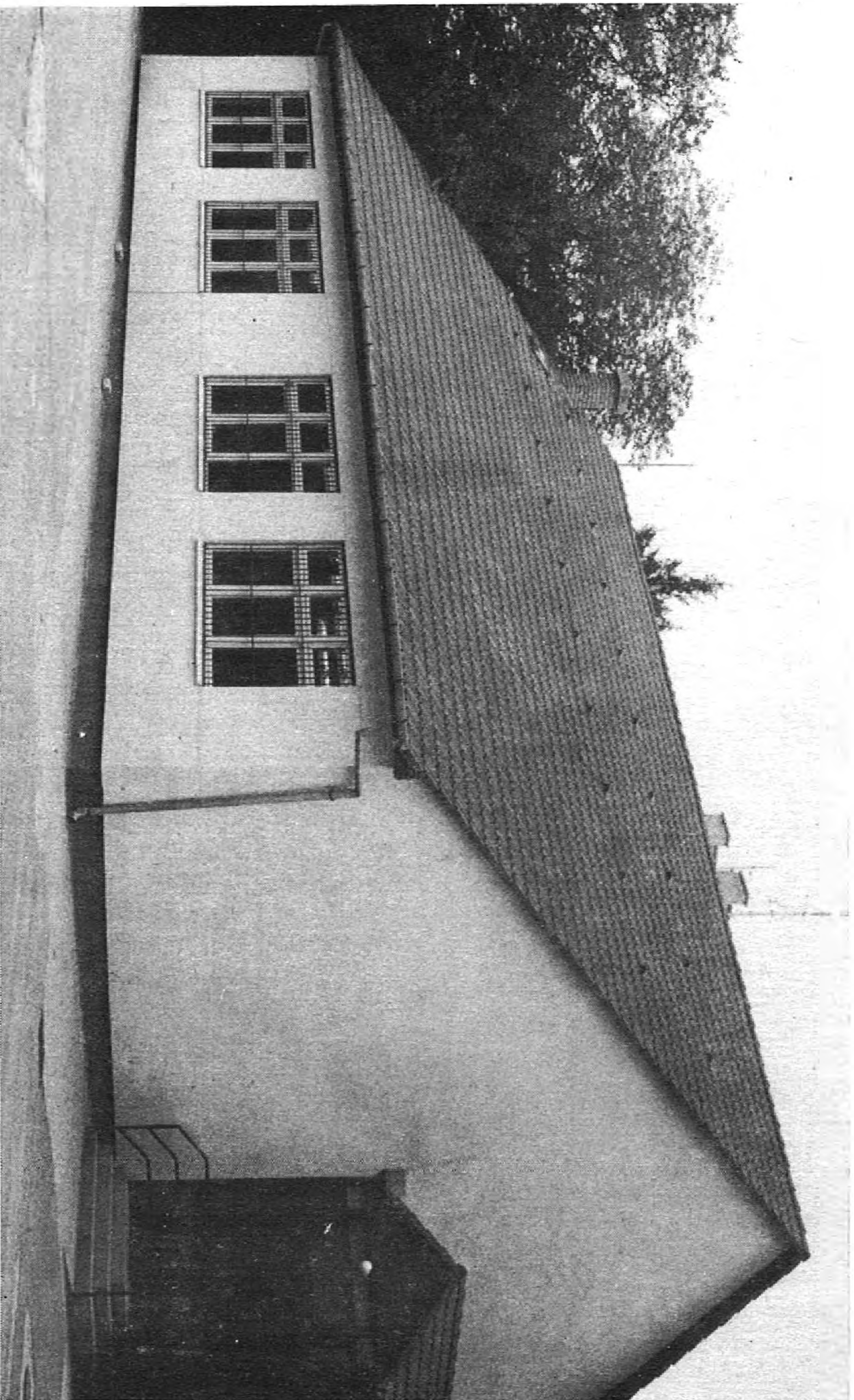

Dr. Pócs István
1988

ÚJ BERUHÁZÁSOK ÉS FEJLESZTÉSEK

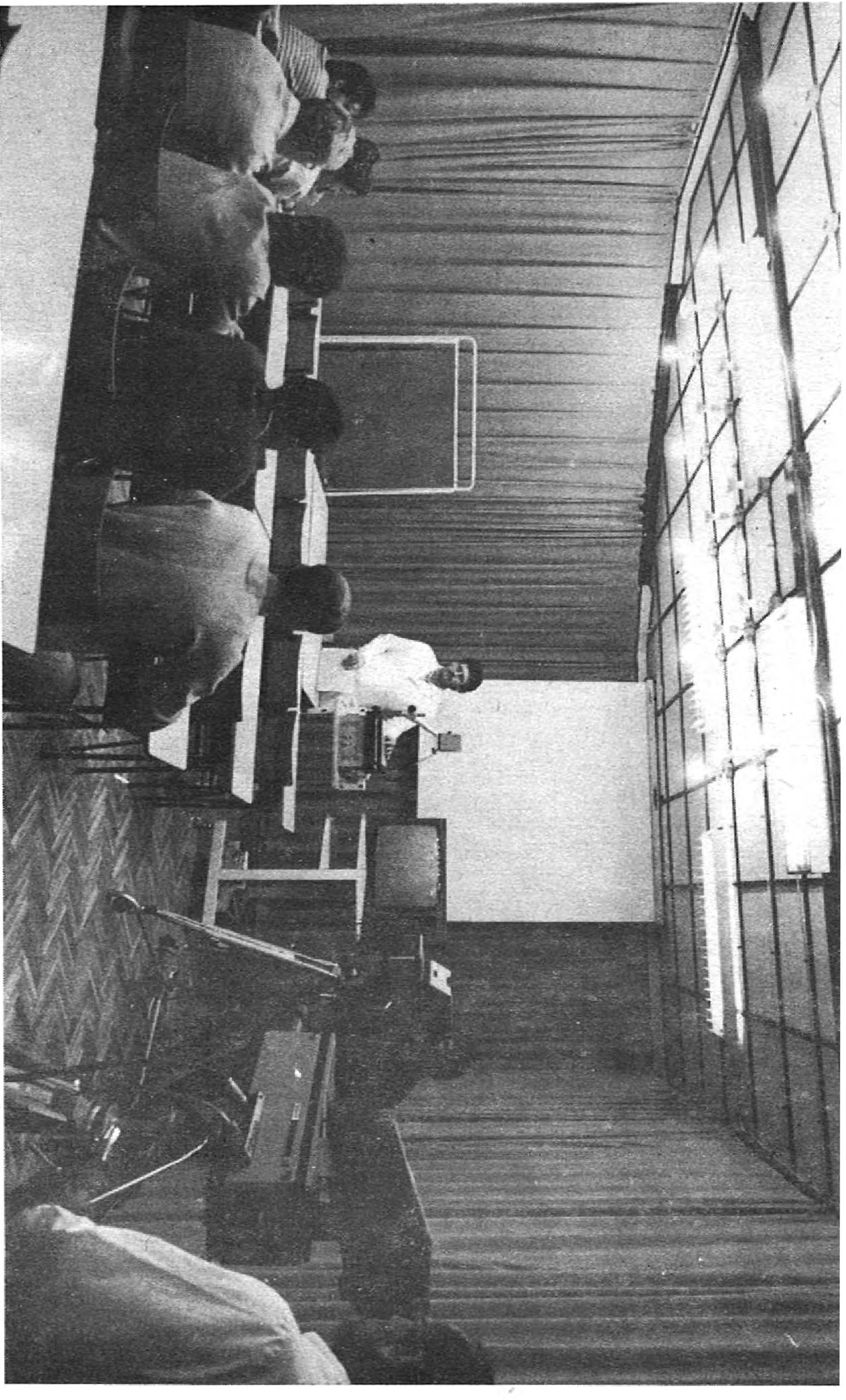
4. sz. gyakorlóiskola új szárnyépülete

2. sz. gyakorlóiskola új pótépülete

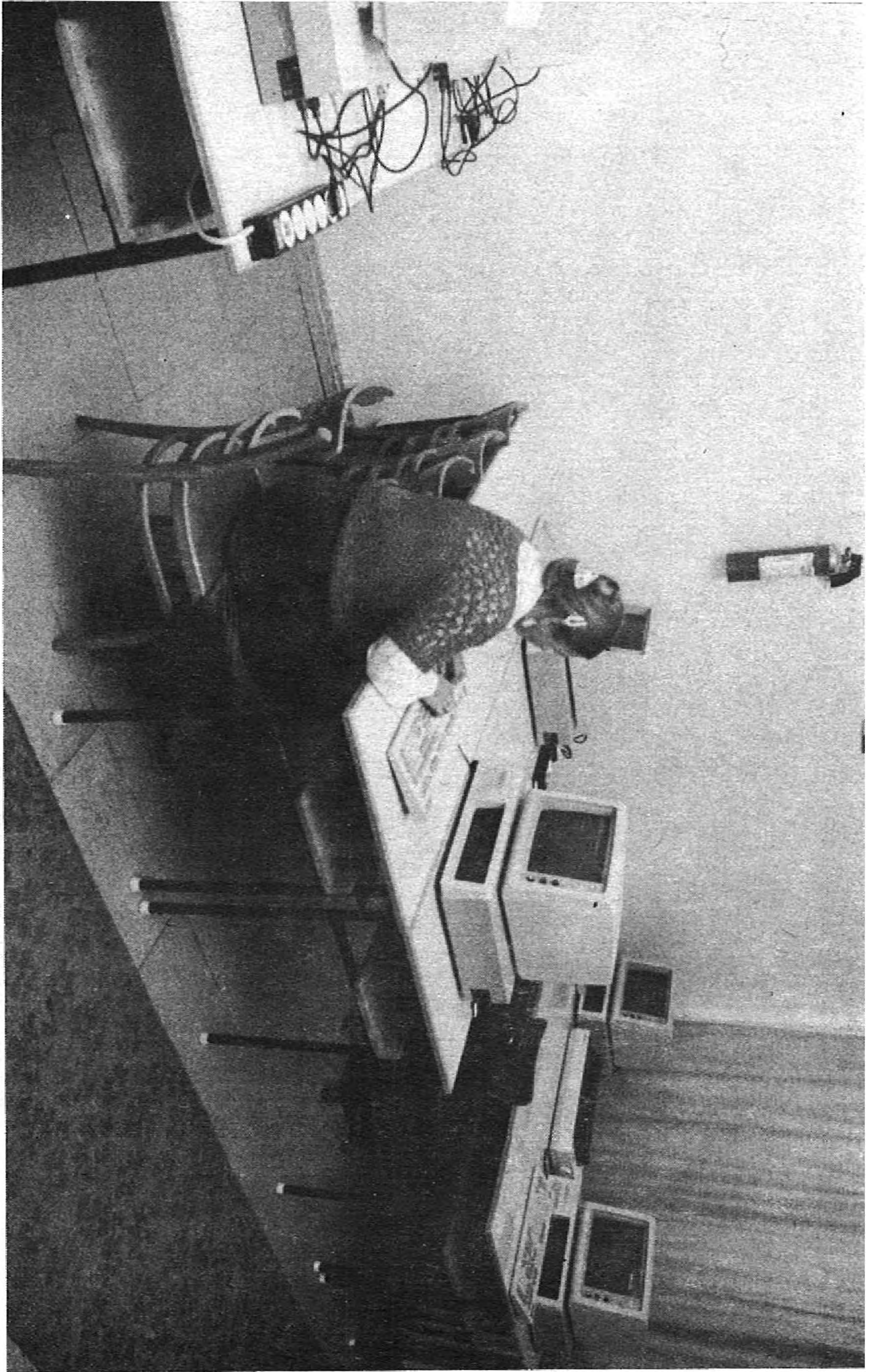
Testnevelés tanszék fedett sportcsarnoka és a tanszéki épület

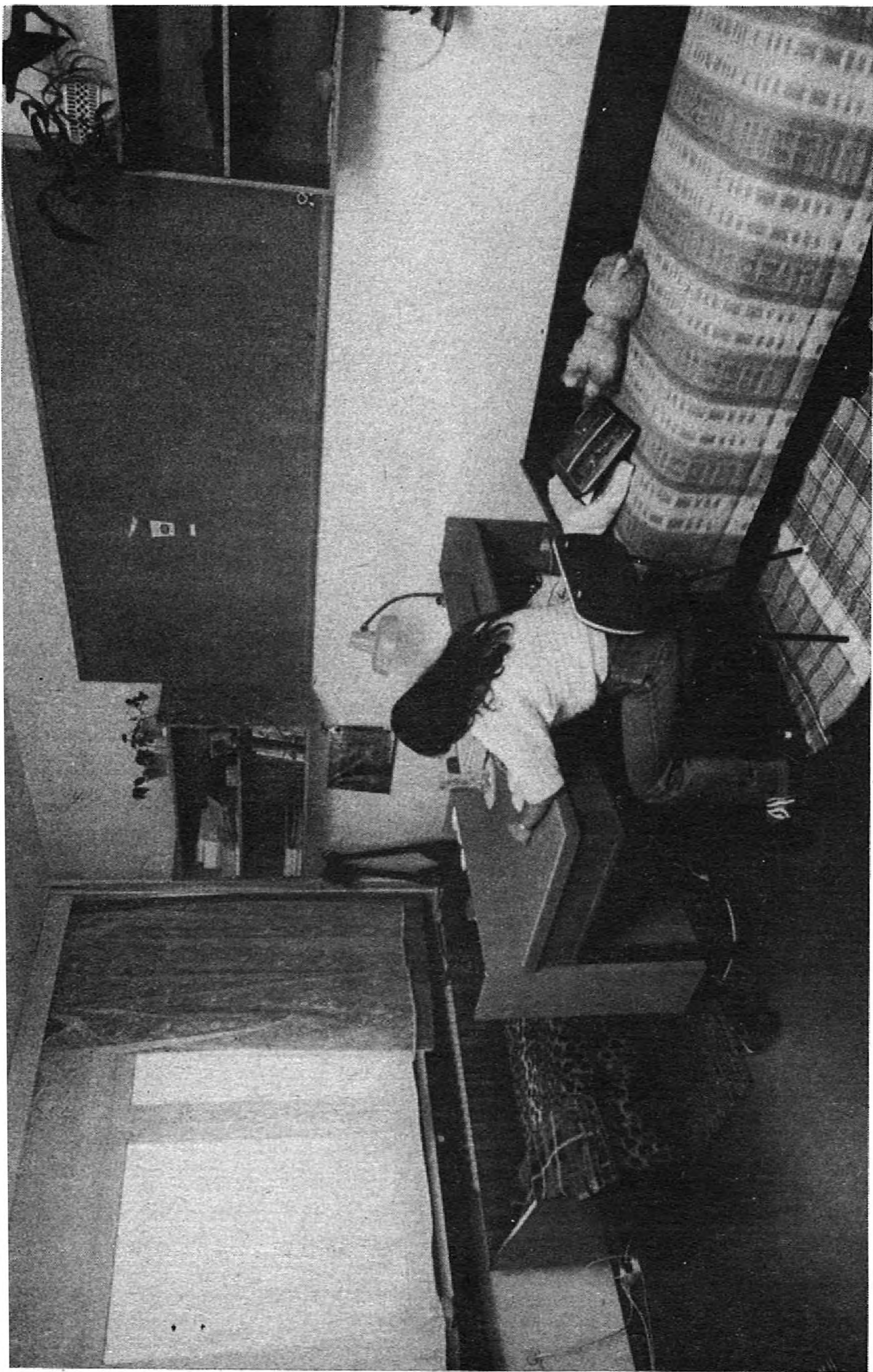

Az oktatástechnológiai csoport újja alakított előadóterme

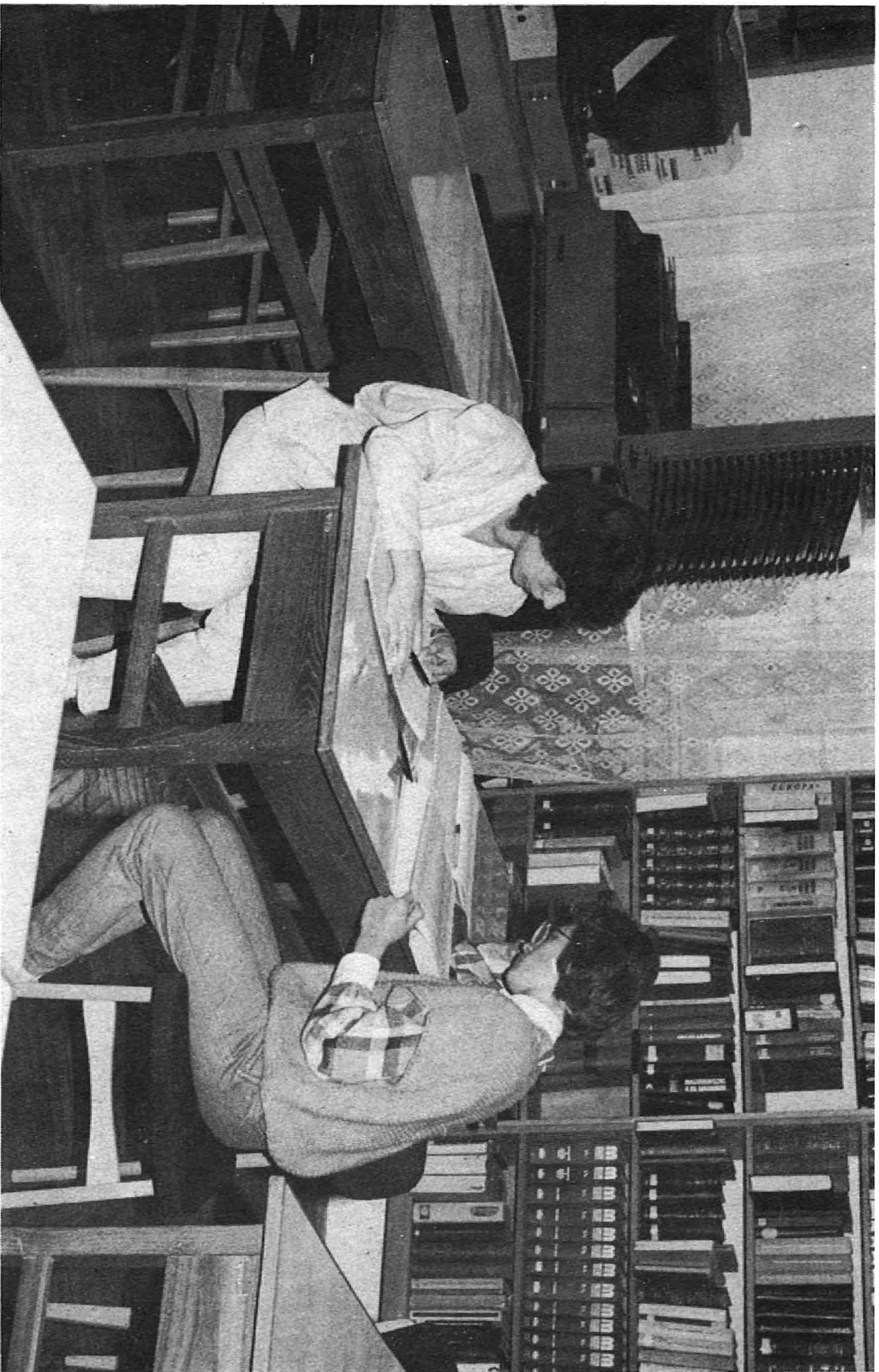

A számítástechnikai csoport számítógépes terme

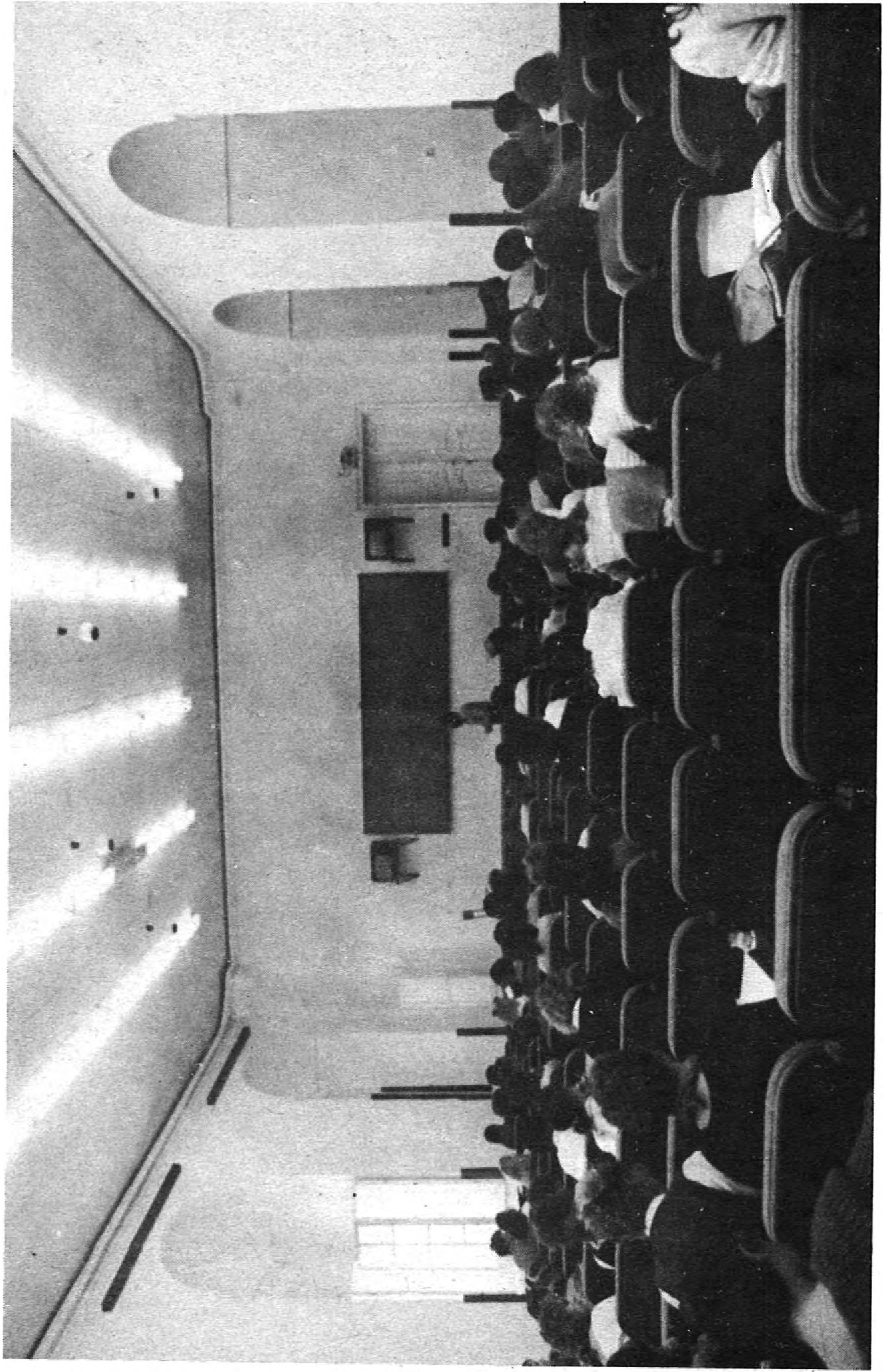

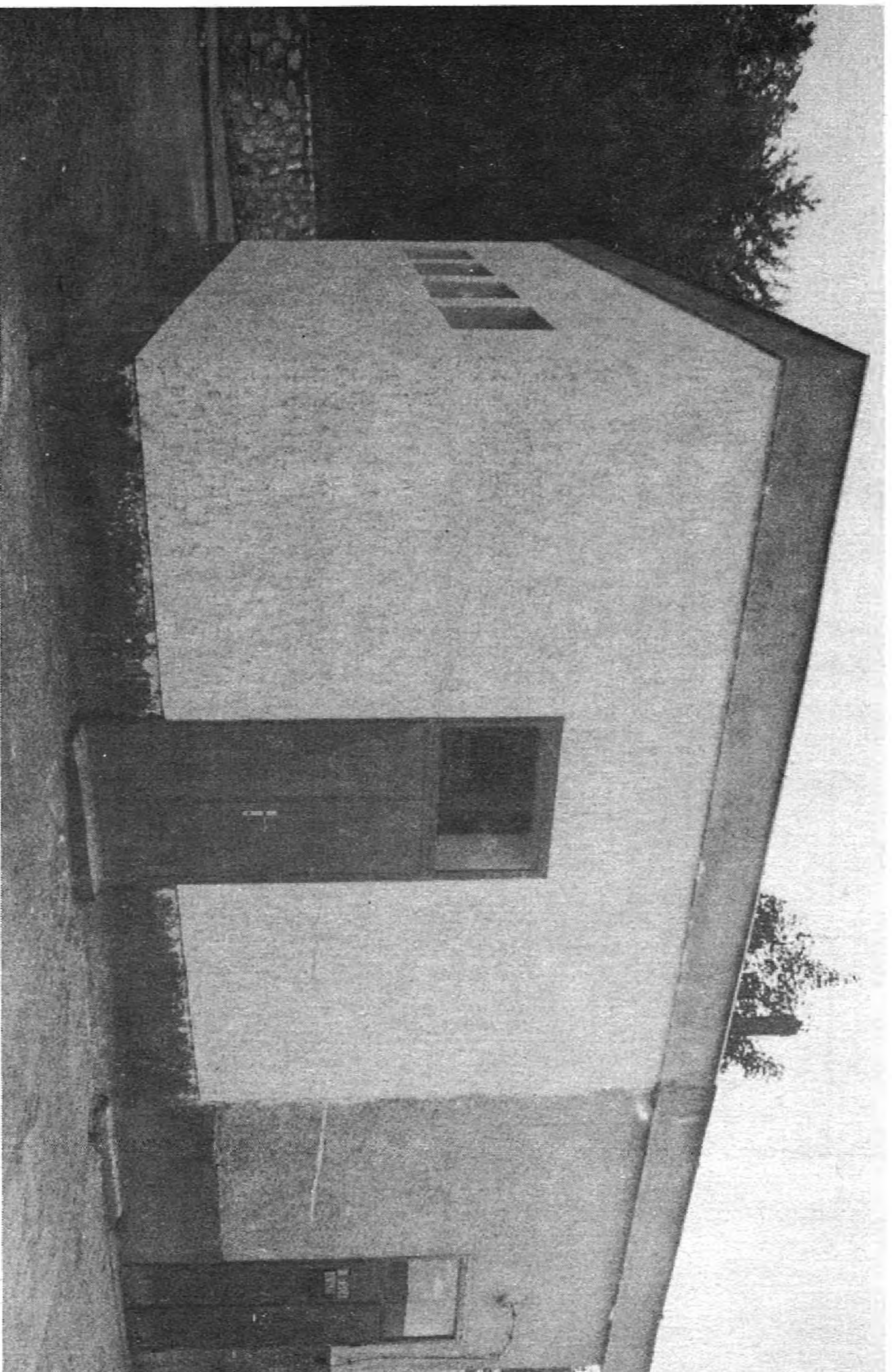
A felújított Berzeviczy Gizella kollégium egyik szobája

A központi könyvtár olvasóterme

A II. emeleti új nagyelőadó

A kisállattartó telep épülete